

GLASILO ZBORNICE
ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE
NEGE SLOVENIJE – ZVEZE
STROKOVNIH DRUŠTEV
MEDICINSKIH SESTER,
BABIC IN ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV SLOVENIJE

UTRIP

XXX | 4

Avgust, september 2022

Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

30

LET IZHAJANJA
UTRIPA

30

LET ZBORNIČNEGA
DELOVANJA

95

LET ORGANIZIRANEGA
DELOVANJA MEDICINSKIH
SESTER NA SLOVENSKEM

Uvodnik

Praznujemo 30 let izhajanja
Utripa, 30 let zborničnega
delovanja in 95 let organiziranega
delovanja medicinskih sester na
Slovenskem

Delo Zbornice – Zveze

Sodelujte pri zasnovi strategije
delovanja Zbornice – Zveze za
obdobje 2023–2033

Etika

Častno razsodišče I. stopnje
pri Zbornici - Zvezi vabi k
sodelovanju

Novice iz EFN

Poziv k pravičnemu plačilu
medicinskih sesteru

PRAZNUJEMO!

GLAVNA UREDNICA:

Monika Ažman

ODGOVORNA UREDNICA:

Ksenija Pirš

UREDNIŠKI ODBOR:

Marjeta Berkopec, mag. Andreja
Krajnc, Tea Bevk, Tadeja Drenovec,
Zala Marn, Nataša Radovanovič

STROKOVNA RECENZIJA:

Anita Prelec

LEKTORIRANJE:

Jelica Žalig Grce

NAKLADA:

15.800 izvodov

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP, Ob železnici 30 a, Ljubljana

Tel. št.: 01 544 5480

F.: 01 544 5481

TRR Zbornice – Zveze pri NLB, d. d.,

poslovalnica Tavčarjeva, Ljubljana

številka: SI56 0201 5025 8761 480

OGLASI:

Zbornica zdravstvene in babiške
nege Slovenije – Zveza strokovnih
društev medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Tel. št.: 01 544 5480

F.: 01 544 5481

trzenje@zbornica-zveza.si

**OBLIKOVANJE IN PRIPRAVA
ZA TISK:**

Barbara Kralj, PRELOM d. o. o.

www.prelom.si

TISK:

Salomon d. o. o.

**SPLETNA STRAN ZBORNICE –
ZVEZE:**

www.zbornica-zveza.si

Utrip (online)

ELEKTRONSKI NASLOV UTRIPA:

utrip@zbornica-zveza.si

SPREMEMBO SVOJIH OSEBNIH

PODATKOV (naslov, priimek ...)

POŠLJITE NA NASLOV:

clanarina@zbornica-zveza.si

ISSN 1581-3738

Revija izide 6-krat letno.

Datum izida: 5. 8. 2022

Fotografija za naslovnico:

Praznovanje treh jubilejev

NAJAVLJAMO

14. KONGRES ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

MEDICINSKE SESTRE IN BABICE SKUPAJ ZA ZDRAVJE LJUDI

11. IN 12. MAJ 2023
KONGRESNI CENTER BRDO,
BRDO PRI KRANJU

TEME KONGRESA:

VODITELJSTVO V ZDRAVSTVENI IN BABIŠKI NEGI

Z INOVACIJAMI DO ODLIČNOSTI

ZADRŽANJE DELOVNE SILE V ZDRAVSTVENEM IN SOCIALNEM VARSTVU

Z NAPREDNO ZDRAVSTVENO IN BABIŠKO NEGO PREMİKAMO MEJE

RAZVOJ ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE Z IZOBRAŽEVANJEM IN
REGULACIJO

Prosimo, da strukturiran izvleček do 250 besed pošljete na
email kongres@zbornica-zveza.si do 15. 10. 2022.

Več informacij in navodil na:

www.zbornica-zveza.si/kongres-2023/

V imenu programsko-organizacijskega odbora

Monika Ažman, predsednica

PRAZNUJEMO 30 LET IZHAJANJA
UTRIPA, 30 LET ZBORNIČNEGA
DELOVANJA IN 95 LET
ORGANIZIRANEGA DELOVANJA
MEDICINSKIH SESTER NA
SLOVENSKEM

V IMENU UREDNIŠKEGA ODBORA
UTRIPA

KSENIJA PIRŠ,
ODGOVORNA UREDNICA

Čas, zapisan skozi življenje in delo ljudi, se zrcali v večnosti. Govori o medsebojnem sodelovanju, o posameznikovem in skupinskem, poklicnem, stanovskem razvoju, o skupnosti, ki je preživela dolga desetletja in stoletje družbenih sprememb in okoliščin, saj je delo, ki ga opravljamo, in poslanstvo, ki ga živimo, tesno prepleteno z življenjem ljudi in njihovo dobrobitjo.

Gradimo na častitljivih temeljih petindevetdesetletne zgodovine izjemnega dela in dosežkov svojih predhodnic in predhodnikov, zato je letošnje leto priložnost, da znova ozavestimo, kako pomembno se je zavzemati za naše skupne priložnosti, za zavedanje pomena in vrednosti našega dela in kako pomembno določata našo prihodnost prav zgled medsebojnega sodelovanja in odgovorno zavzemanje za lastno znanje in razvoj. Bolj kot kadar koli prej namreč potrebujemo drug drugega in trdno strukturo, ki nam bo omogočala rast in svobodo za opravljanje dela, saj so pred nami vse večje potrebe ljudi po zdravstveni in babiški negi ter oskrbi, vse večja so pričakovanja pacientov, njihovih svojcev in družbe kot celote. Nenehne spremembe in razvoj na vseh ravneh od nas zahtevajo vse več znanja in prilagodljivosti, predanost, vseživljenjsko učenje in osebno zavezanost za lastno odličnost, zato so vse večje tudi naše potrebe in pričakovanja.

UTRIP, strokovno-informativni bilten Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, je tesno povezan z ustanovitvijo Zbornice zdravstvene nege decembra 1992. Utrip prejemajo vse članice in člani organizacije, izhaja do 10. v mesecu, šestkrat na leto: december/januar, februar/marec, april/maj, junij/julij, avgust/september, oktober/november. Na spletni strani Zbornice – Zveze je pod zavihkom izobraževanja glasilo UTRIP – nova številka je praviloma na voljo že od 3. v mesecu. Letos, ko naša organizacija obeležuje častitljivih 95 let delovanja, Utrip izhaja že 30. leto.

Preden je Utrip leta 1993 izšel kot samostojni informativni bilten, najdemo njegove začetke v letu 1967, ko je začelo izhajati strokovno informativno glasilo Zdravstveni obzornik. Njegov namen je bil seznanjati bralce z delom medicinskih sester in jih obveščati o novostih, spremembah in rezultatih dela s področja njihovega delovanja (Miloradovič, 2007). Glasilo je bilo namenjeno slovenskim medicinskim sestram, fizioterapevtom in delovnim terapevtom. Od leta 1974 pa je bil Zdravstveni obzornik izključno strokovna in informativna revija medicinskih sester Slovenije (Pretnar Kunstek, 1997). Gradišek (2007) navaja, da so iz uvodnika prve številke Zdravstvenega obzornika, kakor tudi iz uvodnikov vsakega naslednjega letnika, razvidni cilji, ki si jih je zadalo uredništvo. Opiše, da so to bili cilji, ki so jih narekemale nove, obširnejše naloge zdravstvenih strokovnjakov v naglem razvoju sistema zdravstvenega varstva. Zdravstveni obzornik je bilo instruktivno informativno glasilo Zveze društev medicinskih sester Slovenije, ki je skozi leta, v bogatem vsebinsko-strokovnem razvoju objavljalo tako strokovne prispevke kot informativne objave in poročila regijskih društev. Uredništvo je aktivno sodelovalo tudi pri opredeljevanju in usklajevanju delovnih programov strokovnih sekcij Zveze društev medicinskih sester Slovenije in tako spodbujalo usmerjeno in sistematično obravnavo področja zdravstvene nege. Z objavo kakovostnih člankov s strokovnih seminarjev je zagotavljalo stalno strokovno izpopolnjevanje (Šipec, 2007).

Razvoj časopisno-založniške dejavnosti ustanovljene Zbornice zdravstvene nege Slovenije se nadaljuje v **samostojni glasili, Zdravstveni obzornik**, ki se je leta 1994 preimenoval v **Obzornik zdravstvene nege**, še danes ostaja edina strokovna revija s področja zdravstvene nege v Sloveniji, in **informativni bilten Utrip**, ki je prvič izšel februarja 1993 kot odziv na potrebe po hitrem in ustreznem obveščanju članov. Decembra 1992 je bila za glavno in odgovorno urednico časopisno-založniške dejavnosti za štiriletno mandatno obdobje 1993–1997 imenovana Veronika Pretnar Kunstek.

Veronika Pretnar Kunstek je kot glavna in odgovorna urednica časopisno-založniške dejavnosti na pot **pospremila prvo številko Utripa**: »Ob ustanovitvi Zbornice zdravstvene nege decembra 1992 se je porodila tudi misel in potreba po novem glasilu, ki nas bo skušalo čim bolj obveščati o delu in poslovanju Zbornice, hkrati pa tudi sproti obveščati o strokovnih srečanjih društev in sekcij ter o drugih pomembnih dogajanjih. In tako je pred vami že prva številka našega novega informativnega biltena, ki smo ga poimenovali UTRIP. Izhajal naj bi vsak mesec, vsakič pa bomo natisnili približno

8.500 izvodov, tako da bomo naše glasilo lahko posredovali res vsem članicam in članom Zbornice zdravstvene nege Slovenije« (Pretnar Kunstek, 1993). Že v naslednjih letih je Utrip razvil novo podobo, njegova naklada pa se je postopno povečevala.

Zgodnje obdobje razvoja Utripa med letoma 1993 in 1997

Iz zaključnega poročila časopisno-založniške dejavnosti za obdobje od 1993 do 1997 zasledimo povzetek razvoja Utripa v zgodnjem obdobju. V prvem uredniškem odboru so sodelovale: *Bojana Filej, Vera Grbec, Bernarda Mudrovčič, Ladi Škerbinek in Hedvika Škraban*. Lektoriranje je prevzela *Dunja Kalčič*. Naklada je dosegala 8.500 izvodov, naslov uredniškega odbora je bil takratni sedež organizacije na Vidovdanski 9 v Ljubljani. Stalne rubrike so bile: »*Delo Zbornice, Novice iz ICN, Iz Kolaborativnega centra za primarno zdravstveno nego pri Svetovni zdravstveni organizaciji, Predstavljamo vam, Iz društev in sekcij, Razmišljanja, Udeležili smo se, Srečanja doma, Srečanja na tujem*«. Med občasnimi rubrikami prebiramo vsebine pod: »*Aktualno, Ne prezrite, Novo na knjižnih policah, Pravna rubrika*«. Veronika Pretnar Kunstek izbira in pripravlja prispevke za objavo, opravlja redakcijo biltena, sodeluje pri slikovnem in oblikovnem urejanju biltena, skrbi za koordinacijo dela podjetja Starling, Tiskarne Povše in distribucije Regvat, da Utrip redno mesečno izhaja ob dogovorjenem datumu. Lektorsko delo opravlja prof. Cvetana Tavzes. Utrip tiska Tiskarna Povše (Pretnar Kunstek, 1997).

V letu 1994 se je uredniški odbor preimenoval v programski svet, v katerem so sodelovale: *Nana Domajnko, Bojana Filej in Petra Kersnič*. Februarja se jim pridruži *Meta Cerar*, pravnica, ki je v t. i. prvi rubriki pisala o zakonodajnopравниh vidikih, aprila pa se jim pridruži še *Ladi Škerbinek*. Glavna in odgovorna urednica ostaja *Veronika Pretnar Kunstek*. Naklada je obsegala od 6.300 do 8.550 izvodov. Uvedejo se oblikovanje in tehnično urejanje ter trženje revije. Utrip dobi novo zunanjo podobo. Uredniški odbor uspešno nadaljuje svoje delo, Utrip povečuje število strani in izvodov, doseže naklado 10.100 izvodov. Februarja 1997 na 6. volilni skupščini Zbornice zdravstvene nege Slovenije izvolijo nove organe, *Nana Domajnko* preda vodenje organizacije *Veroniki Pretnar Kunstek*.

Imenujejo uredniški odbor za obdobje od 1997 do 2001.

Mesto glavne urednice časopisno-založniške dejavnosti prevzame *Vera Grbec*, odgovorna urednica Utripa postane *Irma Antončič*, uredniški odbor pa deluje v sestavi: *Veronika Pretnar Kunstek, Bojana Filej, Petra Kersnič in Irena Istenič*.

Naklada dosega od 10.300 do 10.800 izvodov. Med omenjenimi rubrikami zasledimo še t. i. *Portret meseca*, kjer se v intervjujih predstavijo stanovske kolegice in kolegi. Naslovnice letnika prikazujejo delovna okolja zaposlenih v zdravstveni negi. V letu 1998 naklada doseže 11.150 izvodov, vsebina posamezne številke dosega 50 strani.

Odgovorna urednica *Irma Antončič* v uvodniku januarske številke zapiše »še vedno mlademu Utripu«: »Člani ZZN si danes skoraj ne moremo več predstavljati biti brez informacij, ki jih vsak mesec posreduje naša revija. V uredništvu smo zadovoljni vselej,

ko je delo opravljeno in že čaka vrsta prispevkov na objavo, ki so last vašega in našega dela. Tudi prenekatera pohvala dobro dene in vsaka kritika je sprejeta konstruktivno /... / tako, kot se razvija ZZN, tako se tudi kažejo različne potrebe po vse bolj kompleksnih in vsebinsko bogatih informacijah /... / Revija zapisuje dogodke doma in v tujini že peto leto. Pri tem nam je v zadoščenje in podporo mnenje večine naših bralcev, da je revija dobra in potrebna. Želim, da bi bila še boljša, zato brez zadržkov pišite utrinke, s katerimi se srečujete vsak dan, vesele in žalostne dogodke, podkrepite jih z intervjuji z bolniki, varovanci in tudi nekaj humorja ne bo odveč.« (Antončič, 1998)

Na 11. redni volilni skupščini je bila za predsednico Zbornice – Zveze v mandatnem obdobju 2001–2005 izvoljena mag. Bojana Filej. Utrip do konca leta 2001 doseže naklado 12.500 izvodov, število strani se povečuje.

Utrip v obdobju 2002–2007

Upravni odbor je 1. 1. 2002 imenoval novi uredniški odbor. Za odgovorno urednico je bila imenovana Brigita Skela Savič, za člane pa: Irena Keršič Ramšak, Veronika Pretnar Kunstek in Petra Kersnič.

Brigita Skela Savič je ob tem zapisala: »Informativni bilten Utrip veliko prispeva k dobremu in ustreznemu informiranju medicinskih sester v državi in njihovi organiziranosti na področju strokovnega izobraževanja in druženja. Prepričana sem, da precej vpliva na razvoj pozitivne podobe poklicev v zdravstveni negi. Delo odgovorne urednice si predstavljam kot povezovalno – timsko, predvsem si želim tesne povezave s člani in pri tem pričakujem, da bodo s svojimi prispevki bogatili vsebine Utripa.« (Skela Savič, 2002)

Za prevajanje še naprej skrbi Primož Trobevšek. Naklada dosega 12.500 izvodov, število strani narašča. Med že omenjene rubrike se uvrstijo »Mi med seboj«, »Medicinske sestre v prostem času«, »S humorjem je lažje in lepše«, »Praznovali smo«, »Predlagajte, povejte«.

V aprilski številki letnika zasledimo rubriko »Uvodnik«, kjer odgovorna urednica Brigita Skela Savič predstavi zasnovano novo uredniško politiko: »Utrip bo ogledalo našega dela na vseh pomembnih področjih zdravstvene nege, kot so strokovni dosežki, strokovna izobraževanja, druženja in preživljanje prostega časa. Prispevkov ne bomo razvrščali po tem, kje so nastali, ampak po tem, kaj sporočajo. Tako se bomo na simbolni ravni združili vsi, ki delujemo na področju zdravstvene nege, ne glede na to, ali delujemo v društvih, sekcijah, bolnišnicah, zdravstvenih domovih, socialnih zavodih, v zdraviliščih, med zasebniki in drugod. S pomočjo uvodnika bomo ustvarjali pozitivno klimo med zaposlenimi v zdravstveni negi, ob sočasnem povezovanju z aktualnimi dogodki v zdravstvu in državi.« (Skela Savič, 2002)

V letu 2003 Utrip spremeni zunanjo podobo, izhajati začne na večjem, A4 formatu, naklada dosega 12.800 izvodov, letno še vedno izide 11 številki Utripa (dvojna poletna, julij/avgustovska številka). Naklada konec leta 2007 doseže 15.000 izvodov.

Utrip v obdobju 2008–2012

V letu 2008 je za predsednico Zbornice – Zveze bila izvoljena Darinka Klemenc, za odgovorno urednico je bila imenovana

Biserka Marolt Meden, za članice uredniškega odbora so bile imenovane: Irena Keršič Ramšak, Tatjana Nendl, Ksenija Pirš, Veronika Pretnar Kunstek, Barbara Žargaj in Monika Ažman (po položaju izvršne direktorice).

Lektoriranje opravlja Mojca Hudolin, za prevajanje skrbi Primož Trobevšek. Utrip obdrži zunanjo podobo in velikost formata, naklada doseže 16.500 izvodov, posamezne številke letnika obsegajo 77 strani. Obstoječe rubrike povečujejo število prispevkov članic in članov, zasledimo rubriko Etika idr. Z novo odgovorno urednico je bil sprejet naslednji način dela: tesno sodelovanje z vodstvom Zbornice – Zveze, uvede se institut glavne urednice, kar je običajno pri podobnih glasilih, glavna urednica je predsednica Zbornice – Zveze, odgovorna urednica in uredniški odbor (UO) sta izvajalca dogovorjene uredniške politike, ki jo usklajujejo z vodstvom Zbornice – Zveze in upravnim odborom; večje sodelovanje z organi oziroma strokovnimi sekcijami ter delovnimi telesi Zbornice – Zveze in s strokovnimi društvi; sodelovanje s strokovno službo Zbornice – Zveze; poudarek je na elektronskem »poslovanju«. UO se sestane po potrebi, redna komunikacija poteka po elektronski pošti. Uvedlo se je nekaj od predlaganih novih rubrik: »Intervju«, »Etika« (Marina Velepčič), »Iz Državnega sveta« (Peter Požun), »Natečaji: kratke zgodbe, fotografije, pesmi«, »Ugodnosti za članice in člane v povezavi s trženjem oglasnega prostora«. Pripravljena so bila prenovljena navodila za oddajanje prispevkov.

Uredniški odbor je predlagal spremembo Pravidnika o delu uredniškega odbora, tako da uredništvo Utripa šteje najmanj (namesto največ) pet članov in da sta član/članici uredništva po položaju predsednik/predsednica in izvršni direktor oz. direktorica. Predlagali in sprejeli smo institut glavne urednice oz. urednika predsednice/predsednika Zbornice – Zveze. Odgovorna urednica je v sodelovanju z uredniškim odborom pripravila anketo za bralce Utripa.

Utrip v obdobju 2012–2016

Upravni odbor je odgovorni urednici Biserki Marolt Meden podaljšal mandat za naslednja štiri leta. Januarja je Utrip izšel v novi podobi in zmanjšanem formatu. Odzivi bralcev in bralk so bili zelo dobri. Ponovno pripravljena anketa »Sodelujte pri ustvarjanju Utripa« je bila objavljena v poletni številki Utripa, možno jo je bilo izpolniti tudi na spletni strani Zbornice – Zveze. Dani so bili tudi koristni predlogi za nove rubrike, teme, imena intervjuvancev ipd.

Januarja 2013 je Utrip izšel v novi podobi. Posebna pozornost je bila namenjena etiki, nenasilju v zdravstveni negi in zdravem načinu življenja. Septembra 2013 je bil na področju obvladovanja stroškov uresničen pomemben korak. Utrip se je začel tiskati v novi tiskarni na rotaciji, tako se je bistveno prihranilo pri stroških tiska in pri poštini, ker je časopisni papir tanjši in lažji. Uredniški odbor je Upravnemu odboru Zbornice – Zveze predlagal, da izvede postopek imenovanja novega člana/članice uredniškega odbora Utripa, ki bi zastopal strokovne sekcije. Imenovana je bila Anita Prelec. Ob interesu, da v Utripu objavljajo tudi nečlani, je vodstvo Zbornice – Zveze k včlanjevanju povabilo tudi zdravstvene šole. Spodbujanje včlanjevanja študentov zdravstvene nege in babištva v nacionalno organizacijo je pomembno, ena od možnosti je tudi njihovo objavlanje v Utripu.

Utrip v obdobju 2016–2022

13. junija 2016 je potekala predaja dela dolgoletne odgovorne urednice Utripa Biserke Marolt Meden. Njeno delo nadaljuje Ksenija Pirš, ki sodeluje z uredniškim odborom v sestavi: *Monika Ažman, glavna urednica (predsednica Zbornice – Zveze), Irena Kersič, Tatjana Nendl (do septembra 2017), Andreja Krajnc, Suzana Hobot, Marjeta Berkopec (od septembra 2017) ter Anita Prelec (po položaju izvršne direktorice).*

Uredniški odbor prenovi navodila za objavo prispevkov, pripravi novo strukturo za poročilo o izvedenem strokovnem dogodku, izobraževanju in interesni dejavnosti članov (mag. Andreja Krajnc) ter nadaljuje z anketo za bralce Utripa, še naprej objavlja strokovne prispevke članic in članov Zbornice – Zveze, tako iz dela strokovnih sekcij kot tudi iz strokovnih regijskih društev, iz zdravstvenih, socialnovarstvenih in izobraževalnih institucij, pomembna obvestila in informacije iz dela vodstva Zbornice – Zveze ter aktualne izjave organizacije za javnost, nacionalne protokole aktivnosti zdravstvene in babiške nege, napovedi in poročila s strokovnih srečanj, kratke intervjuje »Življenje medicinske sestre« ali »Življenje babice«, v daljših intervjujih pa posameznike, ki so pomembno zaznamovali strokovni in širši družbeni prostor.

Ker v Utripu objavljamo tudi strokovne prispevke, kjer avtor navaja uporabljene vire (po navodilih avtorjem za objavo v Obzorniku zdravstvene nege), strokovne prispevke recenziramo. Strokovno recenzijo opravlja Anita Prelec. Lektoriranje Utripa prevzame Jelica Žalig Grce. 2016 je preminil dolgoletni oblikovalec Utripa Azmir Čvorak. Njegovo delo nadaljuje Tijana Čvorak, oblikovalka Utripa, Starling d. o. o. Leto 2017 je bilo za Zbornico – Zvezo jubilejno, obeleževali smo že 90 let organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem in temu je sledil tudi Utrip. Skozi vse številke letnika XXV o zgodovini organizacije priča rubrika »Iz zgodovine«, avtorice *Irene Kersič in sodelavcev Delovne skupine za ohranjanje zgodovine pri Zbornici – Zvezi*. Oblikovanje in pripravo za tisk po celostni preobrazbi in novi podobi Utripa v njegovem jubilejnem letu prevzame Barbara Kralj iz podjetja PRELOM d. o. o.

Okoliščine epidemije zaradi koronavirusne bolezni so narekemale obsežne strokovne vsebine in aktualne informacije za strokovno javnost. Med mnogimi aktivnostmi organizacije smo objavljali tudi zgodbe z delovnih mest, zaživel sta rubriki »nagradni natečaj« in »nagrada igra«.

Utrip v obdobju od leta 2022

Člani Upravnega odbora Zbornice – Zveze so za mandatno obdobje 2022–2026 imenovali uredniški odbor v sestavi: *Monika Ažman, predsednica Zbornice – Zveze, glavna urednica; Ksenija Pirš, odgovorna urednica; Anita Prelec, izvršna direktorica Zbornice – Zveze (strokovna recenzija prispevkov); Marjeta Berkopec, mag. Andreja Krajnc, Tea Bevk, Tadeja Drenovec, Zala Marn in Nataša Radanovič, članice uredniškega odbora*. Glede na aktivnosti organizacije in številne spremembe znotraj njenih organov se povečuje obseg posameznih rubrik, kar se kaže tako v delovanju strokovnih sekcij kot regijskih strokovnih društev in vse večjega interesa za objavo prispevkov s strani drugih strokovnih in nevladnih organizacij. Zaradi velikega interesa po objavi

strokovnih prispevkov so se dopolnila navodila za pripravo le teh, uredniški odbor pa je pred novimi izzivi v iskanju ravnovesja med razvojem vsebin in hkratnega obvladovanja obsega revije.

Utrip danes dosega naklado 15.800 izvodov. S svojo bogato vsebino nedvomno priča o strokovnem razvoju zdravstvene nege, babištva in oskrbe v Sloveniji ter o razvoju naše skupne organizacije Zbornice – Zveze. Ko se oziramo na zgodovinski razvoj našega strokovno informativnega biltena Utrip, s spoštovanjem in posebno skrbnostjo zadovoljni pišemo zgodbo o uspehu. Ob prav posebnem jubileju pa vas obveščamo, da bodo na spletni strani Zbornice – Zveze kmalu dosegljive vse številke Utripa od leta 1992 naprej.

Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo vsem aktivnim ustvarjalcem biltena, ki so v tridesetih letih ustvarili prepoznavno informativno glasilo poklicnih skupin medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov ter ga danes v sodobni obliki lahko prebiramo kjerkoli, tudi zunaj organizacije, kjer pomembno promovira vlogo poklicev v zdravstveni negi, babištvu in oskrbi ter predstavlja pomen našega dela. Dosegljiv je tudi na naši odlično obiskani spletni strani.

Posebna zahvala vsem glavnim in odgovornim urednicam, članicam uredniških odborov ter drugim sodelavcem za neizbrisen pečat na področju razvoja informativnega biltena Utrip.

Hvala zvestim članicam in članom, ki so s svojimi prispevki skozi desetletja njegovi ustvarjalci v najširšem pomenu.

Literatura:

- Antončič, I., 1998. *Ob novem letu. Utrip*, VI(1), pp. 5.
- Gradišek A. *80 let organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem. Obzor* Zdr. N 2007; 41 Suppl. 1: 2–4.
- Miloradovič M. *80 let organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem. Obzor* Zdr. N 2007; 41 Suppl. 1: 4–6.
- Pirš, K., Marolt Meden, B. (2017). *Utrip*. In: Kersič, I. et al. *Negovanje dediščine skozi devet desetletij: organizirano delovanje medicinskih sester na Slovenskem. Ljubljana. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije*.
- Pretnar Kunstek, V., 1997. *Žaključno poročilo o delu časopisno založniške dejavnosti v štiriletnem mandatnem obdobju od leta 1993 do 1997. Utrip*, V(3), pp. 14–16.
- Pretnar Kunstek, V., 1993. *Beseda urednice. Utrip*, I(1), p. 2.
- Skela Savič, B., 2002. *Predstavljamo vam. Utrip*, X(2), pp. 16–17.
- Skela Savič, B., 2002. *Uvodniku na pot. Utrip*, X(4), p. 6.
- Šipec M. *80 let organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem. Obzor* Zdr. N 2007; 41 Suppl. 1, p. 7.

30 let

zborničnega delovanja v krovni organizaciji Zbornici – Zvezi

Darinka Klemenc, Andrej Vojnovič

»Kdor želi predvideti prihodnost, mora razumeti preteklost«, so Andréa Malrauxa citirale kolegice, ki so v obsežni knjigi »Negovanje dediščine skozi devet desetletij – organizirano delovanje medicinskih sester na Slovenskem« popisale zgodovino strokovne organizacije Zbornice – Zveze.

Zvezni del – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (z vsemi vmesnimi imenovanji in preimenovanji) že polnih 95 let predstavlja temelje stanovskega združevanja in strokovnega delovanja, na kar smo lahko upravičeno ponosni.

Zbornični del – Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije s svojimi pristojnostmi regulacije poklicev v zdravstveni in babiški negi, kadar in kolikor jih ima, pa letos praznuje 30 let. Tisti, ki smo aktivno spremljali nastanek tega, drugega dela organizacije, se spominjamo, da so zaradi močne želje »imeti svojo zbornico« naši predhodniki in tedanje vodstvo pri poimenovanju organizacije vztrajali pri vrstnem redu Zbornica – Zveza, po sicer ne čisto logičnem časovnem zaporedju ustanovitve – v samem imenu postavljamo namreč ime zbornica na prvo mesto, pred zvezo strokovnih društev. V vsakem primeru pa gre za lepo obletnico – tudi zaradi razumevanja avtonomnosti stroke – imeti lastno, neodvisno, samostojno regulacijo poklicev v zdravstveni negi in babištvu. Regulacija pomeni tudi večjo varnost za paciente in izvajalce, več v nadaljevanju.

Zgodovina nastanka zborničnega dela organizacije sega v leto 1992, ko je bila na podlagi 87. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (ZZDej) (Ur. L. RS, št. 9-92) na skupščini Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov (ZDMSZT)

Slovenije 15. 12. 1992 ustanovljena Zbornica zdravstvene nege Slovenije, krajše Zbornica (ZZNS) in sprejet statut, ki opredeljuje, da je Zbornica stanovska organizacija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v Republiki Sloveniji s sedežem v Ljubljani. Pečat je okrogle oblike, na obodu pa napis Zbornica zdravstvene nege Slovenije. Angleški naziv Zbornice je »Nurses Association of Slovenia«. Regijska društva po tem statutu delujejo v skladu s tem Statutom in po svojih pravilih (Statut, 1999). Nalogam, ki so do takrat že bile zapisane v Statutu ZDMSZT Slovenije, je bilo z ustanovitvijo Zbornice zdravstvene nege dodanih še nekaj nalog, ki so značilne za zbornično organiziranost določene poklicne skupine (Filej, 2007). Zbornica je ohranila angleški prevod Zveza društev medicinskih sester Slovenije (Nurses Association of Slovenia). Na prvi seji predsedstva zbornice 18. 2. 1993 je bilo zapisano, da zbornica nastopa v slovenskem prostoru kot **Zbornica zdravstvene nege**, v tujini pa se predstavlja kot **Zveza društev medicinskih sester Slovenije** (Kersnič, 1997). 20. 12. 1999 je bil na skupščini sprejet Statut Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije (Zbornica – Zveza). **Statut je opredeljeval status organizacije kot enovite, samostojne, strokovne in poklicne organizacije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, ki izvaja društvene in strokovne naloge ter naloge javnih pooblastil.** Žig je bil okrogle oblike, na obodu je bilo ime organizacije Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, v sredini pa lik ženske s svetilko, ki jo drži nad glavo. Angleški naziv organizacije je ostal: Nurses Association of Slovenia (Statut, 1999). Uradni prostori organizacije so bili v Ljubljani, Vidovdanska 9 (Keršič & Klemenc, 2017).

Naslednja sprememba statuta se je zgodila zaradi določil 11. člena Zakona o društvih (1995); tako so 16. 7. 2004 tedanje predsednice kot zastopnice regijskih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov podpisale **podgodbo o povezovanju društev** v Zbornico zdravstvene nege Slovenije – Zvezo društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Strokovna organizacija pa je začela izvajati društvene in strokovne naloge ter se pripravljala na izvajanje nalog javnih pooblastil. Sprememba naziva je bila sprejeta s sklepom o spremembi temeljnega akta 17. 2. 2005 na 16. redni volilni skupščini, kjer se v nazivu organizacije doda še babice (Keršič & Klemenc, 2017).

Skozi leta je sledilo še nekaj dopolnil in popravkov statuta, a bistvo dvojnega delovanja organizacije ostaja, torej strokovnega civilnega združenja – **zveze strokovnih društev**, ki jo sestavlja enajst regijskih društev, v organizaciji deluje tudi 32 strokovnih sekcij, in **zborničnega dela**, ki predstavlja regulacijo poklicev.

Zbornica – Zveza ima v skladu z določili Zakona o zdravstveni dejavnosti (ZZDej) (Zakon, 2005) status pravne osebe zasebnega prava, ki deluje po Zakonu o društvih (Zakon, 2011). Dolgoletno delovanje na področju zagotavljanja strokovnosti in kakovosti v zdravstveni negi in babištvu na območju celotne države ji vzpostavlja **status reprezentativne strokovne organizacije** izvajalcev zdravstvene in babiške nege v R Sloveniji. ZZDej pa vzpostavlja pravno podlago, da minister, pristojen za zdravje, zbornici ali strokovnemu združenju podeli **javno pooblastilo za izvajanje postopkov regulacije izvajalcev posamezne poklicne skupine v zdravstvu**. Namen podelitve javnega pooblastila je zagotovitev avtonomnim strokovnim organizacijam (zbornicam, strokovnim združenjem ...) izvajanje upravnih nalog **z namenom večje učinkovitosti, strokovnosti in samoregulacije posamezne poklicne skupine**. Avtonomnost stroke pri izvajanju regulacije omogoča tudi večjo zmožnost razumevanja kompleksnosti problematike ter zmožnost spremembe praks. **Regulacija je namenjena tako izvajalcem zdravstvenih storitev kot uporabnikom, ki jih ščiti pred tveganjem slabega izvajanja dejavnosti (prakse)**, in sicer tako da postavlja dogovorjene standarde, kompetence izvajalcev, registrira kompetentne za izvajanje dejavnosti, dovoljuje uporabo poklicnih nazivov le tistim, ki so registrirani, in enakopravno uveljavlja sankcije, kot je na primer izbris posameznika iz registra, če le-ta ne izpolnjuje standardov poklicne dejavnosti (Zdravstvena, 2012). Podeljeno javno pooblastilo na področju regulacije zdravstvene in babiške nege (**vpis v register, podeljevanje, podaljševanje in odvzem licenc za samostojno opravljanje dela, izvajanje strokovnih nadzorov s svetovanjem, načrtovanje specializacij in specialističnih izpitov**) tako krovni organizaciji omogoča pridobitev formalnega

statusa regulatorja na področju zdravstvene in babiške nege z ustreznimi zakonskimi pooblastili, kar je skladno z ureditvijo velike večine držav po svetu. Pridobljeno javno pooblastilo predstavlja priznanje utemeljenih pričakovanj stroke ter poklicne skupine do samoregulacije poklica, saj naj vprašanja, ki se nanašajo na dejavnost zdravstvene in babiške nege, regulira stroka. O podelitvi javnega pooblastila na podlagi diskrecijske pravice odloča minister, pristojen za zdravje. V nasprotju s primerljivimi zbornicami, ki so jim naloge javnega pooblastila podeljene na podlagi lastnih zakonov (zdravniki, farmacevti...). Prizadevanja krovne organizacije bodo tudi nadalje usmerjena v prizadevanja za enakopravnejšo obravnavo poklicnih skupin, ki so enotno regulirane na podlagi evropskih direktiv o avtomatičnem priznavanju poklicnih kvalifikacij in sprejem lastnega zakona o zdravstveni negi in babištvu, na podlagi katerega bodo vzpostavljene ustrezne pravne podlage za sistematični in načrtovani razvoj regulacije poklica medicinske sestre ter babice v Sloveniji (Vojnovič, 2017).

Dinamika izvajanja javnih pooblastil je od vsega začetka pestra, saj je javna pooblastila zbornici podelil vsakokratni minister za zdravje, ki se jih je v tridesetih letih samostojne države izmenjalo lepo število. Tako je bilo treba vsakič znova z razlagami in moledovanji za podelitev javnih pooblastil začeti praktično od začetka, medtem ko so imele (in imajo) sorodne poklicne skupine (zdravniki, farmacevti) veliko lažjo pot, saj imajo področje regulacije opredeljeno v lastnih zakonih.

Začetki izvajanja nalog javnega pooblastila segajo v leto 2005 (od ustanovitve »zbornice« je minilo trinajst let!), ko je Ministrstvo za zdravje RS izdalo odločbo, s katero je Zbornici – Zvezi s 1. 7. 2005 podelilo javno pooblastilo za dobo treh let z možnostjo podaljšanja. Delati je organizacija začela 21. 6. 2007, prej je bilo treba urediti in z ministrom uskladiti več pravilnikov in drugega. 25. 3. 2009 je ministrstvo z odločbo zbornici znova podelilo javno pooblastilo za dobo treh let z možnostjo podaljšanja. Med upravnimi nalogami je bil p dosegljivih virih prvič podeljen sklop načrtovanja specializacij in specialističnih izpitov. Od 2008 do 2010 je potekalo intenzivno delo tudi na tem področju. Žal specializacij (ki so prav tako odvisne od politične volje ministra) še danes ni na vidiku, čeprav Zbornica – Zveza vsako leto izpolni vse naloge javnega pooblastila na področju specializacij in Ministrstvu za zdravje posreduje dodatne strokovne utemeljitve in predloge programov specializacij (Vojnovič, 2017).

4. 5. 2012 je Zbornici – Zvezi potekla odločba o podelitvi javnega pooblastila, ki je minister Gantar ni podaljšal, ampak organizaciji z diskreditacijo tedanjega vodstva in stroke povzročil veliko (zlasti) moralno škodo. Naloge regulacije je začelo izvajati ministrstvo samo, leta 2013 je sprejelo Odredbo o

seznamu izvajalcev zdravstvenih poklicev, ki morajo biti vpisani v register in imeti veljavno licenco, v kateri pa poklic tehnika/tehničar zdravstvene nege, zdravstvenega tehnika, medicinske sestre in bil več opredeljen kot poklic, ki bi za samostojno delo potreboval licenco, le vpis v register. V javni razpravi ob sprejemanju odredbe si je Zbornica – Zveza močno prizadevala, da se to ne bi zgodilo, vendar pri tem ni bila uspešna.

Leta 2015 je ministrica Kolar Celarc organizaciji znova podelila javno pooblastilo za obdobje treh let, dodelano je bilo področje strokovnih nadzorov s svetovanjem. Leta 2016 je bil na ministrstvo poslan predlog za utemeljitev štirih specializacij na ožjih strokovnih področjih zdravstvene nege, maja 2017 je ministrstvo predloge potrdilo in kazalo je, da smo nekoliko bližje uresničitvi, a piše se že leto 2022.

V letu 2018 je bilo javno pooblastilo prvič podeljeno za obdobje sedmih let, podelitev za navedeno obdobje pa omogoča bolj celovito in sistematično načrtovanje nalog javnega pooblastila.

V letu 2022 pa je Zbornica – Zveza pridobila še novo javno pooblastilo na podlagi interventnega Zakona o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic covid-19 (Uradni list RS, št. 206/21 in 52/22 – odl. US) za opravljanje preizkusov znanja slovenskega strokovnega jezika za izvajalce zdravstvene in babiške nege, ki so izobrazbo pridobili v tujini, in izdajo navedenih potrdil o preizkusu znanj.

Ne glede na zahtevnost področja in nenehno dokazovanje Zbornice – Zveze, da stroka zdravstvene nege in babištva že po direktivi EU zahtevata pozornost in urejeno področje regulacije, smo – tudi ker nimamo lastnega zakona (čeprav je 2014 bil napisan in predan našim predstavnikom v politiki) – še vedno v fazi razvoja.

ZZDej sicer določa merila, ki jih mora izpolnjevati zbornica oz. strokovno združenje za podelitev javnega pooblastila, toda o podelitvi na podlagi diskrecijske pravice odloča minister, pristojen za zdravje. V nasprotju s primerljivimi zbornicami, ki so jim naloge podeljene na podlagi zakona, se je Zbornica – Zvezi od ustanovitve naprej (oz. od začetka leta 2005) podeljevalo za omejeno časovno obdobje, ki ne omogoča načrtovanja dolgoročnega razvoja (Vojnovič, 2017).

Na osnovi navedenih in drugih virov pa tudi dejstva, da je bila prva avtorica tega prispevka osebno priča nastajanju zborničnega dela organizacije, je treba povedati, da je nastanek zbornice malce poseben in zapleten za razumevanje tako poznavalcem kot splošni javnosti. A bistvo, da smo ohranili enovito organizacijo, zagotovo šteje. Kajti bolj kot je razdrobljeno in neorientirano članstvo (primer sindikatov), manj je pripadnosti in skupne moči, enovitega nastopanja nasproti (še posebej)

zdravstveni in socialni politiki, managementu, plačniku itd. Sama želja imeti lastno zbornico, je bila namreč izjemno velika. V nekih potezah bi lahko iskali vzporednice s sočasnim ustanavljanjem zbornice fizioterapevtov, ki je doživela neprijetno zgodbo zaradi poskusa »prevedbe« članstva iz društva na zbornico. Pri nas s(m) bile tedanje predsednice regijskih društev dovolj oza-veščene, da je treba najprej ohraniti strokovni del organizacije, ki ima vse značilnosti civilne družbe (regijska strokovna društva, strokovne sekcije ...). Zato smo skupaj z vodstvom iskali kompromise, ni bilo lahko, in dorekli tudi poimenovanje organizacije Zbornica – Zveza z vsemi vsebinami dvojnega delovanja. Tako smo ohranili strokovno združenje, ki je nastalo že leta 1927, in nadgradili organizacijo oz. ji pripojili zbornični del. Upamo, da smo s tem zadostili tako zgodovinskim kot vsebinskim in političnim kriterijem – ničesar ukiniti, le pridobiti na povezanosti članstva, na avtonomiji in neodvisnosti stroke, vključno z lastno regulacijo, na kar smo lahko ponosni. Tudi dejstvo, da se angleški naziv organizacije s pripojitvijo Zbornice ni spreminjal in je ostala Zveza društev (Nurses Association of Slovenia), najbrž šteje, saj smo bili tedaj že člani mednarodnih organizacij medicinskih sester. Za dobro ob nastanku zborničnega dela lahko štejemo tudi oblikovanje in sprejetje prvega samostojnega kodeksa etike za medicinske sestre leta 1994 (dve leti po ustanovitvi »zbornice«). Dobili smo tudi informativni bilten Utrip in začeli vsako leto organizirati simpozije in/ali kongrese. V znanju je naša moč, se je glasil moto enega izmed teh dogodkov, res je. In v povezovanju, bi dodali.

Ko v pogovornem jeziku poimenujemo svojo organizacijo le z besedo Zbornica, imejmo v mislih, da gre za več kot to, gre tudi za spoštovanja vredno Zvezo strokovnih društev, združenje, staro 95 let, ki nam jih nihče ne more vzeti, v tem je naša moč, saj nekam moraš spadati, nekje se počutiti suvereno in profesionalno, zato le s ponosom izgovarjajmo Zbornica – Zveza.

Zatorej, pogumno in srečno naprej, Zbornica – Zveza, in čestitke za 30. jubilej.

Viri:

Keršič, I. & Klemenc, D., 2017. Ustanovitev strokovne organizacije, njena imenovanja in preimenovanja. In: Keršič, I. et al., eds. *Negovanje dediščine skozi devet desetletij: organizirano delovanje medicinskih sester na Slovenskem. Ljubljana. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babc in zdravstvenih tehnikov Slovenije.*

Vojnovič, A., 2017. Javna pooblastila – Zbornica zdravstvene nege Slovenije. In: Keršič, I. et al., eds. *Negovanje dediščine skozi devet desetletij: organizirano delovanje medicinskih sester na Slovenskem. Ljubljana. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babc in zdravstvenih tehnikov Slovenije.*

22

SODELUJTE PRI ZASNOVI STRATEGIJE
DELOVANJA ZBORNICE – ZVEZE ZA OBDOBJE
2023–2033

3

PRAZNUJEMO 30 LET IZHAJANJA
UTRIPA, 30 LET ZBORNIČNEGA
DELOVANJA IN 95 LET
ORGANIZIRANEGA DELOVANJA
MEDICINSKIH SESTER NA
SLOVENSKEM

25

ČESTITKA DOC. DR. MOJCI DOBNIK
OB IMENOVANJU ZA GENERALNO
DIREKTORICO DIREKTORATA ZA
ZDRAVSTVENO NEGO

30

NIHČE NE BO VEČNO
MLAD IN ZDRAV

UTRIP

28

POZIV K PRAVIČNEMU PLAČILU
MEDICINSKIH SESTER

28

NAPOVED ICN KONGRESA:
NURSES TOGETHER: A FORCE
FOR GLOBAL HEALTH
NAPOVED ICM KONGRESA: 33RD
TRIENNIAL CONGRESS

29

ČASTNO RAZSODIŠČE I. STOPNJE
PRI ZBORNICI – ZVEZI VABI K
SODELOVANJU

UVODNIK

- 3 Praznujemo 30 let izhajanja Utripa, 30 let zborničnega delovanja in 95 let organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem
- 7 30 let zborničnega delovanja v krovni organizaciji Zbornici – Zvezi

DELO ZBORNICE – ZVEZE

- 12 Neizmerno vroče poletje
- 20 Skupaj s članicami in člani Zbornice – Zveze ter podjetjem Tosama
- 20 Obvestilo o razpisu volitev Sekcije medicinskih sester v enterostomalni terapiji
- 21 Delovna skupina za nacionalne protokole: novi in prenovljeni nacionalni protokoli
- 22 Sodelujte pri zasnovi strategije delovanja Zbornice – Zveze za obdobje 2023–2033
- 23 Imenovanje odgovornega urednika in članov uredništva Utripa
- 24 Zahvala Aleksandre Lah Topolšek, državne sekretarke na Ministrstvu za zdravje
- 25 Čestitka doc. dr. Mojci Dobnik ob imenovanju za generalno direktorico Direktorata za zdravstveno nego
- 26 Mnenje o poklicnih kompetencah zobotehnika v zdravstveni negi na področju zobozdravstva

NOVICE IZ ICN IN ICM

- 28 Poziv k pravičnemu plačilu medicinskih sester
- 28 Napoved ICN kongresa: Nurses together: a force for global health
- 28 Napoved ICM kongresa: 33rd Triennial Congress

ETIKA

- 29 Častno razsodišče I. stopnje pri Zbornici – Zvezi vabi k sodelovanju

AKTUALNO

- 30 Nihče ne bo večno mlad in zdrav
- 32 Priznanje zlati znak: Mira Brodarič

IZ ZGODOVINE

- 34 Bernarda (Nada) Teršar, višja medicinska sestra iz prve generacije Višje šole za medicinske sestre v Ljubljani
- 37 Edith Cavell, požrtvovalna in pogumna medicinska sestra

PRIDOBIVAMO NOVA ZNANJA

- 40 Specialna znanja iz zdravstvene nege v zobozdravstvu
- 42 Nacionalno strokovno srečanje izvajalcev vzgoje za ustno zdravje
- 44 Medicinske sestre in zdravstveni tehniki v oftalmologiji že 40 let
- 46 Strokovno srečanje izvajalcev iz centrov za krepitev zdravja in zdravstvenovzgojnih centrov
- 47 Poenotimo reprocesiranje na vseh ravneh zdravstvenega varstva
- 49 Inovativna učna okolja in pristopi motiviranja dijakov in študentov zdravstvene nege: utrinek iz delavnice didaktike

PREDSTAVLJAMO VAM

- 51 Razglednica s severa: »lekerapi« v otroški bolnišnici Astrid Lindgren v Stockholmu na Švedskem
- 53 Obisk komune Cenacolo

55 DELOVNA SKUPINA ZA NENASILJE V ZDRAVSTVENI IN BABIŠKI NEGI

Nasilje nad starejšimi: Kako ukrepati, ko ga zaznamo?

IZ DRUŠTEV

- 63 SDMSBZT Koroške podelilo najvišja priznanja
- 69 DMSBZT Nova Gorica: Slovesna podelitev priznanj in volilni občni zbor
- 77 DMSBZT Nova Gorica: Od Savinjske doline do Sotle – strokovna ekskurzija
- 79 DMSBZT Ptuj - Ormož: Humanitarna akcija
- 80 DMSBZT Ptuj - Ormož: Izlet po Dolenjski
- 81 DMSBZT Ptuj - Ormož: Planinski pohod po Veliki planini
- 82 DMSBZT Gorenjske: Izlet upokojenih članic in članov
- 84 DMSBZT Gorenjske: Planinski izlet na Schoberriegel
- 85 DMSBZT Gorenjske: Sprostitutvena smejalna delavnica z Rdečimi noski
- 86 DMSBZT Gorenjske: Tekaška delavnica
- 87 DMSBZT Gorenjske: Vključenost očetov v obporodnem obdobju
- 88 DMSBZT Ljubljana: Povabilo na delavnico »Prosti čas in jaz«
- 89 DMSBZT Ljubljana: Vadba joge, teka, pilatesa in razgibalnih vaj
- 90 DMSBZT Ljubljana: Razstava čipk klekljarske skupine
- 91 DMSBZT Ljubljana: Predavanje o glavkomu
- 92 DMSBZT Ljubljana: Obiskale smo islamski kulturni center Ljubljana
- 93 DMSBZT Maribor: Razpis za podelitev priznanja srebrni znak za leto 2022
- 94 DMSBZT Maribor: Revolucionarna terapija po možganski kapi RECOVERIX

IZ DELA ZDRAVSTVENIH ŠOL

- 97 Fakulteta za zdravstvene in socialne vede Slovenj Gradec: »EDUcation for health SEXuality in old AGE – EDUSEXAGE«
- 100 Utrinki s petega literarnega večera Srednje zdravstvene šole Murska Sobota
- 103 Podjetniški izziv za dijake Srednje šole Zagorje

PREJELI SMO

- 105 Srečanje upokojenih babic v Mozirskem gaju

V SPOMIN

- 106 Spoštovani sodelavki Anici Muhvič v spomin
- 107 **NAGRADNA IGRA**
- 109 **NAGRADNA KRIŽANKA Tosama d. o. o.**
- 111 **IZOBRAŽEVANJA**

Neizmerno vroče poletje

2022

Junij in julij

◆
Anita Prelec
Monika Ažman

Je že tako, da je poletje toplejše od jeseni, zime in pomladi, vendar tako vročega poletja kljub vsemu nismo pričakovali. Vroče je bilo vsem, tako v delovnih sredinah, na dopustu ob morju ali v hribih, a vse to ni zmotilo navijačev slovenskih šampionov na etapah Tour de Francea.

V nadaljevanju pa nekatere dejavnosti strokovnih služb Zbornice – Zveze v juniju in juliju.

1. 6. 2022

Predsednica Zbornice – Zveze se je udeležila spletnega sestanka s člani Izvršnega odbora EFN in člani Izvršnega odbora ENRF, ki ga vodi prof. Anne Marie Rafferty. Razpravljali so o ključnih strateških dokumentih, ki jih pripravlja ENRF in o notranji organizaciji ter transparentnosti delovanja.

Izvršna direktorica in predsednica sta se sestali s strokovnjaki podjetja K&Z, Svetovanje za razvoj d.o.o. zaradi priprave strateških dokumentov in predstavili potrebe naše organizacije po pripravi strategije za naslednje 10-letno obdobje. Dogovorili so se, da se v poletnih dneh še sestanejo, pripravijo vprašalnike za članstvo in funkcionarje Zbornice – Zveze in nato septembra dokončno oblikujejo strateški dokument.

2. 6. 2022

V hotelu Radisson smo uspešno izpeljali tradicionalno izobraževanje o teoretičnih in praktičnih vidikih javnega naročanja, namenjeno vodjem zdravstvenih timov in zaposlenim v službah, ki sodelujejo pri javnih naročilih zdravstvenih zavodov. Izobraževanje je vodila mag. Maja Koršič Potočnik iz Odvetniške družbe Potočnik in Prebil.

Na redni seji so se sestali člani Častnega razsodišča I. stopnje in začeli prenovi

Izobraževanje o vidikih javnega naročanja (Fotografija: arhiv Zbornice – Zveze)

Kodeksa etike v zdravstveni negi in oskrbi. Podlaga za to prenovo je izid prenovljenega Kodeksa etike ICN.

2. 6. in 3. 6. 2022

Za pripadnike zdravstvene enote Slovenske vojske smo pripravili dvodnevno izobraževanje s področja obveznih vsebin - modul licenca: Kakovost in varnost v zdravstvu ter Poklicna etika in zdravstvena zakonodaja. Zelo nas veseli, da smo vas lahko gostili v naših prostorih.

4. 6. 2022

Ob mednarodnem dnevu slepih in slabovidnih je Sekcija reševalcev v zdravstvu ob podpori partnerjev projekta »Obala oživlja« organizirala tečaj TPO za slepe in slabovidne, ki so svoje počitniške dni preživljali v Domu oddiha v Izoli. Tečaj je opravilo 30 udeležencev, nato so na plaži slepih in slabovidnih sledile še druge aktivnosti, v katere so se vključili še Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije, Rdeči križ Slovenije, Dispečerske službe zdravstva, psi vodniki za slepe in invalidne osebe in številni drugi. Brbončice strokovnih udeležencev dogodka in mimoidočih turistov je razvajal masterchef Darko Klemen. Hvala pobudniku akcije strokovnemu kolegu Dejanu Bratuši. Prepričani smo, da bo dogodek postal tradicionalen in prepoznaven.

6. 6. 2022

V hotelu Radisson je potekala slovenska podelitev potrdil o pridobljenem specialnem znanju Okužbe, povezane z zdravstvom, v socialnovarstvenih zavodih. Potrdila je 52 udeležencem druge in tretje skupine izobraževanja, ki sta potekali jeseni 2021 in spomladi 2022, podelila predsednica Zbornice – Zveze Monika Ažman. Bojana Florjančič je udeležencem predavala o usmeritvah pri uvajanju sprememb v zahtevnih situacijah, ki jih velja upoštevati.

7. 6. 2022

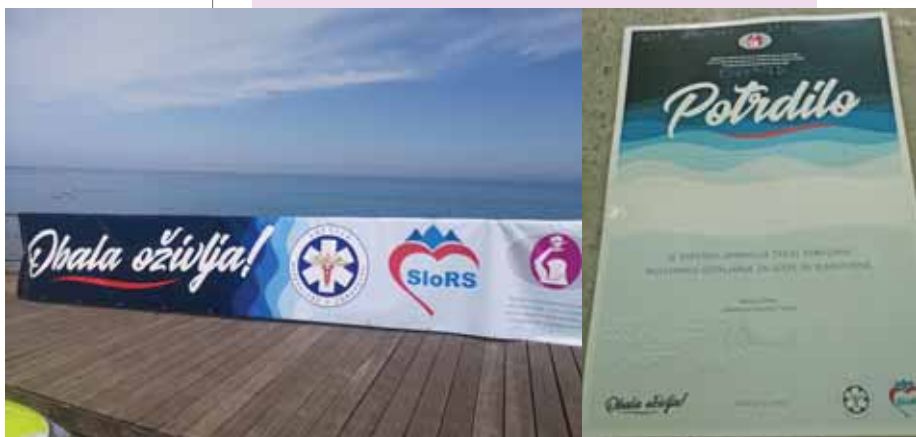
Na redni seji Strokovne sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti so se sestale članice Izvršnega odbora. Sejo je po predaji mesta predsednice prvič vodila Staša Rojten. V štiri-letnem mandatnem obdobju ji želimo uspešno delo.

Potekala je 18. seja Upravnega odbora Zbornice – Zveze, v nadaljevanju pa objavljamo pomembne sklepe:

Člani Upravnega odbora so se seznanili in podprli prošnjo za pomoč mednarodne odprave študentk zdravstvene nege ZF UL v Kenijo. V ta namen se donira 300 €. Sklep stopi v veljavo takoj.

Člani Upravnega odbora so se seznanili in podprli prošnjo za sodelovanje s časnikom Finance d.o.o., tako da bo Zbornica – Zveza zagotovila sogovornike, ki delajo v zdravstvenem sistemu, časnik Finance pa bo z objavo člankov in prispevkov v svojih publikacijah prispeval k povečanju ugleda in pomena dela medicinskih sester in babic. Sklep stopi v veljavo takoj.

Člani Upravnega odbora so se seznanili in podprli prošnjo študenta obramboslovja za distribucijo raziskave o duševnem zdravju pripadnikov oz. pripadnic oboroženih sil, prometnih policistov oz. policistk in zdravstvenega osebja v času epidemije covid-19, ki se objavi v e-novicah. Sklep stopi v veljavo takoj.

Uspešen projekt Obala oživlja - Izola 2022 (Fotografija: arhiv Zbornice - Zveze)

Člani Upravnega odbora so se seznanili in podprli prošnjo FZAB za sodelovanje v mednarodni raziskavi Globalni pogled zaposlenih v zdravstveni in babiški negi na delo med epidemijo covid-19 – primer Slovenije, ki bo objavljena na spletni strani Zbornice – Zveze, na Facebooku in v e-novicah. Sklep stopi v veljavo takoj.

Člani Upravnega odbora so sprejeli nov Pravilnik o izvedbi volitev predstavnikov Zbornice – Zveze za člane volilnega telesa poklicnih organizacij zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev ter določiti kandidata za člana Državnega sveta RS. Sklep stopi v veljavo takoj.

8. 6. 2022

V sklopu predstavitve dela in aktualnih izzivov z nastopom novoizvoljene vlade je sledil na Ministrstvu za zdravje niz uvodnih sestankov. Na prvi sestanek za področje zdravstvene nege z novim vodstvom na Ministrstvu za zdravje je bila povabljena tudi predsednica Zbornice – Zveze. Minister za zdravje Danijel Bešič Loredan je predstavil tri državne sekretarje: mag. Tadeja Osterca, državnega sekretarja, pristojnega za področje sekundarne in terciarne ravni zdravstvene dejavnosti, Aleksandro Lah Topolšek, mag. zdr. nege, državno sekretarko pristojno za področje zdravstvene nege in Bredo Božnik, državno sekretarko pristojna za področje primarne ravni zdravstvene dejavnosti in področje institucionalnega varstva.

Strokovna kolegica Aleksandra Lah Topolšek je prva medicinska sestra na položaju državne sekretarke na Ministrstvu za zdravje, ki je zadolžena za urejanje področja zdravstvene in babiške nege. Zagotovo je to v teh izrednih razmerah pomanjkanja delovne sile v zdravstveni in babiški negi lokalno in globalno pomembna odločitev vlade, hkrati pa tudi odgovorna naloga državne sekretarke. Želimo ji uspešno delo in se veselimo strokovnega sodelovanja.

Predsednica se je v nadaljevanju udeležila tudi sestanka s predstavniki primarne ravni zdravstvenega varstva. Na obeh sestankih je poudarila pripravljenost sodelovanja in ponudila pomoč pri oblikovanju strateških dokumentov in usmeritev. Ob tem je poudarila, da sta zdravstvena in babiška nega potrebni sistemskega reševanja nastalih razmer, tudi kot posledica dve leti trajajočih posebnih razmer epidemije koronavirusne bolezni. Na prošnjo Ministrstva za zdravje je Zbornica – Zveza posredovala strokovna izhodišča, ki bi bila lahko del predlaganih sistemskih ukrepov.

Ob 30-letnici delovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije se je Anita Prelec udeležila svečanosti, kjer je bil

predstavljen zgodovinski oris delovanja ZZZS z vsemi pomembnimi prelomnicami. V strategijo razvoja ZZZS je bilo zapisanih kar nekaj pomembnih iztočnic, kot je dolgotrajna oskrba in tudi sodelovanje s številnimi partnerji za zagotovitev kakovostnega in vzdržnega zdravstvenega sistema.

Na redni seji strokovne sekcije reševalcev v zdravstvu so se sestali člani izvršnega odbora sekcije in načrtali svoje delo do konca tega leta.

9. 6. 2022

Monika Ažman in Anita Prelec sta se udeležili svečanosti ob 95. obletnici kontinuiranega delovanja najstarejše hrvaške strokovne organizacije medicinskih sester. Navzoče je v imenu Zbornice – Zveze pozdravila Monika Ažman, v imenu Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana pa predsednica Đurđa Sima. V nadaljevanju je potekal tudi 11. mednarodni kongres z naslovom »Sestrinstvo bez granica«. Na okrogli mizi je sodelovala tudi Đurđa Sima, njeni osrednji temi pa sta bila kadrovska politika in zadržanje medicinskih sester v poklicu, kjer smo predstavili tudi svoje izkušnje in številke.

Svečanost ob 95. letnici HUMS
(Fotografija: arhiv Zbornice – Zveze)

10. 6. 2022

Strokovna sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v družinski medicini je organizirala strokovno izobraževanje z naslovom »Izzivi ponovnega zagona preventive v ambulanti družinske medicine«. Predsednica Zbornice – Zveze je pozdravila navzoče in se jim zahvalila za vse aktivnosti,

ki so jih strokovne kolegice in kolegi na primarni ravni zdravstvenega varstva izvajali v zadnjem dveletnem obdobju obvladovanja epidemije koronavirusne bolezni.

Predsednica Zbornice – Zveze se je v spremstvu gostje iz Beograda Radmile Nešić, predsednice Saveza zdravstvenih radnika Srbije, ki je bila na delovnem obisku v Sloveniji, udeležila slovesnosti ob podelitvi diplom diplomantom Fakultete Angele Boškin na Jesenicah. V nagovoru se je zahvalila profesorskemu zboru za njihov prispevek na področju izobraževanja kadrov v zdravstveni negi, diplomantom pa zaželela uspešen karierni razvoj.

13. 6. 2022

V prostorih Zbornice – Zveze je potekala skupna seja Odbora strokovnih sekcij, Odbora regijskih strokovnih društev in delovnih skupin. Po uvodnem pozdravu je predsednica Zbornice – Zveze predala besedo gostom na seji, predlagateljem Zakona o prostovoljnem končanju življenja, prof. dr. Brigiti Skela Savič, ddr. Andreju Pleterskemu in dr. Dušanu Kebru. Pri pripravi predloga zakona o prostovoljnem končanju življenja sta poleg njih sodelovala še Luka Mišič in dr. Igor Pribac. Predlagatelji so predstavili predlog zakona, ki je podoben španskemu modelu. Teža odločitve o prostovoljnem končanju življenja je izključno na pacientu. Nosilec je osebni zdravnik ali zdravnik v specialistični obravnavi. Javnomenjske raziskave kažejo naklonjenost državljanov v 75 %, med zdravniki le v 1/3 deležu. V razpravi so bila zastavljena vprašanja in podana različna mnenja. Zastavilo se je vprašanje, kako pripraviti zdravstvene delavce, ki bodo sodelovali pri sami pomoči, da bodo to sprejeli kot pomoč pacientu in ne kot uboj. Dr. Dušan Keber je pri tem poudaril, da bo potrebno sodelovanje strokovnjakov različnih specialnosti. Udeleženci seje so predlagali ustanovitev centra, kjer bi se to izvajalo. Izražen je bil tudi pomislek o delu s svojci, ki lahko pacientovo odločitev zavračajo. Večkrat so navzoči razpravljavci poudarili tudi sistemsko ureditev paliativne oskrbe v državi ter predlog o umestitvi v preventivne programe na primarni ravni. Medicinske sestre so tiste, ki vidijo največ trpljenja in bi želele, da se življenje ne zaključi s trpljenjem. Med medicinskimi sestrami je zaznati tako zagovornice kot nasprotnice prostovoljnega končanja življenja.

V nadaljevanju skupne seje je Monika Ažman predstavila številne aktivnosti strokovnih služb Zbornice – Zveze med obeh sejama Odbora strokovnih sekcij. Skupščina EFN bo oktobra potekala v organizaciji naše strokovne organizacije na

Bledu. Gostili bomo vse evropske predstavnike združenj medicinskih sester. Predsednik Sekcije študentov zdravstvene nege in babištva Matic Pacek je poročal, da so študijski programi med fakultetami različni, prav tako je različna praksa v zdravstvenih ustanovah glede malice in nagrade za delo.

Vikend funkcionarjev Zbornice – Zveze bo potekal 7. in 8. 10. 2022, tema aktivnega dela bo strategija razvoja Zbornice – Zveze za naslednje 10-letno obdobje.

14. 6. 2022

Ivanka Limonšek, predsednica strokovne Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji, predsednica Zbornice – Zveze in državna sekretarka na Ministrstvu za zdravje Aleksandra Lah Topolšek so predale donacijo v višini 18.000 €, ki smo jo zbrali v okviru Zbornice – Zveze za male junake – sirote iz Ukrajine, ki so svoj začasni dom skupaj s strokovnimi delavci našli v vasi Slavina. Hvala lepa vsem strokovnim sekcijam in regijskim strokovnim društvom, ki ste omogočili to donacijo.

Predaja donacije Zbornice – Zveze v Slavini
(Fotografija: Sandi Curk)

Na povabilo Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani se je podpredsednik Zbornice – Zveze udeležil svečanosti. Na prireditvi so podelili priznanja Zdravstvene fakultete za pretekla tri leta in Prešernove nagrade študentom za študijsko leto 2020/2021. Prav tako so dobili priznanja tudi študenti za uspeh pri študiju in za vidne dosežke pri obštudijskih dejavnostih v preteklem študijskem letu. Po končani prireditvi so otvorili prenovljeno Galerijo dekanov v preddverju dekanata.

15. 6. 2022

Potekala je 12. redna videokonferenčna seja Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno in babiško nego. Osrednjo pozornost so člani RSKZBN namenili oblikovanju priprave prednostnih nalog za ureditev področja zdravstvene in babiške nege, za katere so bili pozvani s strani ministra za zdravje Danijela Bešiča Loredana, ki so jih strnili v naslednje tri sklope in jih posredovali na Ministrstvo za zdravje:

- Sočasno reševanje problemov zdravstvene in babiške nege, kamor spada tudi razširitev članov delovne skupine s predstavnikom babištva in predstavnikom primarne ravni. Takšna razširitev je po mnenju RSKZBN priporočljiva zaradi vsebinskega reševanja kadrovske problematike na obeh področjih.
- Ureditev kariernega razvoja izvajalcev zdravstvene in babiške nege, ki se začne z vpisom v srednje šole, s predstavitvijo možnosti in spodbujanjem možnosti kariernega razvoja do doktorskega študija in predvsem povečanje privlačnosti kariernega razvoja v kliničnih okoljih.
- Ukrepi za povečanje privlačnosti poklica izvajalcev zdravstvene in babiške nege, kamor spadajo ustrezni pogoji dela ter izboljšanje pogojev dela in plačila za opravljeno delo, sprejem kadrovskega normativov, graditev profesionalne podobe poklica in samopodobe na vseh ravneh v izobraževanju in kliničnih okoljih.

15. 6. – 17. 6. 2022

Monika Ažman se je na povabilo Svetovne zdravstvene organizacije udeležila strokovnega obiska in delavnic o izobraževanju in regulaciji poklica medicinske sestre in babice Severne Makedonije v Skopju. Namen njenega obiska in sodelovanja je bil izraziti pomoč pri oblikovanju regulacijskega telesa in delitev dvajsetletnih slovenskih izkušenj na tem področju.

S predstavniki Svetovne zdravstvene organizacije na delovnem obisku v Makedoniji
(Fotografija: arhiv Zbornice – Zveze)

20. 6. 2022

Potekala je seja stalne delovne skupine RSKZBN za bolnišnično raven, ki je bila prvič po dveh letih spet v živo. Veliko pozornosti so navzoči posvetili poročilom iz svojih kliničnih okolij, kjer se delovne razmere slabšajo predvsem zaradi velikega pomanjkanja izvajalcev zdravstvene nege in dipl. bobic. V bolnišnicah je zaznati tudi težnje po odvzemu avtonomije zdravstvene nege preko sprememb statutih in pravilnikov o notranji organizaciji zavodov.

Svečana podelitev listin
(Fotografiji: Janja Baznik)

Strokovna sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu je pripravila svečano podelitev listin o pridobljenih specialnih znanjih s področja zobozdravstvene vzgoje in preventive ter s področja zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti.

21. 6. 2022

Predsednica Zbornice – Zveze je po dveh letih na delovni sestanek znova povabila vse ravnatelje srednjih zdravstvenih šol. Odziv je bil izreden, razprava pa konstruktivna. Poleg seznanitve z vsemi aktivnostmi, ki so se odvijale v zadnjih

dveh letih tako na strani Zbornice – Zveze kot v sklopu izobraževalnih ustanov, so se navzoči dogovorili, da bo jeseni organizirana posebna delavnica za učitelje zdravstvene nege na srednjih zdravstvenih šolah s področja PZN, NANDA-I, NIC, NOC ... idr. v organizaciji strokovne Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju. Glavni namen teh izobraževanj je sprememba uporabe temeljnega modela procesne obravnave v slovenskem prostoru z namenom digitalizacije procesa zdravstvene nege v kliničnih okoljih in uporabe Negovalnih diagnoz, intervencij in izidov. Predsednica Zbornice – Zveze je ob koncu sestanka izrazila željo po nadaljnjem sodelovanju, tudi v okviru organizacije dogodkov, ki jih pripravljajo izobraževalne institucije, kjer bo Zbornica – Zveza z veseljem tudi v prihodnje sodelovala kot pokroviteljica dogodkov. Predlagala je, da bi dijaki po zaključku izobraževanja prejeli spominsko značko, kot je bilo to del tradicije vse do uvedbe srednjega usmerjenega izobraževanja.

22. 6. 2022

Na prenovi kodeksa etike v zdravstveni negi in oskrbi so delo nadaljevali člani častnega razsodišča.

Fakulteta za vede o zdravju Izola letos praznuje 20. obletnico ustanovitve. Visoka šola za zdravstvo Izola je bila ustanovljena marca 2002 in bila leto kasneje ustanovna članica Univerze na Primorskem. Konec leta 2011 se je preimenovala v Fakulteto za vede o zdravju. Na slovesnosti, ki je ob tej priložnosti potekala v Portorožu, je Monika Ažman v imenu Zbornice – Zveze fakulteti predala zahvalo za 20 let uspešnega izvajanja programa zdravstvena nega.

23. 6. 2022

Skladno z zakonskimi obveznostmi – ZZDej-K, 38. člen so potekali ustni in praktični izpiti strokovne usposobljenosti za kandidate iz II. skupine. Vsem udeležencem, ki so uspešno zaključili izpit strokovne usposobljenosti, iskreno čestitamo in želimo uspešno nadaljevanje poklicne poti.

Komisija za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje je 26. seji dodelila 2.575 evrov.

24. 6. 2022

Potekala je seja Strokovnega sveta za srednje šolstvo, kjer je bil predstavljen in potrjen tudi poklicni standard nacionalne poklicne kvalifikacije negovalec (NPK). Predsednica Zbornice – Zveze je na strokovnem svetu pojasnila pomen obveznega strokovnega izobraževanja in usposabljanja v obsegu 480 ur, ki se bo izvajal v sklopu NPK.

30. 6. 2022

Predsednica Zbornice – Zveze je na delovni sestanek povabila vse dekane zdravstvenih fakultet oziroma vodje kateder za področje zdravstvene nege in babištva. Osrednji namen sestanka je bila pojasnitev spremembe uporabe temeljnega modela procesne obravnave v slovenskem prostoru z namenom digitalizacije procesa zdravstvene nege v kliničnih okoljih in uporabe Negovalnih diagnoz, intervencij in izidov. Zbornica – Zveza je na osnovi sklepa RSKZBN št. 03a/06VK-202 z dne 17. 11. 2021 in argumentirano utemeljitevjo predstavnic Delovne skupine za negovalne diagnoze SLONDA opredelila, da »kot temeljni okvir za oceno stanja (prva faza PZN) tako v izobraževalnih okoljih (učna vsebina študijskih programov zdravstvene in babiške nege) kot na vseh ravneh prakse zdravstvene in babiške nege za poenotenje teoretičnih izhodišč določi model Marjory Gordon »Funkcionalni vzorci zdravega obnašanja«. Poleg omenjenega modela se v 1. fazi PZN – ocena stanja – vključijo tudi druge obstoječe teorije zdravstvene in babiške nege in teoretične modele glede na specifično posameznega področja zdravstvene nege in babištva.

4. 7. 2022

Na Ministrstvu za zdravje je bila sklicana prva seja Strateškega sveta za zdravstveno nego, ki jo je vodila državna sekretarka Aleksandra Lah Topolšek. Za predsednico strateškega sveta je bila imenovana izr. prof. dr. Mateja Lorber, ki bo zdravstveno in babiško nego zastopala tudi v Zdravstvenem svetu.

Na redni seji so se sestale članice Izvršnega odbora Sekcije medicinskih sester v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji.

5. 7. 2022

Predsednica Zbornice – Zveze je na skupno sejo povabila vse predstavnike socialnih partnerjev, ki so se seje udeležili v polni sestavi. Na sestanku so govorili o poskusih odvzema avtonomije zdravstvene nege, o spremembah statotov, ki se dogajajo v zdravstvenih zavodih in zdravstvene nege ne opredeljujejo kot enovito, samostojno organizirano dejavnost, ter o premeščanju pomočnic direktorjev za področje zdravstvene in babiške nege na drugo raven vodenja. Ob pripravi Zakona o interventnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema so se navzoči na seji dogovorili, da se nanj skupno odzovejo takoj, ko bo ta javno dostopen.

Člani Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni in babiški negi so se sestali z namenom vsebinskega pregleda nastajajočega priročnika, ki ga bo DS izdala v jesenskih dneh.

Na Ministrstvu za zdravje je potekala predstavitev projekta ZaPis – Dvig zdravstvene pismenosti. Projekt želi doseči večjo oz. boljšo zdravstveno pismenost v splošni populaciji s poudarkom na ranljivih skupinah, saj ti najbolj potrebujejo zdravstvene storitve in preventivne programe, a se jih tudi najmanj poslužujejo. V usmerjevalnem odboru, v katerem sodeluje tudi predsednica Zbornice – Zveze, so se seznanili s prvimi podatki s področja zdravstvene pismenosti v Sloveniji ter hkrati predstavili dodatne možne aktivnosti, kako zdravstveno pismenost še bolj približati slehernemu uporabniku zdravstvenih storitev ter izvajalcem le-teh.

12. 7. – 13. 7. 2022

Na dvodnevem delovnem obisku smo gostili delegacijo iz Bosne in Hercegovine. V sklopu projekta ProSes – Jačanje sestrinstva v BiH pod okriljem t. i. Fondacije Fami, sodeluje zadnjih nekaj let tudi Zbornica – Zveza. Vsebina tokratnega delovnega obiska so bile poklicne aktivnosti in kompetence izvajalcev zdravstvene nege na primarni ravni zdravstvenega varstva in pravne podlage za oblikovanje kompetenčnega centra za področje zdravstvene nege v Bosni in Hercegovini, ki bi lahko izvajal vlogo regulacijskega organa.

Z delegacijo FAMI na delovnem obisku v Zdravstvenem domu Kranj
(Fotografija: arhiv Zbornice - Zveze)

12. 7. 2022

V Državnem svetu je potekala 31. izredna seja Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, kjer je bil v obravnavi Zakon o interventnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema. Zbornica – Zveza je pripravila pisne

pripombe in jih poslala v Državni svet in na Ministrstvo za zdravje. Na seji je sodelovala tudi Anita Prelec, ki je članom komisije in vabljenim deležnikom predstavila tri ključne vsebinske pripombe Zbornice – Zveze. **Interventni zakon ne vključuje deficitarnosti poklica v zdravstveni in babiški negi, skozi katero bi lahko iskali rešitve na sistemski ravni.** Prav tako je opozorila na nedorečen člen o nagrajevanju timov v ambulanti družinske medicine v višini 2000 evrov, saj zakon ne določa kriterijev razdelitve omenjenega dodatka med zdravstvene delavce, ki so člani zdravstvenega tima in bi moral izhajati iz načela **enakega nagrajevanja** vseh članov tima. Zakon v petem odstavku določa dodatek za posebne pogoje dela na območjih občin z nižjo razvitostjo, namenjen zdravnikom, ki opravljajo zdravniško službo na primarni ravni zdravstvene dejavnosti na območjih občin, ki v skladu z uredbo, ki določa razvitost občin, dosegajo razmerje med razvitostjo občine in povprečno razvitostjo občin v državi manjše od 0,9. Zbornica – Zveza meni, da bi moral dodatek za posebne pogoje dela na območjih občin z nižjo razvitostjo pripadati tudi **diplomiranim medicinskim sestram in tehnikom zdravstvene nege** v timu ADM in **patronažnim medicinskim sestram**, ki zdravstveno nego izvajajo na domu pacienta in jih posebni pogoji dela na območju občin z nižjo razvitostjo neposredno zadevajo.

14. 7. 2022

Na 19. seji Upravnega odbora Zbornice – Zveze so pregledali in sprejeli zapisnika 18. seje UO z dne 7. 6. 2022. Monika Ažman in sodelavci so poročali o številnih aktivnostih med obojema sejama Upravnega odbora. Na področju javnih pooblastil je bilo predstavljeno poročilo o preizkusu strokovne usposobljenosti po 38/2. členu ZZDej-K, ki smo ga uspešno izvedli 23. junija. Pregledali smo realizacijo načrta dela Zbornice – Zveze za prvih šest mesecev. Imenovali smo stalno delovno skupino za duhovno oskrbo, novo delovno skupino za digitalizacijo v ZN in dve začasni delovni skupini za prenovo kodeksa etike. Ker smo z mislimi že pri 14. kongresu ZBN v letu 2023, smo imenovali programsko-organizacijski odbor. Novi članici Komisije za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje sta Veronika Jagodic Bašič in Majda Čaušević. Potrjenih je bilo pet novih nacionalnih protokolov v zobozdravstvu.

Anita Prelec in Slavko Bolčević sta se udeležila sestanka z Lekarniško zbornico na temo Zdravila v DSO. Sestanek je bil sklican na pobudo številnih deležnikov z namenom pregleda praks in načrtovanja ustrezne strokovne in zakonske ureditve področja priprave zdravil za posameznega pacienta (Unite dose dispensing) v Sloveniji. Potrebe se kažejo

predvsem v socialnovarstvenih zavodih, vendar je treba ureditev področja načrtovati širše. Države članice EU imajo področje priprave zdravil za posameznega pacienta regulacijsko različno urejene, vsi sistemi pa sledijo jasnim strokovnim temeljnim načelom za zagotavljanje kakovosti preskrbe z zdravili in varnosti za pacienta. Lekarniška zbornica Slovenije je pridobila odzive 12 držav članic o urejenosti tega področja. Prisotni so se strinjali, da je treba razmisliti o učinkoviti izbiri že obstoječih in že načrtovanih storitvah za optimizacijo preskrbe z zdravili v socialnovarstvenih zavodih na primer napotitev farmacevta svetovalca (pregled terapije pri kliničnem farmacevtu) v ambulanto in priprava osebne kartice zdravil v lekarni. Zaradi izredno velikega števila predpisanih zdravil na stanovalca socialnovarstvenega zavoda v RS, so prihranki pri vzpostavitvi sistema za pripravo zdravil za posameznega pacienta pričakovani tako z naslova zmanjšanja odpadnih zdravil, ob ustrezni informacijski podpori pa tudi z naslova preprečevanja podvajanja nalog zdravstvenih delavcev oz. preprečevanja napak pri terapiji, ki se dogajajo pri slabem prenosu informacij, prepisovanju navodil.

18. 7. 2022

Vodstvo Zbornice – Zveze se je sestalo z zunanjimi izvajalci v povezavi z delovnim načrtom, kjer je zapisana tudi priprava strategije organizacije za naslednje 10-letno obdobje. Skupaj smo pripravili še nekatera izhodišča za izdelavo Strategije Zbornice – Zveze 2023–2033, ki jo bomo skupaj z vsemi funkcionarji Zbornice – Zveze pripravili do konca koledarskega leta.

21. 7. 2022

Nastaja nov priročnik Delovne skupine za nasilje v zdravstveni in babiški negi, z oblikovalko priročnika Barbaro Kralj so se na sestanku dogovorili za še zadnje podrobnosti nove publikacije.

26. 7. 2022

Ministrstvo za zdravje je v sodelovanju z Zbornico – Zvezo pristopilo k vrednotenju zahtevnosti zdravstvene nege v enotah intenzivne terapije. V ta namen je bila oblikovana delovna skupina, ki jo vodi Anton Justin, mag. zdr. nege in s strani MZ doc. dr. Vesna Zupančič. Na spletnem sestanku so potekale še zadnje predstavitve in usklajevanja pred začetkom

pilotnega projekta, ki bo trajal od septembra do decembra 2022. Za potrebe pilotne implementacije točkovnega seznama TISS 28 v EIT v slovenskih bolnišnicah bo uporabljena kvantitativna tehnika zbiranja podatkov s točkovnim seznamom TISS 28. Namen pilotnega projekta je ugotoviti ustreznost razporejanja medicinskih sester v EIT v bolnišnicah po Sloveniji s pomočjo točkovnega seznama TISS 28 ter vpliv na kakovost zdravstvene obravnave. Hvala vsem, ki ste z enormnimi močmi pripomogli, da bo projekt zaživel.

Skupaj s sekcijo študentov zdravstvene nege in babištva smo julija začeli humanitarni projekt – pomoč stanovskim kolegicam, ki 24 ur na dan skrbijo za 20 dojenčkov in otrok v Slavini pri Postojni. Z novo študentsko odpravo jih bomo avgusta in septembra razbremenili vsaj nekaj ur dnevno. Spremljajte njihovo odpravo tudi na družbenih omrežjih Zbornice – Zveze.

Na tem mestu se zahvaljujemo vsem izvajalcem zdravstvene in babiške nege, ki se kljub številnim delovnim obveznostim vse leto kot prostovoljci vključujete v lokalna gasilska društva, še posebej pa HVALA vsem tistim, ki ste julija sodelovali kot prostovoljci pri gašenju požara na Krasu.

Hvaležnost vseh nas je neizmerna!

(Fotografiji:
Laura
Orešnik)

Hvala!

Skupaj s podjetjem Tosama d. o. o. nam je v okviru pomoči za Ukrajino uspelo pripraviti in odposlati devet palet obvezilnega in operacijskega potrošnega materiala za ukrajinske bolnišnice.

Iskreno se zahvaljujemo vsem članicam in članom Zbornice – Zveze, predsednikom regijskih strokovnih društev in strokovnih sekcij, Mojci Šimnic Šolinc, direktorici in Jasmini Anžlovar, predstavnici podjetja ter mag. Domnu Torkarju, podsekretarju pri Ministrstvu za obrambo, vodji službe za logistično podporo.

ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE –
ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

OBVESTILO O RAZPISU ZA VOLITVE ČLANOV OZ. ČLANIC IZVRŠNEGA ODBORA STROKOVNE SEKCIJE MEDICINSKIH SESTER V ENTEROSTOMALNI TERAPIJI

Sekcija medicinskih sester v enterostomalni terapiji na podlagi 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in sklepa Izvršnega odbora sekcije št. 37/21 razpisuje volitve za štiriletno mandatno obdobje **2022–2026** za:

- **člane/članice izvršnega odbora** (4 mesta).

Kandidati pošljejo kandidaturo na sedež volilne komisije do vključno **10. 10. 2022** v zaprti ovojnici s pripisom: »**Volitve Sekcije medicinskih sester v enterostomalni terapiji – Ne odpiraj!**« na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana.

Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju 21. 10. 2022 na Vranskem.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Renata Batas, dipl. m. s., ET,
predsednica Sekcije medicinskih sester v
enterostomalni terapiji

Obveščamo vas,

da so bili junija in julija na spletni strani
Zbornice – Zveze objavljeni novi in prenovljeni
nacionalni protokoli.

Pod zavihkom NP O IZLOČANJU IN ODVAJANJU:

1. Enkratna katetrizacija ženske

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-03.06-Enkratna-katetrizacija-zenske.pdf>

2. Uvajanje trajnega urinskega katetra pri ženski

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-03.07-Uvajanje-trajnega-urinskega-katetra-pri-zen-ski-splet.pdf>

Pod zavihkom NP O GIBANJU – HOJA, SEDENJE, LEŽANJE IN SPREMINJANJE POLOŽAJA:

3. Posebni varovalni ukrep – omejitev gibanja znotraj enega prostora na področju psihiatrije

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-04.01-POSEBNI-VAROVALNI-UKREP-omejitev-gibanja-znotraj-enega-prostora-na-podrocju-psihiatrije-splet.pdf>

4. Posebni varovalni ukrep – telesno oviranje s pasovi na področju psihiatrije

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-04.02-POSEBNI-VAROVALNI-UKREP-telesno-oviranje-s-pasovi-na-podrocju-psihiatrije-splet.pdf>

5. Pomoč pri zagotavljanju varnosti

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-04.05-Pomoc-pri-zagotavljanju-varnosti-splet.pdf>

6. Diskretni nadzor

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-04.04-Diskretni-nadzor-splet.pdf>

7. Stalni nadzor v gibanju

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-04.03-Stalni-nadzor-v-gibanju-splet.pdf>

Pod zavihkom NP O DAJANJU IN PRIPRAVI ZDRAVIL:

8. Priprava in podeljevanje substitucijske terapije

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-18.07-Priprava-in-podeljevanje-substitucijske-terapije-splet.pdf>

9. Priprava in podeljevanje substitucijske terapije - metadon za domov

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-18.08-Priprava-in-podeljevanje-substitucijske-terapije-metadon-za-domov-splet.pdf>

10. Priprava in podeljevanje substitucijske nadomestne terapije - Buprenorfin v ambulantni

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-18.09-Priprava-in-podeljevanje-substitucijske-nadomestne-terapije-Buprenorfin-v-ambulantni-in-splet.pdf>

Pod zavihkom NP DIAGNOSTIČNO-TERAPEVTSKI POSEGI:

11. Testiranje na prisotnost psihoaktivnih substanc v urinu in slini

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/06/UCE-NP-19.04-Testiranje-na-prisotnost-psihoaktivnih-substanc-v-urinu-in-slini-splet.pdf>

Pod zavihkom NP O UČENJU IN PRIDOBIVANJU ZNANJA:

12. Ščetkanje zob v vrtcu in šoli

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/07/UCE-NP-14.01-Scetkanje-zob-v-vrtcu-in-soli-vezija-2.pdf>

13. Kontrola čistosti zob v skupini

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/07/UCE-NP-14.07-Kontrola-cistosti-zob-v-skupini.pdf>

Pod zavihkom NP O ORGANIZACIJI DELA IN RAZVOJU STROKE:

14. Priprava zobozdravstvene ambulante

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/07/UCE-NP-15.02-Priprava-zobozdravstvene-ambulante.pdf>

Pod zavihkom NP O PREPREČEVANJU IN OBVLADOVANJU OKUŽB:

15. Točenje vode na zobozdravniškem stolu

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/07/UCE-NP-16.05-Tocenje-vode-na-zobozdravniškem-stolu.pdf>

16. Čiščenje in razkuževanje zobozdravniškega stola

<https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/07/UCE-NP-16.06-Ciscenje-in-razkuzevanje-zobozdravniškega-stola.pdf>

SODELUJTE PRI ZASNOVI STRATEGIJE DELOVANJA ZBORNICE – ZVEZE ZA OBDOBJE 2023–2033

Spoštovane članice, spoštovani člani!

Letos se izteka veljavnost dosedanje Strategije Zbornice – Zveze za obdobje 2017-2022, zato smo pristopili k pripravi novega strateškega dokumenta za naslednjih deset let. Pred nami so pomembni izzivi, ki jih narekujejo zakonodajne spremembe v zdravstvenem sistemu, primanjkljaj kadrov, digitalizacija in nepredvidljive globalne okoliščine. Zbornica – Zveza se je v preteklem obdobju okrepila in uveljavila, tudi zaradi trdnega članstva in vaše zavzetosti.

Članice in člani se vsak dan srečujete z izzivi poklica medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov, zato vas prijazno vabimo, da podate vaš pogled na prihodnje strateške usmeritve Zbornice – Zveze. Prosimo vas, da izpolnite e-vprašalnik do katerega lahko dostopate prek te povezave ali QR kode. Rezultati nam bodo v veliko pomoč pri pripravi izhodišč strategije delovanja Zbornice - Zveze do leta 2033.

Anketa je anonimna in bo odprta do konca avgusta 2022.

Želeli bi, da na vprašanja odgovarjate iskreno, saj bomo le tako lahko naredili kakovosten korak naprej.

Za vaš dragocen čas in predloge se lepo zahvaljujemo.

Anita Prelec,
izvršna direktorica

Monika Ažman,
predsednica

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in
zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ksenija Pirš
Marjeta Berkopec
Tea Bevk
Tadeja Drenovec
Andreja Krajnc
Zala Marn
Nataša Radovanović

Ljubljana, 18. 7. 2022

Zadeva: Imenovanje odgovornega urednika in članov uredništva Utripa

Spoštovani,

Sporočamo vam, da se je Upravni odbor Zbornice zdravstvene in babiške nege – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju Zbornica – Zveza) na svoji redni 18. seji obravnaval prejete vloge na razpis za odgovornega urednika in člane uredništva Utripa. V skladu z določili 10. člena Pravilnika o delovanju uredništev, informativnih, strokovnih in drugih publikacij Zbornice – Zveze je imenoval odgovorno urednico in člane uredništva.

Posredujemo vam sprejeti sklep:

Sklep UO 178/18

Člani Upravnega odbora so za mandatno obdobje 2022–2026 imenovali odgovorno urednico glasila Utrip: Ksenijo Pirš in naslednje članice uredništva: Marjeto Berkopec, Teo Bevk, Tadejo Drenovec, Andrejo Krajnc, Zalo Marn in Natašo Radanović. Sklep stopi v veljavo takoj.

Članica uredniškega odbora Utripa je še naprej Anita Prelec, direktorica Zbornice – Zveze, glavna urednica uredniškega odbora pa je do konca mandata predsednica Zbornice – Zveze, Monika Ažman.

S pozdravi

Monika Ažman,

predsednica Zbornice – Zveze

MONIKA Digitalno podpisal
MONIKA AŽMAN
AŽMAN Datum: 2022.07.18
09:27:25 +02'00'

Spoštovani ga. Anita Prelec, izvršna direktorica Zbornice – Zveze in
ga. Monika Ažman, predsednica Zbornice – Zveze,

najlepše se vam zahvaljujem za čestitke in lepe želje ob mojem imenovanju na mesto državne sekretarke Ministrstva za zdravje Republike Slovenije.

Prepričana sem, da bosta naše dobro medsebojno sodelovanje ter skupna usklajena prizadevanja pripomogla k uspešnemu reševanju izzivov, ki so pred nami.

S spoštovanjem.

Aleksandra Lah Topolšek
državna sekretarka

Ljubljana, 7. junij 2022

Spoštovana gospa
doc. dr. Mojca Dobnik,

ob imenovanju za generalno direktorico Direktorata za zdravstveno nego
vam iskreno čestitamo!

V Zbornici – Zvezi si želimo tesnega sodelovanja in smo pripravljeni pomagati pri urejanju razmer na področju zdravstvene in babiške nege. Verjamemo, da bomo skupaj našli ustrezne rešitve za ureditev razmer in pogojev dela, za zadržanje kadra zdravstvene in babiške nege ter za pritegnitev mladih, da se bodo tudi v prihodnje odločali za ta lep poklic.

*Z željo po uspešnem sodelovanju
vas lepo pozdravljamo,*

ANITA PRELEC,
izvršna direktorica Zbornice – Zveze

MONIKA AŽMAN,
predsednica Zbornice – Zveze

Zdravstveni dom Ljutomer
Mihaela Senčar
mihaela.sencar@zd-lju.si

ZADEVA: Mnenje o poklicnih kompetencah zobotehnika v zdravstveni negi na področju zobozdravstva

Spoštovani,

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zbornica – Zveza) je prejela vprašanje, ali lahko zobotehnik opravlja delo zobozdravstvenega asistenta.

Zbornica – Zveza v uvodu poudarja, da Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk in 100/22 – ZNUZSZS, v nadaljnjem besedilu ZZDej) v 55. členu določa, da zdravstveni delavec lahko samostojno opravlja vsako delo, za katero ima ustrezno izobrazbo in je zanj usposobljen ter ima na razpolago ustrezno opremo. Za svoje delo prevzema etično, strokovno, kazensko in materialno odgovornost.

Nadalje ZZDej v 62. členu določa, da zdravstveno dejavnost lahko opravljajo zdravstveni delavci, ki imajo ustrezno strokovno izobrazbo, so strokovno usposobljeni za samostojno opravljanje dela v svojem poklicu in izpolnjujejo druge pogoje (kvalifikacija), določene s tem zakonom in z drugimi predpisi.

Seznam poklicev zdravstvenih delavcev, ki je bil sprejet z Odredbo o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 4/14) na podlagi 62. člena ZZDej, določa kvalifikacijo, delovno področje in poklicne dejavnosti (kompetence) na področju zdravstvene dejavnosti.

Seznam poklicev zdravstvenih delavcev pod zaporedno številko 31 določa, da se poklicna kvalifikacija zobozdravstvenega asistenta/zobozdravstvene asistentke (v nadaljnjem besedilu zobozdravstveni asistent) pridobi s srednjo strokovno izobrazbo, pridobljeno najpozneje do 31. 8. 1985, opravljenim pripravništvom in strokovnim izpitom s področja zdravstvene dejavnosti.

Čeprav formalnega izobraževanja za poklic zobozdravstveni asistent ni več, je **strokovno usposobljenost** za izvajanje poklicnih kompetenc zobozdravstvenega asistenta mogoče pridobiti z Nacionalno poklicno kvalifikacijo (v nadaljnjem besedilu NPK) **zobozdravstveni asistent**.

Poklicne kompetence in pristojnosti zobozdravstvenega asistenta, določene v seznamu poklicev zdravstvenih delavcev, so:

- zdravstvena nega posameznika v različnih stanjih zdravja in boleznih ter v različnih življenjskih obdobjih na področju zobozdravstva,
- priprava na diagnostične in terapevtske posege in postopke na področju zobozdravstva,
- izvedba enostavnih diagnostično-terapevtskih posegov in postopkov na področju zobozdravstva,
- ukrepanje v nepričakovanih situacijah, nudenje nujne medicinske pomoči v okviru pristojnosti na področju zobozdravstva,
- zdravstvena vzgoja bolnika v okviru tima na področju zobozdravstva.

V seznamu poklicev zdravstvenih delavcev je pod zaporedno številko 30 določena poklicna kvalifikacija in kompetence zobotehnika.

Poklicne kompetence in pristojnosti zobotehnika, določene v seznamu poklicev zdravstvenih delavcev, so:

- izdelava vseh vrst delovnih modelov na podlagi odtisov,
- izdelava fiksno protetičnih nadomestkov,
- individualna modelacija,
- fasetiranje z akrilatno maso, polimerizacija faset, obdelava in poliranje,
- načrtovanje in izdelava delne in totalne akrilatne proteze,
- izdelava kovinsko porcelanske prevleke,
- reparature in podložitev protez.

Iz seznama poklicev zdravstvenih delavcev tako izhaja, da zobotehnik **nima kompetenc** v zdravstveni negi na področju zobozdravstva in **nima kompetenc za pripravo** oziroma **izvedbo enostavnih diagnostično-terapevtskih posegov** in postopkov na področju zobozdravstva. Delovno področje zobotehnika je izdelava materialov, odtisov, protez in prevlek.

Prav tako zobotehnik ne more pridobiti strokovne usposobljenosti za izvajanje zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti.

Za pridobitev **NPK zobozdravstveni asistent** mora oseba, ki želi pridobiti NPK, izpolnjevati naslednje pogoje:

- najmanj srednja strokovna izobrazba s področja zdravstvene nege in
- opravljen strokovni izpit s področja zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na področju zdravstvene dejavnosti (poklicna kvalifikacija tehnik zdravstvene nege/tehnica zdravstvene nege) in
- najmanj dve leti delovnih izkušenj na področju zobozdravstvene asistence (referenca/ delodajalčevo potrdilo).

Na posameznih srednjih zdravstvenih šolah v programu Zdravstvena nega že izvajajo tudi izbirni modul zdravstvena nega v zobozdravstvu, ki bo pripomogel še k dodatnim znanjem s področja z zdravstvene nege na področju zobozdravstva, ki jih bodo nekateri tehniki zdravstvene nege pridobili v okviru formalnega izobraževanja.

Pripravil

Andrej Vojnovič, univ. dipl. prav.

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

Poziv k pravičnemu plačilu medicinskih sester

Mednarodni svet medicinskih sester je ob predstavitvi poročila *Razlike v plačilu med spoloma v zdravstvu in oskrbi: analiza med covidom-19* Svetovne zdravstvene organizacije in Mednarodne organizacije dela ter poročila *Subvencioniranje svetovnega zdravja: neplačano delo žensk v zdravstvenih sistemih*, ki ga je pripravila organizacija Ženske v svetovnem zdravju, opozoril, da je področje zdravstvene nege pretežno ženski poklic in zgodovinsko gledano slabo plačan. Zdravstvene sisteme po vsem svetu je pozval k vlaganju v zdravstveno nego.

»Skrbstveni poklici, kot je zdravstvena nega, pogosto veljajo za 'žensko delo', zaradi česar so podcenjeni ter slabo plačani ali celo neplačani. Pravično plačilo je ključno za zaposlovanje in ohranjanje poklica medicinske sestre, zlasti zdaj, ko so delovni pogoji zaradi pandemije covid-19 še težji,« je ob tem povedala dr. Pamela Cipriano, predsednica Mednarodnega sveta medicinskih sester, in dodala, da je pomanjkanje politik in praks prilagodljivega dela še dodatna ovira za poklicno napredovanje žensk.

POVABILO NA KONGRES ICN

MONTREAL
ICN CONGRESS
1-5 JULY 2023
Nurses together: a force for global health

Contact [Add to calendar](#)

**Nurses together:
a force for global
health**

1-5 July 2023 | MONTREAL

[Keep me informed](#)

SAVE THE DATE
#ICNCongress / @ICNurses

POVABILO NA KONGRES ICM

 International Confederation of Midwives
Strengthening Midwifery Globally

11-14 June 2023
33rd ICM Triennial Congress
Bali, Indonesia

ČASTNO RAZSODIŠČE I. STOPNJE

Povabilo k sodelovanju

Spoštovana članica, član Zbornice - Zveze, kolegica, kolega,

v Častnem razsodišču (ČR) I. stopnje vas vabimo k aktivnemu sodelovanju na področju, ki ga ČR I pokriva, to je poklicna etika v zdravstveni in babiški negi in oskrbi. Znano je, da se medicinske sestre (vseh izobrazbenih ravni, obeh spolov) in babice pri svojem delu dnevno srečujemo s situacijami, ki se nanašajo na etični odnos do pacienta, stanovalca v domu starejših, pa tudi odnos do sodelavcev in sodelavk v timih in na vseh drugih deloviščih v naši stroki (npr. izobraževanje, raziskovanje, management).

Skupaj z vami **želimo razvijati in nadgrajevati svoje delo, se usmeriti h konkretnim etičnim vsebinam**, vezanim na poklicne kodekse, etična načela, profesionalne etične vsebine in vrednote časa in prostora, v katerem delujemo. Želimo tudi prebuditi oz. poglobiti etično strokovno občutljivost pri našem vsakdanjem soočanju, tudi ko gre za situacije, kjer se sprašujemo, kaj je dobro in pravilno - za pacienta, za nas same, za organizacijo, okolje in preprosto - za našo »čisto vest«, da smo za pacienta /stanovalca in (zlasti profesionalno) okolico naredili vse, kar je v naši moči, tudi ali predvsem z etičnega vidika.

Vabimo vas torej, da se nam preko naše nove e-povezave eticna.vprasanja@zbornica-zveza.si oglasite z vprašanji, pobudami, z neposrednimi etičnimi problemi, dilemami in dvomi, vezanimi na poklicno etiko, na načela v naših poklicnih kodeksih, izpostavite morda etično sporno prakso, postopke ali odnose s pacienti, stanovalci v domovih starejših, njihovimi bližnjimi, sodelavci, drugimi... Veseli bomo kakšnega predloga ali pobude, kaj bi lahko na tem področju izboljšali, spremenili, ukinili ali nadgradili.

V ČR prenavljamo tudi našo spletno stran, za kar skrbi viš. pred. Robert Sotler, član ČR I. Vaša e-sporočila bodo obravnavana anonimno, zasebnost podatkov in vsebin bo zagotovljena. Našo komunikacijo z vami bomo nadgrajevali tako, da pošiljatelj ostane anonimen, odgovor pa bo dobil na naši spletni strani. Po potrebi bomo neprimerna prejeta vprašanja ali komentarje skrbno preverjali in odgovarjali zlasti na konkretno postavljena, da ne bi prihajalo do besednega smetenja.

Prenovo spletne strani ČR I si prizadevamo narediti bolj všečno, da bo vsebina pritegnila spletne obiskovalce, tudi s pojavnimi okni, z objavo primerov iz prakse, ki jih je oziroma jih bo obravnavalo ČR I z namenom, da smo resnična podpora našim uporabnikom, ko naletijo na sorodne etične primere v praksi.

Vljudno vas vabimo, da naš novi e-naslov izkoristite tako, da bomo skupaj pridobili tudi povratne informacije iz prakse, ali je imel naš odgovor kakšen učinek na ozaveščanje članstva o etičnih vsebinah, izboljšanje delovnih pogojev, delovne klime v timih itd.

Veselimo se našega sodelovanja.

V imenu ČR I Darinka Klemenc (predsednica) in viš. pred. Robert Sotler (član)

Nihče ne bo večno mlad in zdrav

Neva Železnik

(Članek je bil prvotno objavljen v reviji Jana dne 5. 7. 2022)

Pravimo, da kdor reši eno življenje, je heroj. Kdor jih reši več sto, je pa gotovo medicinska sestra! In čeprav ljudje njihovo delo izjemno spoštujejo, jih nikjer ni dovolj: ne v zdravstvenih domovih, ne v bolnišnicah, ne v domovih starejših občanov.

Zakaj je tako? »Predvsem zato, ker so izvajalci zdravstvene nege (medicinske sestre, tehniki/ce zdravstvene nege, babice in bolničarji – negovalci) že vrsto let na delovnem mestu premalo cenjeni, preobremenjeni in predvsem preslabo plačani,« pove Andreja Peternelj, upokojena diplomirana medicinska sestra iz Kokrice pri Kranju, ki je pred kratkim prejela najvišje priznanje, ki ga podeljuje Zbornica zdravstvene in babiške nege - Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (Zbornice - Zveze), in sicer priznanje za življenjsko delo Angele Boškin.

Pravi, da zdravstveno osebje zdaj še bolj kot pred leti beži v druge poklice. Odhajajo tja, kjer delo ni tako stresno, je manj odgovorno in ne traja od petka do svetka. Mnogi, predvsem mlajši, pa gredo delat tudi v avstrijske ali nemške bolnišnice ter domove starejših za vsaj trikrat višjo plačo, za bolj spoštljiv odnos ter normalen delavnik. »Za zdravstveno nego je bilo vedno premalo denarja, za marsikaj drugega pa dovolj, morda včasih celo preveč.« In še doda, da je hierarhija v zdravstvu še vedno močno prisotna in pogosto ovira pri odločitvah, ki so v korist medicinskim sestram.

Naša sogovornica se je vse svoje profesionalno delo zavzemala za čim boljše nego in rehabilitacijo bolnikov, pa tudi za paliativno oskrbo vseh, ki jo potrebujejo. »Iz vsakodnevne prakse sem vedela, da predvsem bolniki s kroničnimi boleznimi niso bili v celoti deležni oskrbe, ki so jo potrebovali. Tudi bolniki, ki se jim je življenje iztekalo, so se pogosto soočali s trpljenjem in bolečino.« Pod njenim vodstvom Službe zdravstvene nege na Kliniki Golnik je bila v okviru negovalnega oddelka za neakutno obravnavo bolnikov ustanovljena tudi enota za paliativno oskrbo. Pridobljene izkušnje je s sodelavci uspešno širila tudi v slovenskem prostoru z izobraževanjem in vključevanjem pri pripravi sistemskih rešitev.

Poudarja, da pri paliativni ali blažilni oskrbi sodeluje multidisciplinarni tim strokovnjakov, ki bolnikom, če jim medicina ne more več vrniti zdravja, omogoči dostojno življenje do smrti. Torej življenje s čim manj fizičnih, psihičnih in duhovnih bolečin ter socialnih težav. »Jedro tima so zdravnik, medicinska sestra in socialna delavka. Člani paliativnega tima so še prostovoljci, duhovni spremljevalec, svojci in seveda bolnik. Žal pa v naši državi paliativna oskrba še ni razvejana, prav tako imamo premalo negovalnih bolnišnic in oddelkov, ki bi jih prav tako nujno potrebovali.« Tudi tisti redki paliativni oddelki, ki so dobro delovali, so med epidemijo postali covidni oddelki ... In zdaj jih še marsikje ni.«

Tudi po zaslugi naše sogovornice se je paliativna oskrba v zadnjem desetletju pri nas začela razvijati. »Počasi postaja bolj prepoznavna med zdravstvenimi delavci kot pomemben in predvsem sestavni del zdravstvene obravnave bolnikov, ki jo potrebujejo.« Ker si je velik del svoje poklicne poti prizadevala za neakutno obravnavo in paliativno oskrbo, jo boli, da še vedno ne delujeta sistemsko. Prav ta neurejenost marsikateremu bolniku poslabša kakovost življenja. »Morda je tako, ker odločevalci mislijo, da ne bodo potrebovali nobene pomoči, da bodo vedno zdravi in večno mladi.«

Na koncu nam še zaupa, da odkar je v pokoju, z možem predvsem vrtnarita na velikem vrtu ob hiši in sta samooskrbna, pa veliko bereta, hodita v hribe in se veselita vsakega dne ter uspehov svojih dveh hčera in sina. Sta tudi nadvse skrbna babica in ata svojim šestim vnukom.

(Fotografiji: osebni arhiv)

V prejšnjem Utripu smo objavili predstavitev prejemnikov zlatih znakov, najvišjih priznanj Zbornice – Zveze. Med odlikovanimi kolegicami in kolegi se opravičujemo prejemnici, spoštovani gospe Miri Brodarič za izpadlo vsebino, ki opisuje njeno bogato poklicno delo in prizadevanja.

Mira Brodarič, prejemnica zlatega znaka Zbornice – Zveze v letu 2022

Barbara Bukovnik,
predsednica Sekcije MS in ZT v družinski medicini

Mira Brodarič je članica Zbornice – Zveze od samega začetka svoje karierne poti. Poklicno pot je začela leta 1979 kot pripravnica v Zdravstvenem domu Metlika in tej ustanovi ostala zvesta vse do danes. Želja po znanju jo je vodila na Visoko šolo za zdravstvo Univerze v Ljubljani, kjer je leta 2004 diplomirala in tako postala prva DMS v ZD Metlika. Od 2005 do 2011 je opravljala dela in naloge strokovne vodje (glavne med. sestre) Zdravstvenega doma Metlika, kar je terjalo odlične organizacijske in vodstvene veščine. Magistrski študij je zaključila leta 2009 z delom *Timsko delo in delovni procesi*. Z doktorskim delom, ki ga zaključuje na Fakulteti za poslovne in upravne vede na Univerzi v Novem mestu, pa se je dotaknila problematike Finančnega vidika sladkorne bolezni v Beli krajini – prikaz stroškov kot breme skupnosti in družine.

Leta 2011 je bila med prvimi medicinskimi sestrami, ki so na primarni ravni zdravstvenega varstva začele z novim, kompleksnim pristopom k bolnikom v ambulantah družinske medicine.

Svoje bogato znanje in dolgoletne izkušnje na vseh ravneh zdravstvene nege zavzeto prenaša na svoje sodelavce, uvaja novozaposlene, skrbi za dobro organizacijo dela in s tem za spodbudno delovno okolje, prav tako skrbi za kakovostno izobraževanje dijakov in študentov, ki prihajajo na učno prakso v Zdravstveni dom Metlika. S pridobljenim strokovnim znanjem z velikim čutom za človeka in profesionalno mero empatije vsakodnevno pomaga pacientom. Njeno vodilo je optimizacija delovnih procesov, s katerimi zagotavlja učinkovito delovno okolje ter kakovostno in varno izvajanje zdravstvene

nege na vseh ravneh. Kot prostovoljka sodeluje pri hospicju in je vključena v izobraževalni program paliativne oskrbe.

Je dolgoletna aktivna članica Izvršnega odbora Sekcije MS in ZT v družinski medicini in DMSBZT Novo mesto. V vseh teh letih je zavzeto sodelovala pri različnih dejavnostih tako sekcije kot tudi društva. Že več mandatov je tudi članica upravnega odbora društva, aktivno je sodelovala pri pripravi praznovanja 50-letnice društva in je trenutno članica skupine za pripravo praznovanja 60. obletnice, ki ga bo društvo praznovalo prihodnje leto.

Poleg aktivnega strokovnega sodelovanja na številnih strokovnih srečanjih v organizaciji Zbornice – Zveze je aktivno sodelovala na kongresih zdravstvene nege, Majhnovih dnevih, na srečanju timov družinske medicine, Dnevih Marije Tomšič, strokovnih srečanjih v organizaciji Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v družinski medicini. Kot predstavnica zdravstvene nege je bila od leta 2017 do 2021 tudi članica nacionalnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni. Aktivno je sodelovala tudi v delovni skupini za pripravo nacionalnih protokolov v zdravstveni negi. Pri Zbornici – Zvezi preko Sekcije MS in ZT v družinski medicini sodeluje pri pripravi osnutkov zakonov, pravilnikov, strokovnih smernic idr.

Kontinuirano nadgrajuje strokovno znanje na dodatnih strokovnih izobraževanjih v Sloveniji kot slušateljica in/ali predavateljica in vodja delavnic z ožjega strokovnega področja preventive in kurative v ambulanti družinske medicine.

Mira Brodarič s svojim delom in aktivnostmi na številnih področjih potrjuje svojo strokovnost na področju zdravstvene nege in je s komunikacijskimi veščinami in z izredno sposobnostjo timskega sodelovanja zgled številnim mlajšim kolegicam. Njen čut do sočloveka, dostopnost in zmožnost delovanja tudi v izrednih razmerah dajejo bolnikom, s katerimi se vsakodnevno srečuje, občutek varnosti.

(Fotografija: osebni arhiv)

Bernarda (Nada) Teršar, višja medicinska sestra iz prve generacije Višje šole za medicinske sestre v Ljubljani

Marjeta Berkopec

Prva generacija višjih medicinskih sester, slikano v Ljubljani, 15. aprila 1952

(Vir: Nada Teršar)

Do gospe Nade Teršar, upokojene višje medicinske sestre, sem prišla po naključju. S prošnjo, ali mi lahko pomaga pri časovni opredelitvi fotografij, ki so bile nekoč last zaščitne sestre Milene Bučar, sem pozvonila pri vratih njene hiše. Na hrbtni strani fotografij je namreč zaznamek, da je poleg Milene Bučar na sliki tudi Nada Teršar. Odprla mi je prijazna gospa, ki je bila takoj pripravljena pomagati. V pogovoru mi je razkrila veliko zanimivega tudi iz svoje poklicne kariere.

Bernarda (Nada) Teršar, roj. Palčič, se rodila 8. maja 1930 v Novem mestu. Oče Alojz je bil izučen krojač, vendar zaradi zdravstvenih težav ni delal v svojem poklicu, pač pa je bil zaposlen kot šef paznikov na Okrožnem sodišču v Novem mestu. Bil je vdovec s štirimi otroki, ko se je poročil z Marijo (roj. Šenica). V zakonu sta se jima rodila še sin, ki je umrl pri enem letu starosti, in hči Bernarda, ki so jo klicali Nada.

Nada se je po končanih petih razredih osnovne šole vpisala na novomeško gimnazijo. V šolskem letu 1951/52 je šolanje nadaljevala na Šoli za medicinske sestre v Ljubljani, ki je v tem šolskem letu začela sprejemati kandidatke s popolno srednjo šolo ali z ustrežno srednjo strokovno šolo. Šoli je bil s sprejemom zakona o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol v Sloveniji kasneje priznan status višje šole in se je preimenovala v Višjo šolo za medicinske sestre v Ljubljani. Nada je bila prva generacija višješolskega izobraževanja slovenskih medicinskih sester. Iz Novega mesta so se poleg nje na šolo vpisale še Marjana Pelko, ki je po študiju ostala v Ljubljani, Majda Novak, ki se je zaposlila v laboratoriju novomeškega zdravstvenega doma, in Ana Jeraj (Miča), ki je študij nadaljevala v Zagrebu na farmaciji in potem delala v tovarni Krka. Šolanje te prve generacije je trajalo dve leti in spominja se, kako naporen urnik so imeli. Ker je bila snov

preobsežna, so že naslednje šolsko leto študij podaljšali na tri leta. Osip kandidatke je bil v prvem letu zelo velik, saj je marsikatero dekle pričakovalo lažji študij. V dopoldanskem času so od šestih zjutraj do dvanajstih potekale vaje na oddelkih ljubljanskih klinik. Na bolnišničnih oddelkih so bile razpisane tudi v nočno službo. V zdravstvenem domu so imele vaje tako v dispanzerjih kot na terenu s patronažno sestro ali babico. Šola ni imela svojih predavateljev, predavanja so potekala v popoldanskem času, predavali so jim zdravniki. Tudi učbenikov ni bilo, zato so morale na predavanjih delati zapiske, iz katerih so se potem učile. Zdravstveno nego je predavala Dina Urbančič, učenke so jo imele zelo rade, ker je bila odlična predavateljica in jih je zelo veliko naučila. »Bila je enkratna«, pove Nada, ki se še zdaj Dine spominja z občudovanjem. Takoj po diplomi sveže diplomantke niso šle na počitnice, pač pa so pokrile kadrovski primanjkljaj na Kirurški kliniki v Ljubljani in čez poletje tam volontirale. Delale so z veseljem in mladostnim žarom, zelo so se potrudile in bile za delo tudi pohvaljene.

Višja medicinska sestra Nada Teršar demonstrira izdelavo maske za inhalacije 1952 (Vir: Nada Teršar)

Po študiju se je Nada nameravala zaposliti na Dermatološko-venereološki kliniki v Ljubljani, kjer se je dogovarjala, da prevzame mesto glavne medicinske sestre. A so na šolo že med študijem prihajali direktorji zdravstvenih zavodov in snubili dekleta, da prevzamejo sestrsko službo v domačih krajih. Tako se je vrnila v Novo mesto in se zaposlila na Okrožnem higienskem zavodu, kjer je delala šest let. Delo je bilo raznoliko in zelo zanimivo. Med jemanjem nadzornih kužnin se

je večkrat pripetilo kaj komičnega. Tako je na primer gospa, ki je prišla na odvzem sputuma, izpljunek prinesla zavrt kar v časopisni papir. Še danes se nasmeje, ko se spomni, da je vzorec za preiskavo blata enkrat prispel kar v škatli za čevlje. Ko so jo odprli, niso mogli verjeti, saj je bila čisto polna. Ker ni bilo stalno zaposlenega zdravnika, je morala sama organizirati delo. Spominja se, da je vodila natančne evidence,

na podlagi katerih je potem poročala zdravniku. Ves čas se je zavedala, da njeno delo večkrat presega kompetence, za katere je bila usposobljena. V okviru zavoda je delovala tudi antirabična ambulanta, saj so bili ugrizi živali in okužbe z virusom stekline kar pogosti. Zelo veliko dela z jemanjem in nadzorom kužnin so imeli od aprila do novembra 1958, ko so mladinske delovne brigade gradile avtocesto Ljubljana–Zagreb. V delovnih brigadah je sodelovalo 54.000 mladih iz vse Jugoslavije in strah pred nalezljivimi boleznimi, zlasti pred malarijo in tifusom, je bil velik. V tistem času so na pomoč prihajali epidemiologi iz Beograda.

Utrinek s tečaja za domačo nego bolnika (Vir: Nada Teršar)

V stavbi, kjer ima danes sedež Zavod za zdravstveno

varstvo Novo mesto, Med vrtni 5, je v petdesetih letih prejšnjega stoletja delovala tudi Šolska poliklinika, v kateri je delala zaščitna sestra Milena Bučar. Z Nado sta bili prijateljici in sta zelo dobro sodelovali. Iz tega obdobja hrani kar nekaj fotografij vseh zaposlenih in spominja se, kako dobro so se razumeli. Z nasmehom se spomni Mileninega motorja, ki je bil med ljudmi njen prepoznavni znak, z njim je ob vsakem vremenu hitela v še tako oddaljeno vas.

Leta 1960 je zamenjala delovno mesto in postala glavna medicinska sestra novomeškega zdravstvenega doma. Začetki niso bili lahki, saj je primanjkovalo strokovno usposobljenega kadra. Ko so na novo organizirali patronažno službo, se je z direktorjem dogovorila, da bo najprimernejša delovna obleka patronažnih sester hlačni kostim. A se je že pri prvih obiskih izkazalo, da kmečki ljudje težko sprejmejo medicinsko

sestro v hlačah. Ena od patronažnih sester je prijokala s terena, ker jo je hišni gospodar nagnal z dvorišča, češ da ne ve, »ali je dec ali baba.« Tudi sama je večkrat šla na teren. V tem obdobju so medicinske sestre veliko sodelovale z Rdečim križem, v okviru katerega so v Novem mestu in po okoliških vaseh organizirali desetdnevne praktične tečaje za domačo nego bolnika in prvo pomoč. Za organizacijo teh tečajev so se usposabljevale v gradu Podsmreka pri Višnji Gori. Spominja se tečajev, ki jih je vodila v Škocjanu in Mirni Peči, in tega,

Medicinske sestre na usposabljanju za vodenje tečajev prve pomoči v gradu Podsmreka leta 1960. V zadnji vrsti tretja z leve Milena Bučar, šesta z leve Nada Teršar (Vir: Nada Teršar)

kako so bile kmečke žene in dekleta vesele, da so imele priložnost pridobiti nova znanja. Za zaključek so vedno pripravile pravo pojedino. V zdravstvenem domu je bila zaposlena do leta 1966. Potem je za deset let prekinila poklicno kariero, ostala doma in prevzela skrb za gospodinjstvo in majhna otroka.

Leta 1975 je zasledila razpis, da internat (dijaški dom) v Novem mestu išče medicinsko sestro in se javila na razpis. Do odhoda v pokoj leta 1985 je skrbela za dijake novomeških srednjih šol. Veliko je bilo zdravstvenovzgojnega dela, pripravljala je predavanja, imela nadzor nad higieno. Dve sobi sta bili namenjeni obolelim dijakom, v primeru nalezljive bolezni je bilo treba organizirati izolacijo.

Čas med obujanjem spominov pri gospe Nadi Teršar, ki s hčerko živi v svoji rojstni hiši na enem od novomeških gričev, je kar prehitro minil. Vesela sem, da sva se srečali. Njena življenjska energija je vredna občudovanja, njen smeh pa prav nalezljiv. Ob slovesu mi je o poslanstvu sestrskega poklica dejala: »Sestra naj bo prijazna in z dušo v poklicu.«

Edith Cavell, požrtvovalna in pogumna medicinska sestra

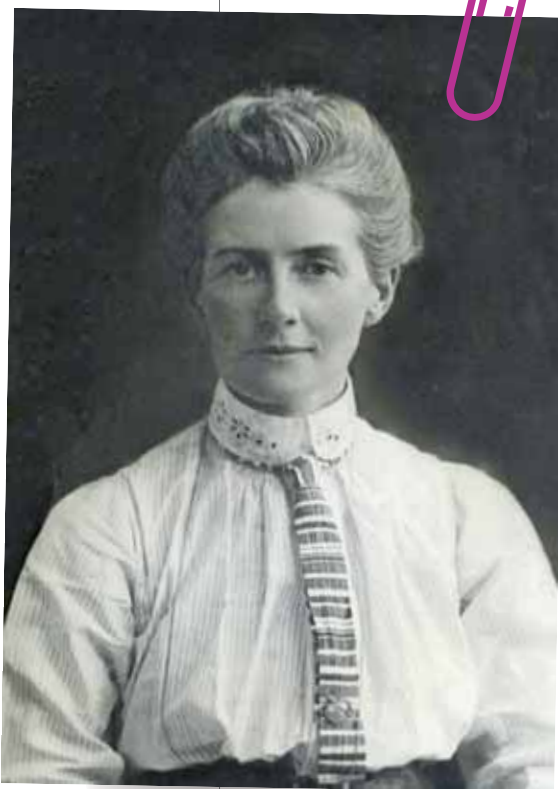

Zdravko Kvržič

Prva svetovna vojna (1914–1918) ali velika vojna je ena od največjih tragedij človeštva. Nedvomno je bila neizbežna v glavnem zaradi vojaškega zavezništva med imperiji in njihovimi zavezniki, nacionalizma, militarizma in drugih vzrokov. Tudi če se sarajevski atentat na Avstro-Ogrskega prestolonaslednika ne bi zgodil, bi neki drugi zlokobni dogodek pahnil svet v krvavo vojno. Na začetku vojne sta bila ustanovljena dva vojaška koalicijska tabora – antanta (*Velika Britanija, Francija, Rusija in ostali zavezniki*) ter centralne sile (*Nemčija, Avstro-Ogrska, Turčija, Bolgarija in ostali zavezniki*), ki sta se vojskovala. Vojna se je končala z zmago zavezniške vojske antante.

Narodi sveta so v najboljših letih življenja bili pahnjeni v nesmiselno krvoločno vojno z več kot štiridesetimi

milijoni žrtev. Daleč stran od zavetja ljubečega in varnega doma so vojaki sveta odšli v gosto meglo negotovosti ter za seboj pustili žalujoče družine. Mnoge duše so za večno ostale ujele v pesku časa, v pozabljenih in vlažnih grobovih nekje v tujini.

Edith Cavell
(Vir: svetovni splet)

Med tisočimi prostovoljkami prve svetovne vojne, ki so se nesebično odzvale v pomoč sočloveku, je bila tudi šolana medicinska sestra Angležinja Edith Louisa Cavell (4. 12. 1865 – 12. 10. 1915). Rodila se je v vasi Swardeston, blizu mesta Norwich v Veliki Britaniji. Bila je najstarejša v družini med štirimi sorojenci. Srednjo šolo je obiskovala v šoli za dekleta Norwich, nato v internatih v Clevedonu, Somersetu in Peterboroughu. Med letoma 1890 in 1895 je v svoji domovini in v Belgiji delala kot guvernanta (*zasebna vzgojiteljica in učiteljica*). Za poklic medicinske sestre se je začela zanimati, potem ko je na dopustu na Bavarskem obiskala brezplačno bolnišnico. Ko se je leta 1895 vrnila v domovino, da bi skrbelo za svojega bolnega očeta, je postala še odločnejša za poklic medicinske sestre. Decembra istega leta je začela

delati v bolnišnici Fountains Fever v okrožju Tooting v južnem Londonu. Cavell je v bolnišnici delala sedem mesecev, živela je v prostorih za medicinske sestre in na oddelku opravljala večinoma nekvalificirana dela. Leta 1896 je vpisala pripravništvo za poklic medicinske sestre v Royal London Hospital in dveletni program uspešno končala leta 1898. Delala je v številnih angleških bolnišnicah ter negovala bolnike z različnimi boleznimi. Leta 1901 je začela delati v bolnišnici St. Pancras, ta je sprejemala reveže iz okrožja, ki so jim bili zagotovljeni postelje in čisti bivalni pogoji. Z več kot tisoč reveži, za katere je bilo treba skrbeti, zlasti za nosečnice in za bolnike, ki so trpeli za diarejo in za boleznimi dihal, je bila v bolnišnici velika gneča. Leta 1903 je postala pomočnica glavne medicinske sestre v bolnišnici Shoreditch. Uvedla je štiriletno smer porodništva. Bolnike je obiskovala na njihovem domu po odpustitvi iz bolnišnice in jih pregledovala, kar je v tistem času bila inovativna praksa.

Belgijski kraljevi kirurg dr. Antoine Depage je leta 1907 na njegovem medicinskem inštitutu ustanovil pionirsko šolo za medicinske sestre (*L'École Belge d'Infirmières Diplômées*). Dr. Depage namreč ni bil zadovoljen z delom nun, ki so do tedaj skrbele za bolnike, in je namesto njih želel imeti šolane medicinske sestre. Na pobudo soproge Marije, ki je bila v stiku z družino Francois pri katerih je Cavell nekoč delala kot guvernanta, je dr. Depage napisal Cavell prošnjo, da bi se vrnila v Belgijo in vodila novo šolo. Cavell se je prošnji odzvala in prevzela odgovorno ter zahtevno delo glavne nadzorne medicinske sestre. Uspešno se je soočila z zahtevnimi organizacijskimi težavami. Napisala je učni program, oblikovala uniforme in poiskala izkušene angleške inštruktorice. Imela je zahtevno nalogo poiskati učenke, kajti v tistem času so ženske v Belgiji, ki so skrbele za bolnike, izgubile svoj socialni položaj. Zaradi tega so pred odprtjem pionirske šole za bolnike skrbele samo nune. Od prvih petih Cavellovih učenk je samo ena bila Belgijka. Prakso so opravljale v bolnišnici na Inštitutu Berkendael. Cavell je tekoče govorila francoščino in na njeno pobudo je začela izhajati revija o medicinskih sestrah (*L'infirmière*). V enem letu je izšolala medicinske sestre za delo v treh bolnišnicah, štiriindvajsetih šolah in trinajstih vrtcih. Šola je postala ugledna in tudi v širši javnosti so medicinske sestre pridobile veliko spoštovanja. En incident je še posebej prispeval k velikemu ugledu medicinskih sester in njihovi šoli. Belgijska kraljica Elizabeta si je zlomila zapestje in ni hotela v St. Jean's, tradicionalno

rimskokatoliško bolnišnico. Zahtevala je, da jo odpeljejo v bolnišnico z usposobljenimi medicinskimi sestrami. Po tem dogodku se je vpis na šolo povečal. Diplomiranke so leta 1908 dobile certifikat o usposobljenosti. Uradno diplomo so začele prejemati od leta 1913.

Ob izbruhu prve svetovne vojne je Cavell bila na obisku pri svoji ovdoveli materi. Kljub materinemu moledovanju, da naj ostane v domovini, je bila prepričana, da je njena dolžnost, da se vrne v svojo šolo v Bruselj, ki jo je okupirana nemška vojska. Nemška vojska je v Belgiji vsakodnevno izvajala smrtonosni teror nad prebivalci. Po vsej Belgiji so izobesili opozorila, da če bo kdo skrival sovražnike, bo smrtno kaznovan. Cavell je po vrnitvi v Bruselj ugotovila, da je veliko medicinskih sester zapustilo Belgijo, njena šola je postala bolni-

Cavell je po vrnitvi v Bruselj ugotovila, da je veliko medicinskih sester zapustilo Belgijo, njena šola je postala bolnišnica Rdečega križa in Cavell je s svojim timom nesebično in strokovno skrbela za številne ranjene vojake iz antante in iz centralnih sil. Soočila se je s poškodbami, kakršnih do takrat še nikoli ni videla. Pripeljani vojaki so bili brez udov, v šoku, trpeli so za posledicami živčnega plina ter imeli druge hude poškodbe.

šnica Rdečega križa in Cavell je s svojim timom nesebično in strokovno skrbela za številne ranjene vojake iz antante in iz centralnih sil. Soočila se je s poškodbami, kakršnih do takrat še nikoli ni videla. Pripeljani vojaki so bili brez udov, v šoku, trpeli so za posledicami živčnega plina ter imeli druge hude poškodbe. Cavell z zdravstveno nego ni bila omejena samo na delo v bolnišnici. Zvečer je šla na ulice in skrbela za bolne in poškodovane. Na večer 14. 9. 1914 sta dva izčrpana britanska vojaka, ki sta bila ujeta za nemškimi linijami po bitki pri Monsu, potrkala na vrata bolnišnice. Cavell je oba vojaka sprejela in oskrbela. Pripadnik belgijskega odporiškega gibanja jo je vprašal, ali bi želela

postati del njihove skrivnostne mreže reševanja zaveznikov antante. Sprva je oklevala, nato pa privolila, ker je v vsakem človeku videla dobro. Pomagala je, da sta britanska vojaka bila pretihotapljena na nevtralnem Nizozemskem. Postala je pomembna oseba pri nudenju zavetja ranjenim zaveznikom ter civilistom. Pomagala je najmanj dvestotim britanskim, francoskim in belgijskim vojakom pri njihovi zdravstveni oskrbi in pri tihotapljenju iz okupirane Belgije. Nemci so postajali čedalje bolj sumničavi, žal se je zgodilo neizbežno. Britanski vojak je Cavell napisal pismo, v katerem se ji je zahvalil, ker mu je rešila življenje. Med vpadom v njeno bolnišnico je nemški častnik našel beležko in jo aretiral zaradi izdaje. Hkrati jim je belgijski vohun, ki je delal za Nemce, razkril celotno operacijo. Cavell je bila na začetku avgusta leta 1915 aretirana in zaprta v samici v zaporu St. Gilles. Skupaj z več kot tridesetimi drugimi pripadniki odporiškega gibanja je bila obsojena na smrt. Ameriški ambasador v Belgiji

je s svojimi kolegi z veliko vložene napore poskušal doseči, da Cavell pomilujejo, vendar je njihova prošnja bila zavrnjena. V zadnjem dnevu in noči pred usmrtitvijo sta ji v podporo podpora in tolažbo nudila zaporniški katoliški kaplan Le Seur in angleški duhovnik H. Stirling Gahan, ki ga je Le Seur v soglasju s Cavell poklical, da ji je lahko dal sveto obhajilo. Pred Le Seurjem je le na kratko zajokala, ko je izvedela, da bo naslednje jutro usmrčena. Prosila ga je, naj obvesti njeno ostarelo mater o njeni smrti, še preden bo novica objavljena v časopisih. Cavell je H. Stirling Gahanu povedala: »*Hvaležna sem, da sem imela teh deset tednov tišine, da sem se pripravila. Zdaj sem jih imela in tukaj so me prijazno obravnavali. Pričakovala sem svojo kazen in verjamem, da je pravična. Tako kot stojim pred Bogom in večnostjo, se zavedam, da domoljubje ni dovolj ter da do nikogar ne smem imeti sovraštva ali zagrenjenosti.*« Kaplan Le Seur je Cavell zjutraj 12. 10. 1915 v avtomobilu pospremil do Tir Nationala, bruseljskega strelišča, mesta njene usmrtitve. V drugem avtomobilu so pripeljali še drugega obsojenca, arhitekta Philippea Baucqa, ki je bil v spremstvu drugega duhovnika. Na strelišču je bila prisotna nemška četa dvestopetdesetih vojakov. Obsodba je bila prebrana na glas v nemščini in francoščini, nato so duhovnikoma dovolili, da se je vsak s svojim zapornikom lahko še zadnjič pogovoril. Le Seur je prijel Cavell za roko in v angleščini rekel: »*Milost našega gospoda Jezusa Kristusa in Božja ljubezen in obhajilo Svetega Duha naj bodo z vami za vedno. Amen.*« V odgovor mu je Cavell stisnila roko in odgovorila: »*Prosíte gospoda Gahana, naj kasneje pove mojim najdražjim, da je moja duša, kot verjamem, varna in da sem vesela, da sem umrla za svojo državo.*« Le Seur jo je nato vodil nekaj korakov do droga, na katerega je bila ohlapno privezana. Na oči so ji dali prevezo, ki je bila, kot mu je povedal vojak, ki jo je nadel, premočena od solz. Roke je imela zvezane nad drogom. Na oba obsojenca je streljalo po osem vojakov, usmrtili so ju brez oklevanja. Le Seur je zapisal: »*Nekaj minut pozneje so Nemci krsti spustili v grobove, molil sem nad grobom Edith Cavell in priklical Gospodov blagoslov nad njeno ubogo truplo. Potem sem šel domov, skoraj bolan v duši.*« Novica o njeni smrti je zaokrožila po svetu in sprožila med narodi nad njeno usmrtitvijo val ogorčenja. Nemški vojaški sodnik je pozneje Le Seurju povedal, da je, preden so gospo Cavell pripeljali na strelišče, je nagovoril vojake, da verjame, da jim je težko streljati na žensko, vendar da to ni njihova mati. Le Seur je zapisal, da je pri več virih prebral izmišljeno zgodbo o nemškem vojaku Rammlerju, ki je okleval ustreliti gospo Cavell in da so zaradi tega tudi njega usmrtili. Poudaril je, da ta izmišljena zgodba izvira iz filma z naslovom »Zora« o Edith Cavell. Zanimivo je, da je kljub pojasnilu Le Seura danes še vedno

možno v številnih virih zaslediti lažno zgodbo o Rammlerju, ki se prikazuje kot dejstvo. Po vojni je bilo truplo Edith Cavell izkopano in vrnjeno v Britanijo.

Edith Cavell bo za vse večne čase ostala v spominu kot požrtvovalna in pogumna medicinska sestra velikega srca, ki je verjela v dobroto vseh ljudi. Zano je vsako življenje bilo dragoceno. Nesebično je pomagala ter strokovno negovala vse ranjene in bolnike ne glede na njihovo raso, barvo kože in narodnost ter vero. Večni blaženi mir in pokoj naj bosta z njo in večna luč naj ji sveti!

Viri in literatura:

Casualties of World War I. [Online]. Dostopno na: <https://www.facinghistory.org>

[/war-republic-fragility-democracy/politics/casualties-world-war-i-country-politics-world-war-i](https://www.facinghistory.org/war-republic-fragility-democracy/politics/casualties-world-war-i-country-politics-world-war-i) [19. junij, 2022].

9 Reasons World War I Became Inevitable. [Online]. Dostopno na: <https://www.warhistoryonline.com/world-war-i/9-reasons-world-war-became-inevitable.html?chrome=1> [19. junij, 2022].

[warhistoryonline.com/world-war-i/9-reasons-world-war-became-inevitable.html?chrome=1](https://www.warhistoryonline.com/world-war-i/9-reasons-world-war-became-inevitable.html?chrome=1) [19. junij, 2022].

Opis Soške fronte. [Online]. Dostopno na: <http://www.potmiru.si/slo/opis-soske-fronte/> [19. junij, 2022].

Opis Soške fronte. [Online]. Dostopno na: <http://www.potmiru.si/slo/opis-soske-fronte/> [19. junij, 2022].

Who was Edith Cavell? [Online]. Dostopno na: <https://www.iwm.org.uk/history/who-was-edith-cavell> [19. junij, 2022].

Edith Cavell: nursing in London and Belgium. [Online]. Dostopno na: <https://eastendwomensmuseum.org/blog/2017/10/23/edith-cavell-nursing-in-london-and-belgium> [19. junij, 2022].

Terri Arthur (2020). Edith Cavell: The Other Nightingale. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing Vol. 25, No. 2, Manuscript 2. Dostopno na: <https://ojin.nursingworld.org/MainMenuCategories/ANAMarketplace/ANAPeriodicals/OJIN/TableofContents/Vol-25-2020/No2-May-2020/Edith-Cavell-The-Other-Nightingale.html> [19. junij, 2022].

Who was Edith Cavell? [Online]. Dostopno na: <https://www.cavellnursestrust.org/what-we-do/who-was-edith-cavell/> [19. junij, 2022].

Pastor Le Seur's testimony. [Online]. Dostopno na: <https://edithcavell.org.uk/edith-cavells-life/pastor-le-seurs-testimony/> [19. junij, 2022].

Edith Cavell – Helper. [Online]. Dostopno na: <https://www.escapelines.co.uk/belgium-france/edith-cavell/> [19. junij, 2022].

Edith Cavell's Life & Legacy. [Online]. Dostopno na: <https://edithcavell.org.uk/edith-cavells-life/> [19. junij, 2022].

Edith Cavell story. [Online]. Dostopno na: <http://www.edith-cavell-belgium.eu/edith-cavell-story.html> [19. junij, 2022].

Edith Cavell. [Online]. Dostopno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Edith_Cavell#. CITEREFEncyclop%C3%A6dia_Britannica1922 [19. junij, 2022].

Specialna znanja iz zdravstvene nege v zobozdravstvu

Damjana Grubar

»Majhna ekipa, zavezana nečemu večjemu od sebe, lahko doseže čisto vse,« je dejal Simon Sinek. Dokaz, da lahko tej trditvi prikimamo, je bilo izobraževanje za specialna znanja s področja zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti ter zobozdravstvene vzgoje in preventive, ki ga je organizirala Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu.

Podelitev potrdil specialnih znanj
(Fotografija: Janja Baznik)

Delovno mesto medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu ima mesto visoko na lestvici odgovornih poklicev. V eni sami uri posameznik sprejme nešteto odločitev, ki pomembno vplivajo na paciente, na sodelavce in na njega samega. Pri tem pa ni časa za prelaganje odgovornosti na ministrstvo, na sodelavce, na može ali na luno. Zanesti se moramo sami nase. Na svoje znanje in izkušnje. Namen izobraževanja specialnih znanj je bil poglobljanje znanja in seznanjanje z novostmi v zobozdravstveni dejavnosti.

Udeleženci izobraževanj so prepoznali in dvignili svojo vrednost. 37 udeleženk je opravilo izobraževanje za specialno znanje s področja zdravstvene nege v zobozdravstvu, 55 pa s področja zobozdravstvene vzgoje in preventive. Na slavnostni podelitvi 20. junija letos so udeleženci izobraževanja na svečanosti prejeli potrdila o vpisu v register specialnih znanj in novih pridobljenih kompetenc.

Podelitev je potekala v veselem in sproščenem vzdušju, polnem žara in ponosa. Slavili smo trud in delo. Slavili smo ob dejstvu, da lahko z znanjem nekomu, ne nazadnje pa tudi sebi, dvignemo kakovost življenja. Čutilo pa se je tudi olajšanje po napornih urah, ki smo jih namenili izobraževanju.

Pot od ideje do izvedbe specialnih znanj je bila zelo dolga, zaznamovana z mnogimi vzponi in padci. Do prvih dogovorov o specialnih znanjih na področju zobozdravstvene vzgoje in preventive so privedle opažene vrzeli v formalnem izobraževanju. Februarja 2016 so se srečanja udeležili predstavniki izvajalcev zobozdravstvene vzgoje in preventive, Darinka Klemenc, takratna predsednica Zbornice – Zveze, in Monika Ažman, takratna izvršna direktorica Zbornice – Zveze. Oktobra 2016 je bil pripravljen osnutek programa. 2017 je naš predlog programa končal na NIJZ, ki je naše vsebine vključil v podoben program za specialna znanja zobozdravstvene vzgoje in preventive na NIJZ. V začetku 2018 so se sestanka na NIJZ, na katerem je bila na dnevnem redu tudi točka specialna znanja, udeležili Monika Ažman, Marina Čok in Primož Brovč. UO Zbornice – Zveze je na 20. seji 17. 1. 2018 sprejel sklep, da predstavnika Zbornice – Zveze Marina Čok in Primož Brovč aktivno sodelujeta pri pripravi strateških dokumentov in usmeritev s področja vzgoje za ustno zdravje. Istega leta smo se s predstavniki NIJZ dogovorili, da izobraževanje za specialna znanja organizira Sekcija MS in ZT v zobozdravstvu.

V letih 2017/2018 so potekala srečanja s Sekcijo pedontologov o vsebinah in predavateljih za specialna znanja, a dogovora žal nismo dosegli.

Kljub temu smo leta 2018 pripravili skupni predlog programa specialnih znanj za zobozdravstvene asistentke in izvajalce vzgoje za ustno zdravje. Program bi vseboval skupna temeljna znanja in nato modul in delavnice za zobozdravstvene asistentke in modul in delavnice za izvajalce vzgoje za ustno zdravje. Decembra 2018 smo vlogo poslali Komisiji za specialna znanja na Zbornici – Zvezi.

Po njihovem priporočilu smo poiskali še nekaj novih predavateljev, prilagodili vsebine izobraževanja in pripravili dve vlogi za dve specialni znanji – za področje zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti (zobozdravstvene asistentke) in za področje zobozdravstvene vzgoje in preventive. Februarja 2020 smo prejeli sklep, da sta obe vlogi za specialna znanja vpisani v Nacionalni register specialnih znanj zdravstvene in babiške nege.

Žal nas je marca 2020 presenetila epidemija in preprečila izobraževanje. A novembra 2021 se je začela izobraževati prva skupina, maja 2022 pa druga.

Vidite, res je: »Majhna ekipa, zavezana nečemu večjemu od sebe, lahko doseže čisto vse.«

Hvala vsem, ki ste prispevali k razvoju specialnih znanj s podporo, organizacijo, izvedbo ali udeležbo ter iskrene čestitke vsem udeležencem, ki so uspešno končali izobraževanje in imajo tako priznana specialna znanja. Hvala, ker vam ni vseeno in hvala, ker vam je mar.

Verjamemo namreč, da je za doseganje večšin, ki nam bodo pomagale pri delu, pomembna strokovna usposobljenost ter močna, stabilna in urejena osebnost strokovnega delavca, željnega znanja in osebnega napredovanja. A vedno je treba začeti na začetku. Pri sebi. Šele ko bomo stabilni in strokovni, bomo lahko pomagali drugim.

Čestitka

20. 6. 2022 se je s slavnostno prireditvijo in podelitvijo potrdil zaključilo izobraževanje za dve skupini udeležencev za pridobitev specialnega znanja s področja zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti in s področja zobozdravstvene preventive in vzgoje za ustno zdravje.

Vsem iskrene čestitke in zahvala Sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu za organizacijo ter predavateljem za odlično pripravljene strokovne vsebine.

TANJA RITONJA, NIJZ,
NACIONALNA KOORDINATORICA VZGOJE
ZA USTNO ZDRAVJE

Nacionalno strokovno srečanje izvajalcev vzgoje za ustno zdravje

Tanja Ritonja, nacionalna koordinatorica vzgoje za ustno zdravje NIJZ
Marina Čok, podpredsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu

Ni naključje, da je bil slogan Nacionalnega strokovnega srečanja izvajalcev vzgoje za ustno zdravje, ki je v Ljubljani potekalo 20. 5. 2022, **SKUPAJ ZA USTNO ZDRAVJE**. V njem je nekaj simbolike, predvsem pa se v njem odraža resen namen v pravem pomenu besed.

S predstojnikom Centra za upravljanje preventivnih programov in krepitev zdravja na NIJZ Radivojem Pribakovičem - Brinovcem, dr. med., spec. javnega zdravja, sva vsak v svoji vlogi v uvodu v srečanje nagovorila prisotne, z dr. Manico Remec, dipl. fizioterapevtko, ki je poskrbela za zanimiv aktivni del odmora, pa sva v tandemu moderirali srečanje.

Uvodno predavanje z naslovom Nacionalna raziskava o ustnem zdravju otrok in mladostnikov v Sloveniji 2019 je imel Martin Ranfl, dr. dent. med., specialist javnega zdravja, ki je predstavil podatke o pogostosti umivanja zob, nekaterih prehranskih vidikih, ki so vezani na ustno zdravje ter obiske pri zobozdravniku, ki so bili pridobljeni na podlagi reprezentativnega vzorca otrok, starih med 0 in 17 let.

Utrinki s srečanja
(Fotografija: Lucija Rojko)

Kljub dolgi tradiciji izvajanja aktivnosti na področju preventive ustnega zdravja v Sloveniji in s tem tudi zobozdravstvene vzgoje in preventive je čas pokazal, da je treba vlagati v razvoj področja in ga graditi naprej v luči potreb sedanjega časa in s cilji, usmerjenimi v prihodnost. Zato smo posamezniki, strokovnjaki različnih specialnosti, predstavniki različnih stanovskih združenj in pomembnih institucij doma in v tujini, združili moči in skupaj soustvarili srečanje. Četudi delujemo vsak na svojem področju, so nam skupna prizadevanja za ohranitev in krepitev ustnega zdravja vseh populacijskih skupin skozi vsa življenjska obdobja, pa tudi za opolnomočenje posameznika v lastni skrbi za ustno zdravje in s tem za splošno zdravje.

Četudi Krunoslav Pavlovič, dr. dent. med., ni bil prisoten z nami v živo, pa je njegovo posneto predavanje, v katerem je predstavil širši kontekst zobozdravstva ter aktualne strateške dokumente o ustnem zdravju Svetovne zdravstvene organizacije in vzporednice s stanjem v slovenskem prostoru, ki jih je hkrati izpostavil, ravno tako izzvalo zanimanje med udeleženci v dvorani.

Ker je karies zgodnjega otroštva ena najpogostejših kroničnih boleznih otrok in pomembno vpliva na kakovost življenja, je po besedah Andreje Krašovec Jeraša, dr. dent. med., specialiste otroškega in preventivnega zobozdravstva, za njegovo preprečevanje izrednega pomena. Izboljšanje ozaveščenosti staršev/skrbnikov o pomenu ustnega zdravja in njegovem ohranjanju. V svojem prispevku z naslovom Ustno

zdravje pri predšolskih otrocih je poudarila tudi vlogo medicinskih sester pri preventivi in vzgoji za ustno zdravje.

Pomenljiv naslov – Zobozdravstvena preventiva pred, med (po?) pandemiji je imelo predavanje prim. Mateja Leskoška, dr. dent. med. Odprto ostaja vprašanje ponovne vzpostavitve aktivnosti za izvedbo poteka programa Tekmovanje za čiste zobe ob zdravi prehrani, katerega začetki segajo v leto 1979, ki skupaj z drugimi preventivnimi dejavnostmi pomembno prispeva k izboljšanju ustne higijene pri populaciji otrok.

Avtorji priročnika o zelenjavi in sadju z naslovom Slastno, hrustljivo, zdravo so želeli tematiko o pomenu sadja in zelenjave v uravnoteženi prehrani približati pedagoškemu delavcu, posredno pa tudi učencem in staršem. Vida Fajdiga Turk, univ. dipl. inž. živ. tehnol. in univ. dipl. ekon., spec. klin. dietet., je v svoji predstavitvi poudarila vsebinsko in didaktično uporabnost priročnika tudi za izvajalce vzgoje za ustno zdravje. Ob tem je poudarila pomen medsektorskega sodelovanja, ki pripomore k osvetlitvi pomena sadja in zelenjave tudi iz kulturnega, kmetijskega, prehranskega ter vzgojnega vidika.

Kljub davku, ki ga je zahtevala epidemija, pa je obenem tudi okrepila in osmislila zavedanje, kako pomembna je skrb zase in svoje dobro počutje. Dejstvo je, da naše telo zmore veliko,

vendar pa vemo tudi, da je nekje meja, ko se lahko poruši ravnotežje med posameznikom in njegovim okoljem. Kot dobro poznavalko razmer v zdravstvu smo v svoje vrste povabili prof. dr. Živo Novak - Antolič, ki nam je na svojstven način približala teorijo ter praktičen prikaz preprečevanja izgorevanja zdravstvenih delavcev. Ob tem nihče ni ostal ravnodušen.

Izjemen prispevek na srečanju so bili primeri predstavitev konkretnih, praktičnih primerov izvedbe aktivnosti vzgoje za ustno zdravje, ki si jih izvajalci delijo med sabo. Živa Varl Špendov, dipl. Babica, je skozi pravljico Packo in Lumpi iz ulice mlečnih zobkov nazorno prikazala izvedbo vzgoje za ustno zdravje v predšolskem obdobju. Kako so se znašli in izvajali vzgojo za ustno zdravje in preventive v času epidemije covid-19 v Zdravstvenem domu Velenje, sta predstavili Irena Šumer, med. sestra s spec. znanji, Barbara Slamek, dipl. m. s., mag. zdr. nege, izvajalki vzgoje za ustno zdravje.

V zaključnem delu srečanja je Marina Čok, med. sestra s spec. znanja, strnila aktualne aktivnosti Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu.

Odmori med predavanji so bili prekratki, da bi si lahko povedali vse, kar si nismo v tem posebnem času epidemije. Strinjali smo se, da je treba podobna letna strokovna srečanja redno organizirati. Skupaj.

14. LETNA KONFERENCA PREVENTIVE ZA ODRASLO POPULACIJO: Prvih 20 let organizirane preventive za odrasle v Sloveniji

Ob jubileju Programa integrirane preventive kroničnih bolezni za odrasle – programa Skupaj za zdravje vas vabimo na letno strokovno konferenco. Prijave sprejemamo do vključno 16. septembra.

10. – 12. oktober 2022, Portorož

Medicinske sestre in zdravstveni tehniki v oftalmologiji že 40 let

Mojca Štular

Sekcija MS in ZT v oftalmologiji je 27. maja 2022 v Hotelu Four Points by Sheraton v Ljubljani organizirala strokovno srečanje z naslovom MS in ZT v oftalmologiji že 40 let.

Pred začetkom predavanj sta nas z uvodnim govorom pozdravili predsednica oftalmološke sekcije Andreja Marolt in predsednica Zbornice – Zveze Monika Ažman, ki je Andreji Marolt ob jubilejni obletnici sekcije predala priznanje krovne organizacije za 40-letno strokovno, nesebično delo sekcije za dobro vseh pacientov.

Đurđa Sima, glavna medicinska sestra Očesne klinike Ljubljana, je predstavila 40 let Sekcije medicinskih sester v oftalmologiji skozi prizmo delovanja v klinični praksi očesne klinike. Tako smo spoznali zgodovino delovanja oftalmološke

sekcije, njen namen ter koristi delovanja le-te. Ob jubileju sekcije so se nam iz celotne Slovenije predstavili očesni oddelki in njihove vizije. Predstavili so nam Oddelek za očesne bolezni iz UKC Maribor (prestavila ga je **Alenka Poštrak**, dipl. m. s., univ. dipl. org.), iz Splošne bolnišnice Novo mesto (**Marta Blažič**, mag. zdr. nege), iz Splošne bolnišnice Celje (**Valentina Fric**, dipl. m. s.), iz Splošne bolnišnice Izola (**Andreja Mrak**, dipl. m. s.) ter iz Splošne bolnišnice Murska Sobotna (**Darja Kučan Müller**, dipl. m. s.). Zaključne besede vseh oddelkov nam sporočajo, da smo v pomanjkanju kadra, vendar zaradi velike požrtvovalnosti trenutno zaposlenih, njihovega bogatega znanja, strokovnosti, prijaznosti in strpnosti, temelj pri vseh ostaja zagotavljanje kakovostne obravnave pacientov ter pridobivanje novega znanja zaposlenih.

V strokovnem delu nam je prim. mag. **Vladimir Pfeifer**, dr. med., slikovito predstavil implantacije IOL brez kapsularne

podpore, kjer se slovenski strokovnjaki uvrščajo v sam vrh oftalmološke kirurgije. Predstavil nam je lastne primere operativnih posegov. Prof. dr. **Polona Jaki Mekjavič**, dr. med., je orisala novosti v slikovitem diagnosticiranju mrežnice na Očesni kliniki v Ljubljani. Predstavila nam je nove, napredne aparate,

IO oftalmološke sekcije (od leve proti desni): Mojca Štular, Andreja Udovč, Lucija Grudnik, Andreja Marolt, Andreja Čelofiga, Valentina Fric, Marta Blažič in Helena Stupan
(Fotografije: arhiv Sekcije MS in ZT v oftalmologiji)

ki omogočajo bolj kakovostno diagnostiko in zdravljenje bolnikov. Potek dela v čisti sobi za intravitrealne injekcije na Očesni kliniki v Ljubljani sta predstavili **Mirjana Benko**, dipl. m. s. in **Anja Ciber**, dipl. m. s. Povedali sta, da število obravnavanih bolnikov narašča. Velika pridobitev v procesu zdravljenja z biološkimi zdravili je bilo odprtje makularnega centra ter računalniški program Sonce. Posege v orbiti nam je približal asist. dr. **Gregor Hawlina**, dr. med., **Jožica Rebolj**, viš. m. s. pa je opisala vlogo operacijske medicinske sestre pri orbitotomiji, ki se uporablja pri kirurškem zdravljenju ščitnične orbitopatije in jo opravi multidisciplinarni tim. Da je pretekla epidemija covid-19 pustila posledice tudi na obeh, nam je predstavila **Kristina Jevnikar**, dr. med., katere prispevek je nosil naslov Vpliv koronavirusne bolezni 19 na mrežnico. Zaključila je, da je prepoznavanje očesnih manifestacij covid-19 in njihovih potencialnih zapletov pomembno, saj lahko dodatno pripomorejo k bremenu bolezni. **Mirijam Korošec**, dipl. m. s. in prof. dr. **Nataša Vidovič Valentinčič**, dr. med., sta predstavili pot obravnave rehabilitantov v Nacionalnem centru za celovito rehabilitacijo slepih in slabovidnih (NC CRSS), ki so ga odprli aprila 2022. Zaradi novega centra bo rehabilitacije deležnih več ljudi, kar na koncu pomeni več samostojnih, samozavestnejših in zadovoljnih oseb s slepoto in slabovidnostjo. Izobraževalni del smo zaključili s predavanjem Prijazno je biti prijazen **Polone Požgan**, strokovnjakinje za komunikacijo in delovno srečo. Po izobraževalnem delu

je bil organiziran tudi ogled novega Nacionalnega centra slepih in slabovidnih na Očesni kliniki v Ljubljani.

Udeleženci ogleda NC CRSS na Očesni kliniki v Ljubljani

Na slavnostnem delu smo podelili nagrado Sekcije MS in ZT v oftalmologiji za dosežke na ožjem strokovnem področju za leto 2022. Nagrado sta prejeli **Breda Kojc**, dipl. m. s. iz Očesnega oddelka UKC Maribor in **Dragica Vtič**, viš. med. ses. iz Očesne klinike Ljubljana, za kar jima še enkrat čestitamo.

Strokovno srečanje sta nam s pevskim in glasbenim nastopom popestrila Ana Vipotnik in Igor Leonardi.

Prejemnici nagrade (od leve proti desni): predsednica komisije za priznanja Helena Stupan, predsednica sekcije Andreja Marolt, prejemnici nagrad Breda Kojc in Dragica Vtič ter predsednica Zbornice – Zveze, Monika Ažman

Poslovali smo se z novimi informacijami in znanji. Izvršilni odbor se zahvaljuje vsem predavateljem za aktivno sodelovanje na strokovnem izobraževanju. Veseli nas tudi velika udeležba, zato gre zahvala tudi vsem udeležencem našega strokovnega izobraževanja.

Strokovno srečanje izvajalcev iz centrov za krepitev zdravja in zdravstvenovzgojnih centrov

Lucija Rojko, Manica Remec, Klara Rebernik Grah, Karmen Brence

V obdobju, ko se ukrepi za preprečevanje epidemije covid-19 sproščajo in se življenje vsaj začasno vrača v običajne tirnice, je čas za refleksijo in v mnogih pogledih za nove začetke. To zagotovo velja za delo v centrih za krepitev zdravja (CKZ) in zdravstvenovzgojnih centrih (ZVC), ki po dolgem obdobju močno oviranega ali celo ustavljenega delovanja znova začnejo redno izvajati aktivnosti.

postali pomemben člen pri obvladovanju epidemije. Kjer so to razmere omogočale, so CKZ in ZVC kljub številnim obremenitvam v omejeni, a hkrati izvirni ter inovativni obliki, izvajali svoje primarno poslanstvo. V lokalnih skupnostih so se kazale potrebe po specifičnih aktivnostih, na katere so CKZ in ZVC odgovarjali tudi z delom na daljavo, ki jim je v tem obdobju omogočal ohranjanje stika z ljudmi.

Na dogodku so svoje izkušnje, doživetja ter izzive in razmišljanja, povezana s ponovnim vzpostavljanjem aktivnosti zdravstvene vzgoje in promocije zdravja v svojih lokalnih skupnostih, predstavili ZVC Ljubljana Moste - Polje, ZVC Krško, CKZ Koroška, CKZ Velenje, CKZ Nova Gorica, ZVC Ljubljana Bežigrad, CKZ Maribor in CKZ Kamnik. Delo v času epidemije z vidika zaposlenih na NIJZ pa je predstavila tudi predstavnica NIJZ iz Območne enote Novo mesto.

Med samim programom so imeli udeleženci srečanja možnost izpostaviti svoj največji izziv v času epidemije. Nastal je miselni vzorec, ki odraža občutenja in frustracije izvajalcev iz CKZ in ZVC. Nekatera od teh so še vedno aktualna, zato nam lahko miselni vzorec služi kot osnova za nadaljnje razvijanje področij dela ter orodij za podporo izvajalcem iz CKZ in ZVC.

Dogodek je bil izredno pozitiven, motivacijski, predvsem pa konstruktiven ter usmerjen v prihodnost. Vodila ga

je ideja, kako poskrbeti, da se aktivnosti promocije zdravja in zdravstvene vzgoje ne samo obdržijo, ampak prilagodijo, krepijo, izboljšajo, ter kako različnim strukturam in ciljnim skupinam v lokalnih skupnostih omogočiti lažji in hitrejši dostop do vseh aktivnosti, ki jih CKZ in ZVC ponujajo. Poudarjen je bil tudi pomen kontinuitete programov in vlaganja v zdravje.

»Instant zdravje ne obstaja, potreben je čas ...« CKZ Velenje

Vsem sodelujočim in udeležencem na dogodku se iskreno zahvaljujemo!

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je

8. junija 2022 na Zdravniški zbornici Slovenije organiziral srečanje z naslovom *Vplivi epidemije na delovanje CKZ in ZVC*, ki je bil namenjen deljenju praks in izkušenj izvajalcev iz CKZ in ZVC na področju prispevka pri obvladovanju epidemije, dela s prebolevniki covid-19, izvajanja aktivnosti CKZ in ZVC v prilagojenih oblikah ter ponovnega vzpostavljanja polnega delovanja po epidemiji.

Čprav CKZ in ZVC v obdobju epidemije niso delovali v polnem obsegu, so člani njihovih standardnih timov pristopili na pomoč na številnih deloviščih v zdravstvenih domovih (ZD) in s tem

Poenotimo reprocesiranje na vseh nivojih zdravstvenega varstva

Tina Kadunc

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji
Rogla, 9. in 10. junij 2022

Po predolgem obdobju izobraževanj v spletnem okolju nam je uspelo organizirati strokovno srečanje v živo, in sicer na zeleni Rogli.

Vsaka zdravstvena ustanova, tako bolnišnica, zdravstveni domovi kot tudi različne ambulante, se srečuje s procesi sterilizacije in zato smo v ta namen v Sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji izbrali temo Poenotimo reprocesiranje na vseh nivojih zdravstvenega varstva. Dvodnevni strokovni seminar je tako zajemal različna predavanja, v katerih je vsakdo našel nekaj zase.

Po otvoritvi srečanja in uvodnem nagovoru predsednice sekcije Nataše Piletič je v prvem sklopu bil obrazložen predlog o ureditvi reprocesiranja medicinskih pripomočkov za enkratno uporabo. Predlagana je bila tudi rešitev v skladu z zakoni in uredbami glede storitvenega reprocesiranja, ki zahteva

validiran, standardiziran in sledljiv postopek. Ves proces zahteva veliko papirologije in predvsem natančnosti pri izpolnjevanju vseh pogojev.

Epidemija covid-19 nas je vse zaznamovala in pustila določene posledice na vseh nas. Negativne posledice na obvladovanje z zdravstvom povezanih okužb pa je predvsem zaznati pri oteženem obvladovanju le-teh, prav tako je v Splošni bolnišnici Jesenice zaznan povečan prenos večkratno odpornih mikroorganizmov (VOM) tako na oddelkih za zdravljenje covid-19 kot na oddelkih ob premestitvi po zaključnem zdravljenju.

Za ustrezno obvladovanje in preprečevanje okužb smo si lahko osvežili in pridobili nova znanja s področja pralno-dezinfekcijskih sredstev ter s predavanjem o razkužilih, njihovih lastnostih, oznakah in učinkovitosti. Poudarek je predvsem na pravilni izbiri razkužila. Prav tako je pomemben nadzor čistosti površin v zdravstvu. Predstavljena nam je bila sama centralizirana priprava razkužil v lekarni UKC LJ.

Predavateljica Tamara Radić ter moderatoriki Tanja Pristavec in Nataša Piletič; Rogla, 9. 6. 2022
(Fotografija: Tina Kadunc)

V nadaljevanju so se predstavili zaposleni iz Centralne sterilizacije SB Slovenj Gradec, saj so se z letom 2017 preselili v nove prostore. Selitev je vsem zaposlenim predstavljala velik izziv, saj so novi prostori večji, moderni in tehnološko izpopolnjeni z novo opremo, kar pa jim je povečalo obseg dela. Proces dela poteka po najvišjih strokovnih smernicah. Vzpostavili so tudi računalniški program za

sledljivost kirurških instrumentov in drugih setov s črtnimi kodami in čitalniki enot, ki je prispeval enostaven, varen in časovno varčen način dela.

Prav tako so pridobili posodobitev opreme in procesov dela v Centralni sterilizaciji SB Celje. Predstavljen proces dela ob velikih prenovah predstavlja velik izziv za vse zaposlene, saj so bili predstavljeni načrti za različne situacije, pri katerih pa vzporedno ni moteno delovanje operacijskih programov in drugih delovišč, ki so odvisni od centralne sterilizacije. V kratkem času jim je z odlično organizacijo uspela celovita obnova in vzpostavitev vseh novih aparatov. Uvedli so tudi sledljivost s črtnimi kodami, natančno predstavitev tega pričakujemo na prihodnjem strokovnem srečanju. Vsaka predstavljena izkušnja je vodilo za druge zdravstvene ustanove, ki se bodo srečale s predstavljenimi izzivi. Slovenija je majhna in tu si vsi priskočimo na pomoč, pa čeprav le z nasveti.

Za bolj kakovostno in varno delo moramo poznati korake, kjer smo šibki in nenatančni. V veliko pomoč so nam merilci kakovosti dela in eden izmed njih je tudi zbiranje podatkov s pomočjo raziskav, anketnih vprašalnikov. V operacijskem bloku Ortopedske bolnišnice Valdoltra so pridobili podatke o pojavnosti nečistoče kirurškega instrumentarija po reprocesiranju in že med zbiranjem podatkov je delež zabeleženih umazanih instrumentov upadel za odstotek. Tako se je kakovost ob večjem poudarku pravilnega reprocesiranja in beleženja le-tega zvišala.

Sterilizacijski postopki se izvajajo tudi v zunajbolnišničnih zdravstvenih ustanovah in zato so še toliko večjega pomena dostopnost in poenotena navodila tako v javnih zavodih kot pri zasebnikih. Raziskava je pokazala, da se sami postopki reprocesiranja instrumentov med zasebniki in javnimi zavodi ne razlikujejo. Pokazala pa se je potreba po boljšem ovrednotenju same sterilizacije v ambulanti, saj v večini primerov ista medicinska sestra opravlja delo s pacientom kot tudi delo reprocesiranja instrumentov, žal večkrat v istem

prostoru in sočasno. Iz raziskave je tudi razvidno, da potrebujejo zaposleni večjo motivacijo za udeležbo na raznih strokovnih izobraževanjih.

Organizacijski odbor, od leve:
Nataša Piletič, Tanja Pristavec,
Edija Bavdaž, Mateja Kugonič in
Tina Kadunc; Rogla, 9. 6. 2022
(Fotografija: Blanka Gradišek)

V zaključnem delu smo predstavili delo Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji, in sicer pripravljene nacionalne protokole in dokumentacijo, ki je potrebna za varno in strokovno delo. Vsi dokumenti so dostopni na spletni strani Zbornice – Zveze.

Kljub deževnemu vremenu in manjšemu številu udeležencev je srečanje potekalo v strokovnem in sproščenem vzdušju. Veliko novosti smo izvedeli tudi pri razstavljalnih enotah.

Pri skupni večerji smo že tradicionalno razrezali torto, nato pa sproščeno zaplesali ob spremljavi žive glasbe. Kot vsi drugi smo bili tudi mi že zelo željni druženja in pogovorov, kjer smo si izmenjali tako dobre kot slabe izkušnje in nasvete.

Spoštovani člani,

če še ne prejimate aktualnih e novic

Zbornice – Zveze, se na njih naročite na

email: clanarina@zbornica-zveza.si.

Spremljajte nas tudi na Facebooku:

www.facebook.com/zbornica.zveza/

Zbornica – Zveza

Inovativna učna okolja in pristopi motiviranja dijakov in študentov zdravstvene nege: utrinek iz delavnice didaktike

Doc. dr. Boris Miha Kaučič,
Sekcija medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju

Sekcija medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju uspešno deluje pod okriljem nacionalnega strokovnega združenja Zbornice – Zveze že več kot pet desetletij. Ves čas svojega delovanja sekcija skrbi za profesionalni in karierni razvoj učiteljev na srednješolski in visokošolski stopnji izobraževanja zdravstvene nege. Profesionalni razvoj učitelja poteka skozi celotno karierno pot, zato je pomembno, da učitelji na tej poti nenehno pridobivajo novo znanje, ki ga prenašajo na dijake in študente zdravstvene nege.

V program dela za novo mandatno obdobje (2021–2025) sekcije smo zapisali, da želimo v sekciji okrepiti povezovanje in sodelovanje med srednjimi zdravstvenimi šolami, fakultetami in zdravstvenimi ter socialnovarstvenimi zavodi (učnimi zavodi) tako v slovenskem kot tudi mednarodnem okolju. Razširiti želimo tudi delovanje strokovne sekcije na področje raziskovanja, okrepiti raziskovalne kompetence medicinskih sester/zdravstvenikov in razvijati pozitiven odnos do raziskovanja. Raziskovanje v zdravstveni negi prispeva k razvoju novega znanja in pogloblja že obstoječe znanje. Znanje je tudi ena izmed temeljnih vrednot strokovne sekcije.

Danes se na področju izobraževanja srečujemo z novimi generacijami dijakov in študentov zdravstvene nege, ki imajo drugačne vrednote in pričakovanja, kot so jih imele pretekle generacije,

Udeleženci delavnice
(Fotografija: Miha Kaučič)

Udeleženci delavnice
(Fotografija: Barbara Keggl, 2022)

Aktivno delo – poročanje po skupinah (Fotografija: Barbara Keglj)

zato smo se v sekciji odločili in 1. julija organizirali učno delavnico, osredotočeno na pristope motiviranja dijakov in študentov zdravstvene nege. Delavnico, ki je potekala na Visoki zdravstveni šoli v Celju, je izvedla priznana strokovnjakinja dr. Andreja Lavrič, ki se vrsto let ukvarja z visokošolsko didaktiko. Na študenta osredinjeno poučevanje in aktivno učenje prispeva k posodobitvi poučevanja, saj omogoča uporabo inovativnih metod poučevanja, sodobna učna okolja, osredotočenost na potrebe dijaka/študenta in ga postavlja v aktivno vlogo. Aktivno učenje je sodelovalno učenje, ki pomeni, kot navaja Lavričeva (2022), da se dijak/študent uči od učitelja, da se uči iz lastne aktivnosti, prakse in iz interakcije s kolegi.

Dijaki/študenti zdravstvene nege pričakujejo ustvarjalno, pozitivno ter povezujoče učno okolje, kjer se počutijo varne in jim omogoča asertivnost v komuniciranju, razvoj in krepitev medosebnih odnosov, ki ne temeljijo na hierarhičnosti. Gre za generacije dijakov/študentov, ki potrebujejo podporo, stalne povratne informacije in kakovostno mentorstvo.

Na dijaka/študenta osredinjeno poučevanje in aktivno učenje omogoča globinski pristop k učenju in je nasprotje površinskega. Globinski pristop k učenju omogoča, da dijak/študent razume snov, novo znanje povezuje z obstoječim znanjem in izkustvi, povezuje posamezne dele v celoto, zastavlja vprašanja, omogoča intelektualno vznemirjenje, izziv in zabavo (Cvetek, 2019). Na delavnici je dr. Lavričeva predstavila različne vrste motivacije, pri čemer se je osredotočila na zunanjo, notranjo in storilnostno. Predstavila je učne stile po Entwistle in povedala, da ima dijak/študent zdravstvene nege z globinskim pristopom namen razumeti vsebino in vzpostaviti interakcijo z njo, pri površinskem pristopu pa želi zadostiti zahtevam zastavljene naloge. Učitelj vzpostavi odnos z dijakom/študentom predvsem z nebesedno komunikacijo. Pri tem so pomembne tudi skupinske naloge, saj učenje ni le individualen, ampak socialni proces. Predstavila je nekaj različnih pristopov, kot so študije primerov, igre vlog, pro et contra in simulacije. Predlaga tudi menjavanje aktivnosti na 20 minut (npr. predavanje – individualno delo; predavanje – video ...).

Skupinsko delo (Fotografija: Miha Kaučič)

V delavnici smo se osredotočili tudi na vprašanja za spodbujanje večje aktivnosti dijakov/študentov in podajanje povratne informacije. Vprašanja naj bodo oblikovana tako, da pri posamezniku ali skupini vzbudijo zanimanje, motivacijo in postavljajo izzive. Na koncu učne delavnice smo izvedli evalvacijo delavnice z uporabo mentimetra, ki je pokazala, da so bili udeleženci z delavnico zelo zadovoljni.

Ob tej priložnosti se posebej zahvaljujemo Strokovnemu društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje, predsednici Tomislavi Kordiš ter Visoki zdravstveni šoli v Celju, ki sta podprli in omogočili izvedbo delavnice.

Letos bo sekcija organizirala še dve krajši predavanji na daljavo:

Datum predavanja	Naslov predavanja	Izvajalka predavanja
13. 9. 2022 ob 17. uri.	Duhovna oskrba kot element celostne oskrbe starejših oseb z demenco	doc. dr. Nataša Mlinar Reljič <i>Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Mariboru</i>
23. 11. 2022 ob 17. uri.	Inovativne metode poučevanja in učenja na področju kliničnega usposabljanja za zdravstveno nego	izr. prof. dr. Sabina Ličen <i>Fakulteta za vede o zdravju Univerze na Primorskem</i>

Udeležba na krajših predavanjih je brezplačna in ovrednotena z licenčnimi točkami Zbornice – Zveze. Dodatne informacije so objavljene na spletni strani Zbornice – Zveze. Vljudno vabljeni na naslednje dogodke v organizaciji Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju.

Če vas zanima aktivno delovanje v strokovni sekciji, nam to sporočite po e-pošti: kaucic@siol.net

Literatura:

Cvetek, S., 2019. *Na študenta osredinjeno poučevanje: priručnik za visokošolske učitelje. Ribniško selo: Akadem, izobraževalni razvoj in storitve.*

Lavrič, A., 2022. *Inovativna učna okolja in pristopi motiviranja dijakov in študentov zdravstvene nege. Available at: https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2022/07/Gradi-vo_Inovativna-ucna-okolja_final_Celje.pdf [20. 7. 2022].*

(Fotografija: Tilen Tej Krnel)

Utrinki prostorov, namenjenih terapiji z igro

Razglednica s severa: »lektterapi« v otroški bolnišnici Astrid Lindgren v Stockholmu na Švedskem

Tilen Tej Krnel

Besede »lektterapi« oziroma po angleško »playtherapy« ni najlažje prevesti v slovenščino, saj podoben koncept pri nas še ni toliko uveljavljen. »Igralna terapija« ali »terapija z igro« bi lahko bila dva možna prevoda, vendar nisem seznanjen s tem, ali in koliko se v pedagoški literaturi uporabljata. V bolnišnicah pri nas tradicionalno še vedno govorimo o bolnišničnem vrtcu in bolnišnični šoli. Ko sem se zaposlil na Švedskem na področju pediatrije, so me že v času uvajanja takoj seznanili z »lektérapeuter« oz. pedagogi, s katerimi otroške medicinske sestre sodelujemo vsakodnevno. Že moj prvi vtis je bil navdušujoč: koliko jih je, kakšne prostore imajo na razpolago in kaj vse delajo.

Igralni terapevti se v obravnavo otroka vključijo kmalu po sprejemu (le v času vikendov in praznikov jih ni, vendar imamo v ta namen na oddelku manjšo sobico, kamor vsak dan pospravijo pripomočke »za prvo silo«). V naši bolnišnici ločimo igralnico za otroke in »igralnico« za mladostnike. Imamo še dodatne prostore za bolnišnično šolo in knjižnico – t. i. knjižni gozd. Knjižničarka hodi tudi naokoli po vsej bolnišnici in otrokom ponuja knjige. Tudi naši dve igralni terapevtki prideta na oddelek vsak dan in pozdravita naše paciente, v dogovoru z njimi jim izbereta nekaj materiala in jim ga pustita v sobi (veliko jih npr. rado riše ali kako drugače likovno ustvarja, imamo veliko izbiri kock in najrazličnejših igrač za dojenčke, malčke in celo igralno konzolo (PlayStation) in tablični računalnik za najstnike). Otroci, ki pri nas ležijo dlje časa, lahko rezervirajo enourni termin v igralnici, kjer se lahko družijo tudi z drugimi. Termine ločijo posebej, da se otroci, ki so imunsko bolj izpostavljeni (npr. otroci z rakom), ne mešajo s tistimi, ki bi potencialno lahko bili »kužni« (npr. otroci z znaki respiratorne okužbe).

Z igralnimi terapevti večkrat načrtujemo odvzeme krvi za najrazličnejše preiskave, da bi bila vsa izkušnja za otroka čim manj neprijetna. Prav neverjetno je, kaj lahko pihanje milnih mehurčkov ali bolnišnični klovn naredita za otroka! In s tem za starše, ki so manj pod stresom, ter ne nazadnje za medicinske sestre, ki moramo dnevno »zbadati« otroke. Prevzet sem bil tudi nad tem, da lahko igralni terapevti z našimi malimi bolniki s pomočjo igre predelujejo različne travme,

ki jih otroci izkušajo ali so jim bili izpostavljeni. Lahko gre za zelo hude travme, kot je prometna nesreča, ki se je končala z izgubo starša ali sestrice ali pa »manjše« travme, kot je slikanje z magnetno resonanco ali večji diagnostično-terapevtski posegi. S pomočjo igre pomagajo igralni terapevti pri soočanju s strahovi, ki jih prinašata neznano bolnišnično okolje in hospitalizacija. Odvzem krvi sem že omenil, igralni terapevti pa male bolnike pripravljajo tudi na večje operacije, na različne posege ter tudi rutinsko vstavitve periferne venske kanile ali odvzem kapilarne krvi iz prstka. Skoraj vse se da preigrati na način, da bo za otroka čim bolj razumljiv in čim manj neprijeten.

V igralnici praktično ni meja in otroci lahko preizkušajo vse! Le medicinskim posegom je tja vstop prepovedan. Medicinske sestre se potrudimo, da so pred načrtovanim obiskom v igralnici prebrizgani vsi katetri, izpraznjene vse vrečke, da otrok dobi kaj proti bolečinam, celo parenteralno prehrano in razne infuzije začasno zaustavimo, če to ne predstavlja tveganja. V igralnici je med drugim bolnišnični kotichek, kjer se lahko otroci preizkušajo v vlogah zdravnika, medicinske sestre, kirurga ... Igralni pedagogi so pripravili različne kartice, s katerimi lahko otrokom na različnih stopnjah razvoja pojasnimo, kako bo npr. potekal odvzem krvi ali inhalacijska terapija. Na spletni strani bolnišnice so v namen priprave otrok na različne posege otrokom prilagojeni kratki filmi o npr. odvzemu krvi, merjenju krvnega tlaka, cepljenju, ultra zvoku, EEG-ju, EKG-ju, magnetni resonanci ipd. Vsi filmi so dostopni v švedskem, angleškem, finskem in arabskem jeziku. Tudi bratje in sestre so v igralnicah vedno dobrodošli. V bolnišnici je celo filmski kotichek, kjer se lahko otroci preizkusijo v vlogi režiserja.

Igralnica za najstnike je drugačna. Prostor je opremljen kot dnevna soba, kjer se lahko mladostniki družijo, razpravljajo o različnih temah, gledajo filme ali igrajo različne igre. Imajo npr. mizo za bilijard, udoben fotelj ter glasbeno sobo. Včasih jih preseneti tudi obisk kakšne slavne osebe, npr. obisk njihove priljubljene nogometne ekipe. Naša posebnost je t. i. soba za čute, kjer se lahko starši in otroci sproščajo v posebnem vzdušju. Skupaj z enoposteljnimi sobami, kjer lahko ob malem pacientu bivata tudi starša in včasih celo sorojenci (malo je bilo sicer sprememb v času pandemije), skupaj ustvarjamo bolnišnično okolje, ki je resnično v družino usmerjeno in otroku prijazno.

Avtor prispevka se zahvaljuje kolegicama igralnima terapevtkama Hanni Marklund in Charlotte Elf, ki sta prijazno pregledali zapis.

Obisk komune Cenacolo

Metka Lipič Baligač

V Splošni bolnišnici Murska Sobota že več kot dve desetletji posvečamo pomembno mesto v kakovostni in varni obravnavi tudi duhovni oskrbi pacientov. **Duhovna oskrba pacientov pomeni priznavanje obstoja duhovnih potreb**, ki jih pacienti doživljajo, in zagotavljanje ugodnega okolja za izpolnjevanje teh potreb. **Elementi duhovne oskrbe** so: ohranjanje dostojanstva in zasebnosti, pozorno poslušanje pacienta, omogočanje izvajanja verskih obredov v bolnišnici ter pomoč posamezniku, da najde pomen in smisel v bolezni. Tako imamo na področju zdravstvene nege tudi delovno skupino za duhovno oskrbo.

Med zdravstvenimi delavci ni enotnega mnenja o tem, kdo naj bi bil odgovoren za nudenje duhovne oskrbe v zdravstvu, a prevladuje mnenje, da so **medicinske sestre zaradi narave svojega odnosa in nenehnega stika s pacienti** najprimernejše. Tako v bolnišnici vsako leto organiziramo romanje v Medžugorje za tiste sodelavce, ki si želijo preživeti nekaj dni odmika od službenih in drugih obveznosti in si v mirnem okolju, srečanju s samim seboj, nabrati moči za delo.

Junija nas je tako 53 zdravstvenih delavcev in njihovih svojcev spet obiskalo Medžugorje. Poleg Majčinega sela, sirotišnice za otroke, ki na kakršen koli način izgubijo varen dom

in skrb staršev, smo obiskali tudi dve komuni za zdravljenje odvisnosti, komuno Milosrdni otac in komuno Cenacolo.

Komuno Cenacolo je ustanovila redovnica sestra Elvira Petrozzi leta 1983 v Salluzu v Italiji. Po svetu je zdaj več kot 65 hiš za fante in dekleta. Sestra Elvira Petrozzi je z ustanavljanjem komun poskrbela, da je veliko mladih, ranjenih od posledic omam in brez volje do življenja, spet začutilo sprejetost in ljubezen.

Komuna Cenacolo
(Fotografije: Metka Lipič Baligač)

Mati Elvira pravi, da je vsak zasvojenec biser, ki je padel v blato in ga je treba samo pobrati in obrisati.

Skupnost Cenacolo je prisotna v Evropi, Južni in Severni Ameriki ter v Afriki. V tej šoli zavedanja se odvisniki srečajo s preprostim, urejenim, družinskim načinom življenja, ki temelji na delu, molitvi, iskrenih medsebojnih odnosih,

Pričevanje fantov v komuni Cenacolo

prijateljstvu in požrtvovalnosti. Prek molitve in življenja po evangeliju, ki sta glavna in konkretna temelja v vsakdanjiku, okušajo mladi blagodejnost odpuščanja, notranji mir in ozdravljenje notranjih ran.

Med dnevom se smiselno prepletajo delo, molitev, iskren pogovor, prosti čas in razvedrilo. Osebe s težavami z odvisnostjo (mabila, alkohol, igre na srečo in druge), ki se želijo pridružiti skupnosti, povabijo, da pridejo na pripravljani razgovor, kjer se seznanijo z načinom življenja v skupnosti.

Številni imajo željo, da bi se znebili odvisnosti, a poti so različne in vsaka življenjska situacija je drugačna. Zato je pomembno, da so v te prve korake vključeni družinski člani. Pomembno je razumeti, da pot v skupnosti Cenacolo ne temelji na farmakološki ali psihološki terapiji.

Verjamejo, da zdravila pomagajo zdravju telesa in so lahko orodje v procesu razstrupljanja, a kot pravi mati Elvira, so prepričani, da nobena tableta ne more osmisliti in osrečiti življenja. Osebe na farmakoterapiji so vabljeni, da svojega zdravnika obvestijo o želji, da bi se odpravili na to skupno pot in se z njim pred vstopom dogovorijo o načinih razstrupljanja.

V komuni smo se srečali s fanti odvisniki, ki so nam zelo iskreno pričevali o svojih življenjskih zgodbah, o delu in življenju v komuni. Predvsem pa nas je presenetilo, da je poleg drog, alkohola in iger na srečo, prisotno veliko zasvojenosti s spletom, tehnologijami in telefonom in da je vse več mladih, ki se srečujejo s temi oblikami zasvojenosti. Pričevanja pa vedno pripomorejo k razmisleku o pravih vrednotah v življenju in k osebni rasti vsakega posameznika.

Udeleženci obiska v Majčinem selu, Cenacolo

ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE -
ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

Delovna skupina za
nenasilje v zdravstveni
in babiški negi

nenasilje@zbornica-zveza.si

NASILJE NAD STAREJŠIMI.

Kako ukrepati, ko ga zaznamo?

Darinka Klemenc in Dora Lešnik Mugnaioni

Ob nedavnem medijskem poročanju o primeru spolnega nasilja stanovalca¹ nad sostanovalko v domu za starejše smo v Delovni skupini za nenasilje v zdravstveni in babiški negi pripravili kratka priporočila za obravnavo takšnih primerov nasilja. Vsi zdravstveni in socialnovarstveni zavodi namreč še nimajo ustreznih protokolov za ukrepanje, ko se nasilje zgodi med (starejšimi) pacienti ali stanovalci.

Vsak primer nasilja se zgodi v okviru nekega konteksta in sistemskih pogojev. Zato je naše stališče, da je treba v izhodišču poznati družbene dejavnike tveganja za medosebno nasilje, da bi lahko uspešno razvijali preventivne modele.

V članku zato poskušamo najprej predstaviti kontekst in pojavnost nasilja nad starejšimi v slovenski družbi, v drugem delu pa se bomo osredotočili na ukrepanje ob zaznavi hujših oblik nasilja med stanovalci v socialnovarstvenih zavodih.

1. Definiranje pojmov starost in starejši

Kaj je starost, kdaj je posameznik označen kot starejši, kje je meja med posameznimi skupinami starejših, je stvar nenehne diskusije tako med populacijo starejših kot v (zdravstveni, socialni, ekonomsko-finančni ...) politiki in javnosti, pa tudi v različnih družboslovnih in naravoslovnih strokah. Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je mejo za starejšo populacijo postavila pri 65 letih, potekajo razprave, da bi jo zaradi daljše življenjske dobe podaljšali na 75 let. Ob tem je tudi obdobje starejših razdeljeno na več starostnih skupin.

Leta 2019 je bila več kot petina (20,3 %) prebivalstva EU-27 stara vsaj 65 let. Delež oseb, starih 80 let ali več, v prebivalstvu EU-27 naj bi se med letoma 2019 in 2100 dvainpolkrat povečal, in sicer s 5,8 % na 14,6 % (Eurostat, 2020). Glede na napovedi Združenih narodov je Slovenija uvrščena med deset najstarejših držav v svetu. Danes je pri nas vsak peti prebivalec starejši od 65 let. Če se bo takšna dinamika nadaljevala, bo delež starejših od 65 let leta 2030 predstavljal 25 odstotkov prebivalstva, do leta 2050 pa bo vsak tretji prebivalec Slovenije starejši od 65 let (MMC, 2019).

2. Družbeni kontekst nasilja nad starejšimi

V teh spremenjenih socialno-demografskih razmerah se zelo hitro spreminja celotna socialna in družbena struktura, v kateri nastajajo številni novi dejavniki tveganja za pojav nasilja v družbi, tudi nasilja nad starejšimi. Če želimo razvijati uspešne preventivne modele na tem področju, moramo najprej temeljito proučiti in razumeti širši kontekst, družbene in sistemske pogoje ter dejavnike tveganja, ki omogočajo, da se primeri nasilja zgodijo.

¹ Izrazi, uporabljeni v moški spolni slovnični obliki, so mišljeni kot nevtralni za moške in za ženske ter obratno.

Socialni vidik:

- **Osamljenost starejših se povečuje:** v družbi je zaznati manj medgeneracijskega sodelovanja in prevlado individualizma, egocentrizma; pomanjkanje motivacije in energije za preživljanje časa s starejšimi sorodniki, prijatelji; pomanjkanje empatije in spoštovanja do starejših; slabša je medgeneracijska solidarnost, saj je je tudi v družbi vedno manj; spremenila se je struktura družine in način njenega življenja, ki onemogoča skupno bivanje s starejšimi oziroma skrb zanje.
- **Osebn, družinske in družbene vrednote so se spremenile,** kar vpliva na odnos do starejših in njihov položaj v družbi; v kriznih razmerah (npr. v času epidemije covid-19, preteče druginje in gospodarske krize, groženj z novo vojno ...) je pričakovati še večjo marginalizacijo starejše populacije in zaostritev njenega socialno-ekonomskega položaja.
- **Bivanjske razmere starejših:** premalo je prostora za bivanje starejših v socialnovarstvenih zavodih; ni pogojev za bivanje v domačem okolju; na voljo ni drugih ustreznih stanovanjskih skupnosti.
- Prepočasen razvoj **dolgotrajne oskrbe in zavarovanja zanjo ter paliativne oskrbe,** za kar so odgovorne zdravstvena, socialna in ekonomska politika.
- **Starejši v družbi nimajo svojega javnega glasu,** mediji jih slabše pokrivajo, saj javno ne protestirajo, ne stavkajo, v pomembnih družbenih politikah in institucijah niso zastopani in v politiki pogosto zlorabljeni.
- **O nasilju, revščini, stiskah in umiranju** v bolečinah, osamljenosti, za zaprtimi vrati pogosto **ne spregovori**. Tudi centri za socialno delo ali patronažne službe jih vedno ne dosežejo v zadostni meri ali pa učinkovito ne ukrepajo in jih ne zaščitijo. Problem **socialne zane-marjenosti** pri starejših je velik in težko rešljiv.

Ekonomski vidik:

- **Slaba finančna situacija v starosti:** nizke pokojnine; prevelik odstotek ljudi živi na ali pod pragom revščine (posebej starejše samske ženske); prisotna je ekonomska diskriminacija (nizke pokojnine, ki ne sledijo dvigu plač).
- **Bivalne razmere:** veliko starejših živi v stanovanjih ali hišah s (pre)veliko kvadratur, kar predstavlja problem z ogrevanjem, čiščenjem, vzdrževanjem; pogosto živijo v višjih nadstropjih, brez dvigal; ni možnosti zamenjave stanovanj ali stanovanjskih kreditov; prevelika čustvena navezanost na lastno nepremičnino; domovi za starejše so mnogim, poleg dolgih čakalnih vrst, tudi finančno nedosegljivi.
- **Preskrba z življenjsko potrebnimi dobrinami** se slabša (drago ogrevanje, vsi nimajo dostopa do tople vode; zaradi ukinjanja lokalnih trgovin ni dostopa do osnovnih živil; ukinjajo se tudi drugi potrebni servisi za življenje, kot so banke, pošte, knjigarne, telekomunikacijski servisi, slabša je tudi dostopnost do trgovskih središč).
- Preveč je **doplačevanja za zdravstvene storitve,** kot so zdravlila, ortopedski in medicinsko-tehnični pripomočki, na primer zobna protetika.
- Zelo se povečuje **nasilje nad starejšimi iz ekonomsko-finančnih razlogov;** po ugotovitvah socialnovarstvenih služb ta zloraba danes prednjači pred drugimi vrstami nasilja nad starejšimi.
- Problematika **nagovarjanja in zavajanja starejših kot potencialnih kupcev** različnih izdelkov in dobrin: sklepanje več vrst zavarovanj (isti osebi), siljenje v naročanje na časopise, prodaja dragih knjig, umetnin, ortopedskih in drugih pripomočkov s področja zdravja/bolezni (merilci krvnega tlaka, krvnega sladkorja, holesterola, vseh mogočih prehranskih dopolnil, čudežnih mazil, zdravilnih kamnov, različnih stimulatorjev, domačih pridelkov (prodaja od vrat do vrat), z nekontroliranimi cenami.
- Pojavljajo se nove in nove ponudbe, starejši, posebej tisti z motnjami v duševnem zdravju, na primer z demenco, so pogosto tarče zlorab.
- Starejši so pogosto tarče **agresivnih TV, telefonskih in drugih reklam.**

Zdravstveni vidik:

- **Nedostopnost do zdravnika splošne/družinske medicine** (v letu 2022 je več kot 130.000 prebivalcev Slovenije brez osebnega zdravnika!) in/ali specialista, kar lahko štejemo kot obliko strukturnega nasilja države nad državljani, kajti vsem prebivalcem je zdravstvena oskrba zagotovljena z ustavo.
- **Nasilje v medosebnih odnosih nad starejšimi**, predvsem v domačem okolju, **je pogosto prikrito in ga v zdravstvu premalo učinkovito zaznavamo**; nasilje se pogosto izraža kot zdravstveni problem, čeprav gre v resnici za mnogotere posledice preživljanja nasilja: glavoboli, prebavne motnje, motnje spanja, slaba koncentracija, izguba teka, vrtoglavica, utrujenost, želodčne težave, tresenje rok, strah, agresivnost, tesnoba, depresija, poskusi samomora, ne zazdravljeni, lahko ponavljajoči se zlomi kosti, modrice, ureznine, razjede zaradi pritiska, pogoste okužbe, znaki dehidracije, nihanje razpoloženja, prestrašenost, čustveni izbruhi, neodzivnost, zavrnitev komunikacije, zavračanje zdravil, higijene (inkontinenca), hrane, nepojasnjeno hujšanje, slab telesni izgled, vonj, spremembe duševnega stanja idr.

Varnostni vidik:

- **Starejši so** lahko zaradi svojih telesnih pomanjkljivosti (zmanjšana sposobnost čutil, npr. vida, sluha, slabša gibljivost telesa, slabša orientacija v prostoru in /ali času, zmanjšani refleksi) **bolj ogroženi tudi v odnosu na povzročitelje kriminalnih dejanj**.
- Najbolj pogoste so **kraje** denarnic, torbic, drugih vrednih predmetov, **telesni napadi** na cesti, **vlomi v hiše, stanovanja**. Bolj so izpostavljeni krajam in goljufijam v povezavi z rokovanjem z denarjem, bančnimi karticami, vrednostnimi papirji, uradnimi dokumenti itd.

Kulturološki vidik:

- Pojav t. i. **starizma** (angl. ageizem²), staromrzništva, kjer gre za razlikovanje ljudi zaradi staranja in starosti, celo sovraštva do starejših, poudarjanje njihovih negativnih značilnosti, neperspektivnosti; upošteva se le kronološka starost.
- Gre za **odpor družbe** (pretežno mlajših in srednjih generacij) do starejših in staranja nasploh; **povezan je s telesnimi, psihološkimi, socialnimi, ekonomskimi spremembami, ki spremljajo staranje ljudi**.

² Izraz je leta 1969 vpeljal ameriški psihiater Robert Butler, ki je v intervjuju za Washington Post dejal, da se je nestrpnost do starejših pokazala v neki stanovanjski soseski, v kateri niso želeli sprejeti starejših revnih Afroameričanov (ZDUS, 2019).

- Pojavne oblike so **nespoštovanje, šikaniranje, zapostavljanje in podcenjevanje starejših izključno zaradi njihove starosti**; odražajo se tudi kot predsodki in stereotipi o starejših; posledica je stigmatiziranje na podlagi posameznikove starosti.
- **Pojavnost starizma** se v praksi kaže kot prisilno upokojevanje, šikaniranje na delovnem mestu, v trgovini, banki (slabše možnosti najema kredita), v zdravstveni obravnavi (manj ali cenejša preventiva, diagnostika, terapija ali rehabilitacija), socialni obravnavi, pri zavarovalnicah (paketi zavarovanj), šikaniranje, ignoriranje v družbi mlajših, v družini, v prometu (zlasti voznikov), v soseski; nepotrebno omejevanje obiskov ali zapiranje starejših v domove starejših in v primerih t. i. »trižiranja«; posledično slabša dosegljivost bolnišnične zdravstvene obravnave v času epidemije; omejevanje vstopa v trgovine v določenih urah med epidemijo itd.
- **Ločimo dva vidika starizma**: prvi je odpor do starejših, podcenjevanje, preziranje, zapostavljanje, izrivanje na rob družbe, s tem pa lahko tudi telesno, čustveno, socialno, verbalno zlorabljanje; drugi vidik je odpor (zavedni ali nezavedni) posameznika/ice do lastne starosti in vsega, kar je s tem povezano.

Etični vidik:

- Vsebine **poklicnih kodeksov zdravstvenih delavcev** - kodeks medicinske etike na primer - nima navedene kategorije »starosti«, kar kaže na neenakovredno obravnavo starejših.
- **Izpostavljanje bolnih in nemočnih starejših ljudi**, še posebej kot pacientov, v javnosti, **v medijih**, je prav tako etično sporna praksa. Kar se je dogajalo na primer v času epidemije, kjer smo v Delovni skupini za nenasilje v zdravstveni in babiški negi pri Zbornici – Zvezi opozarjali na izpostavljanje pacientov in njihovih stisk v medijih (posebej v zagovarjanju dostojanstva, zasebnosti in varovanja podatkov).

- **Neposredno prikazovanje najbolj ranljivih, tudi umirajočih pacientov in celo prikazovanje krst v bolnišnicah**; najbližjim ni bilo dovoljeno obiskati pacientov, vstop pa dovoljen novinarjem in TV ekipam, kar je z vidika dostojanstva in pacientovih pravic povsem nesprejemljivo.

Politični vidik:

- Kaže se kot neurejeno zakonsko področje dolgotrajne oskrbe; preslabo razvita je tudi paliativna oskrba.
- Zakonsko neurejena možnost pomoči pri dostojnem končanju življenja.
- Odrivanje, zanemarjanje, ignoriranje številnih drugih vidikov problematike »starejših«, ki kljub pozivom zdravstvene in socialnovarstvene stroke ter civilnodružbenih organizacij ne pride na dnevni red političnih odločevalcev in izvršne ter zakonodajne oblasti, saj jo preglasijo interesi drugih družbenih skupin, nosilcev družbene moči, politik in kapitala.

3. Ukrepanje ob zaznavi fizičnega ali spolnega nasilja med stanovalci v socialnovarstvenih zavodih

Pri obravnavi nasilja v medosebnih odnosih **praviloma ločujemo med takojšnjimi in procesnimi intervencijami (ukrepi)**. Namen prvih je, da ustavijo nasilje, zaščitijo žrtev in preprečijo ponovitev nasilnega vedenja. S procesnimi intervencijami pa nato poskrbimo za vse (pre)ostale vidike obravnave, s katerimi bomo trajneje preprečevali ponovitev nasilja, spremljali učinkovitost sprejetih ukrepov, sodelovali s pristojnimi institucijami ter na podlagi končne evalvacije primera razvijali boljše preventivne pristope v organizaciji (Lešnik Mugnaioni, 2022).

V Delovni skupini za nenasilje v zdravstveni in babiški negi predlagamo, da v socialnovarstvenih zavodih v svojih **internih aktih/protokolih obravnave nasilja natančno opredelijo takojšnje in procesne intervencije**, ki jih bodo izvedli, ko pride do zaznave nasilja nad stanovalcem. V dokumentu mora biti jasno opredeljeno, kakšno vlogo in odgovornost imajo posamezni zaposleni pri ukrepanju – kdo, kdaj, s kakšnim namenom in kako ukrepa.

Predlog takojšnjih intervencij:

- V primeru zaznave fizičnega ali spolnega nasilja med stanovalci (podobno tudi v primeru dolgotrajnega psihičnega trpinčenja, ustrahovanja, finančne zlorabe ...) je treba takoj aktivirati ukrepe, določene v protokolu, in obvestiti vodstvo zavoda.
- Sum kaznivega dejanja je treba prijaviti policiji in obvestiti tudi pristojni center za socialno delo.
- Obvestiti je treba tudi svojce vpletenih v nasilje, če niso sami povzročitelji nasilja.
- Žrtev je treba zaščititi in ji zagotoviti zdravstveno ter psihosocialno pomoč.
- Žrtev in povzročitelj nasilja se ne smeta soočati, saj bi s tem lahko žrtvi dodatno škodovali, povzročili stisko ter jo sekundarno viktimizirali.
- Z vsemi vpletenimi (žrtvijo, povzročiteljem in opazovalci/pričami) je treba imeti ločene pogovore.
- Vsebina pogovorov in drugih zaznav se dokumentira, morebitne dokaze zaščiti.
- Vodstvo mora takoj sprejeti (začasne) varnostne ukrepe, ki preprečijo stik povzročitelja z žrtvijo in drugimi stanovalci. S tem onemogočimo ponovitev nasilja.

Predlog procesnih intervencij:

- Po potrebi vodstvo izvede tudi druge organizacijske ukrepe, ki zagotavljajo večji nadzor nad medsebojnimi interakcijami ter hitrejšo zaznavo morebitnega fizičnega ali spolnega nasilja tudi nad drugimi stanovalkami in stanovalci.
- Vodstvo vzpostavi tim strokovnih delavcev z različnih področij dela ter strok, ki bo izvajal druge potrebne ukrepe, evalviral situacijo ter načrtoval preventivne dejavnosti. Priporočljivo je, da je direktor vključen v delovanje tima vsaj na začetku. Tudi kasneje mora biti sproti obveščen o vseh odločitvah/aktivnostih tima.
- Z vsemi stanovalci se tim zaupno in s spoštljivostjo do njihove intimne ter dostojanstva pogovori, ali se v domu dobro počutijo, imajo dobre odnose s sostanovalci, jih je česa strah, so doživeli kaj neprijetnega v komunikaciji z drugimi stanovalci, so bili morda spolno, besedno ali fizično nadlegovani ali doživeli kakšno drugo obliko nasilja.
- Preveriti je treba tudi, če so stanovalci opazili kar koli, kar jih je vznemirilo, prestrašilo ali bilo nenavadno, pa tega doslej niso še nikomur povedali.
- Tim se pogovori tudi z zaposlenimi, če so zaznali kar koli neobičajnega ali spornega, pa tega niso povezovali z nasiljem.
- Vse dobljene informacije, zaznave je treba dokumentirati.
- Stanovalce je treba tudi informirati, komu lahko povejo, če se jim zgodi kaj neprijetnega ali nedopustnega, kdo jim lahko pomaga, kako se lahko zaščitijo v ogrožajoči situaciji.
- O preventivnih aktivnostih mora vodstvo obvestiti tudi svojce drugih stanovalcev, da so pozorni na morebitne znake preživelega nasilja pri svojih sorodnikih.
- Z zaposlenimi se je treba o dogajanju odkrito pogovoriti, jim po potrebi zagotoviti ustrezno psihosocialno pomoč, supervizijo, podporo vodstva.
- V kasnejših aktivnostih naj vodstvo načrtno gradi klimo zaupanja ter psihološke varnosti zaposlenih, da bodo spodbujeni k odkriti komunikaciji o morebitnih primerih neprimerne komunikacije v odnosih med stanovalci–svojci–zaposlenimi.
- Še posebno je to pomembno, če se je ugotovilo, da so zaposleni že prej zaznali znake nasilja, a na to niso opozorili oziroma ukrepali. Vodstvo mora analizirati vzroke neukrepanja in se z njimi aktivno ukvarjati.
- Vzpostaviti je treba sistem evidentiranja vseh zaznanih oblik nasilja med stanovalci–svojci–zaposlenimi.
- Zabeležene primere je treba sproti ter tudi periodično analizirati in se o rezultatih z zaposlenimi pogovoriti (pozitivni vidiki dosedanjih obravnav, ozka grla in primanjkljaji, možne izboljšave).
- Ugotovitvam je treba prilagoditi obstoječe protokole.

Seveda so **ti predlogi le usmeritve in izhodišče za razmislek v socialnovarstvenih zavodih** o tem, kakšni ukrepi bi bili znotraj njihove specifične organizacijske in vodstvene kulture ter glede na dosedanje izkušnje s preprečevanjem nasilja najbolj učinkoviti.

Hkrati pa se v Delovni skupini za nenasilje v zdravstveni in babiški negi zavedamo tudi nujnosti sistemskih sprememb. **Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvo za zdravje morata nemudoma pripraviti ustrezne sistemske spremembe, ki bodo vodstvom domov za starejše omogočile takojšnjo preselitev nasilnega stanovalca ali stanovalke v ustrezno ustanovo,** česar sedanja ureditev ne omogoča.

Viri:

Eurostat Statistics Explained, 2020. Available at: <https://www.rtv slo.si/slovenija/staranje-slovenskega-prebivalstva-ze-cez-20-let-bo-povprecen-slovenec-star-50-let/496172> [15.7.2022]

Lešnik Mugnaioni, D., 2022. Nova realnost – novo nasilje?, Plenarno predavanje. Strokovno srečanje pomočnikov ravnateljcev: Vključevanje vseh za učenje in vloga pomočnika ravnatelja. Zavod RS za šolstvo. 17. in 18. maj 2022, Laško.

Valjavec, U., 2019. Staranje slovenskega prebivalstva: Že čez 20 let bo povprečen Slovenec star 50 let. Radio Slovenija. Available at: <https://www.rtv slo.si/slovenija/staranje-slovenskega-prebivalstva-ze-cez-20-let-bo-povprecen-slovenec-star-50-let/496172> [15.7.2022]

Strokovno društvo
medicinskih sester,
babic in zdravstvenih
tehnikov Koroške

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške podelilo najvišja priznanja

Janja Pungartnik

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške podeljuje priznanja društva v skladu s Pravilnikom o priznanjih posamezniku ali skupini za pomembne dosežke na področju zdravstvene in babiške nege ter oskrbe. Najvišje priznanje društva je srebrni znak, prvič podeljeno leta 2005. Društvo podeljuje še jubilejno priznanje in naziv častni član društva, od leta 2016 naprej podeljuje tudi priznanje bronasti znak društva. Komisija za priznanja pri društvu je za leto 2021 izbrala pet dobitnic srebrnih in štiri dobitnice bronastih priznanj.

Srebrni znak društva za leto 2021 so prejeli:

VERONIKA JEZERNIK

Veronika se je rodila 16. 11. 1960. Po končani srednji zdravstveni šoli je študij nadaljevala na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani.

Leta 1982 se je zaposlila v Zdravstvenem domu na Ravnah na Koroškem. Nekaj časa je delala tudi na področju patronaže v Radljah ob Dravi.

Od leta 1989 in vse do danes je zaposlena v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec na Oddelku za splošno in abdominalno kirurgijo.

Leta 2005 je na Visoki zdravstveni šoli v Mariboru svoje znanje nadgradila z diplomom z naslovom Kakovost življenja bolnic z rakom dojke po različnih vrstah kemoterapije in si pridobila naziv diplomirana medicinska sestra.

Med letoma 2007 in 2015 je bila glavna medicinska sestra Oddelka za splošno in abdominalno kirurgijo in skrbela za strokovno in učinkovito vodenje ter organizacijo dela.

V svojem delovnem okolju prostovoljno sodeluje v Društvu onkoloških bolnikov Slovenije pri projektu Pot k okrepanju. Je strokovni vodja skupine za samopomoč bolnicam z rakom dojke, ki se sestajajo vsako prvo sredo v mesecu.

Ves čas svoje poklicne poti se je dodatno izobraževala in strokovno izpopolnjevala. Je članica kirurške sekcije. Aktivno je sodelovala na seminarju Perioperativna zdravstvena nega v endoskopiji, ki ga je leta 2007 organizirala Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti v sodelovanju s Splošno bolnišnico Slovenj Gradec.

Od leta 1994 je članica regijskega Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške.

Prijaznost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Je resna in mirna oseba, ki zna biti, kadar je treba, tudi odločna in kritična. Je človek, na katerega se lahko vedno zanesemo.

Zaradi svoje vsestranskosti, prizadevnosti h krepitvi in ohranjanju dobrih medsebojnih odnosov v službenem in prostem času ter stalni skrbi za izboljšanje prakse kirurške zdravstvene nege jo predlagamo za dobitnico srebrnega znaka Strokovnega DMSBZT Koroške.

PREDLAGATELJ: sodelavci tima zdravstvene nege
Oddelka za splošno in abdominalno kirurgijo

SNJEŽANA VALCL

Snježana se je rodila 15. 12. 1961 v Varaždinu. Po končani Srednji zdravstveni šoli v Mariboru se je vpisala na Višjo zdravstveno šolo v Ljubljani in jo tudi uspešno zaključila.

Leta 1983 se je zaposlila v UKC Maribor na Oddelku za nevrokirurgijo, kjer je delala dve leti. Med letoma 1985 in 1992 je službovala kot patronažna medicinska sestra v Radljah ob Dravi.

Na Oddelku splošne in abdominalne kirurgije v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec je zaposlena od leta 1992.

Leta 2005 je ob delu dokončala Visoko zdravstveno šolo v Mariboru in postala diplomirana med. sestra.

Svojo poklicno kariero je razvijala predvsem na področju enterostomalne terapije. Že več kot 25 let se ukvarja z zdravstveno nego in zdravstveno vzgojo pacientov s stomo. Kot prva enterostomalna terapevtka v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec je utirala pot sodobni zdravstveni negi na tem področju.

Leta 1995 je bila soustanoviteljica društva ILCO za koroško regijo, v katerem ves čas aktivno prostovoljno sodeluje. Redno se udeležuje srečanj društva, ki potekajo vsak drugi četrtek v mesecu.

Zaveda se pomena nenehnega strokovnega izpopolnjevanja. Je aktivna članica medicinskih sester v enterostomalni terapiji in kirurške sekcije medicinskih sester. Redno se udeležuje strokovnih srečanj in izobraževanj ter na njih sodeluje s svojimi strokovnimi prispevki ali pa kot članica organizacijskih odborov. Svoje znanje prenaša v delovno okolje.

Od leta 2001 je tudi članica Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške.

Je mentorica študentom in dijakom na delovni praksi in tako svoje znanje prenaša na mlajše rodove.

Snježana je resna, temperamentna in natančna. Svoje delo opravlja vestno, strokovno in zanesljivo.

Njena velika strast je ples in spoznavanje novih dežel in kultur. Sicer pa je predana mama in babica. Štirje vnuki jo razveseljujejo s svojimi vragolijami in ji popestrijo čas, ki ga preživi z njimi.

S temi vrednotami in z dolgoletnim požrtvovalnim delom si je Snježana utirala poklicno pot na Oddelku za splošno in abdominalno kirurgijo. Zaradi prizadevanja k izboljšanju kirurške zdravstvene nege in zaradi vseh njenih lastnosti jo predlagamo za dobitnico srebrnega znaka SDMSBZT Koroške.

PREDLAGATELJ: sodelavci tima zdravstvene nege
Oddelka za splošno in abdominalno kirurgijo

MARJANA BELOVIČ

Marjana se je rodila 6. 6. 1974 v Slovenj Gradcu. Osnovno šolo je obiskovala na Razborju, leta 1989 pa se je vpisala na Srednjo šolo Edvarda Kardelja v Slovenj Gradcu, smer zdravstveni tehnik. Šolo je zaključila leta 1993 in se nato vpisala na Visoko šolo za zdravstvo v Ljubljani, smer zdravstvena nega. Diplomirala je leta 1997 in pridobila naziv višja medicinska sestra.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Prilagodljivost, strokovnost, odgovornost, spoštljivost, prilagodljivost ... so Veronikine vrline. Vedno poudarja pomen komunikacije in zna prisluhniti pacientom in sodelavcem. Je odlična mentorica tako pripravnikom s srednješolsko izobrazbo kakor tudi študentom Fakultete za zdravstvene vede Slovenj Gradec.

Med letoma 2013 in 2015 je bila registrirana pri Nogometni zvezi Slovenije (NZS) za nudenje prve pomoči na klubskih tekmah Nogometnega kluba Roberta Korena Dravograd. V prostem času rada kolesari, planinari in bere knjige, uživa pa tudi v delu na vrtu. Aktivno sodelovanje tudi pri delu v župniji.

Pri delu je vestna, strokovna, empatična, vedno pripravljena opraviti kakšno dodatno nalogo in na ta način razbremeniti sodelavke. Zaradi njene osebnosti, delavnosti in neomejene predanosti svojemu delu jo sodelavke Zdravstvenega doma Slovenj Gradec predlagamo za dobitnico srebrnega znaka SDMSZTB Koroške.

PREDLAGATELJ: sodelavci tima zdravstvene nege Zdravstvene doma Slovenj Gradec

BOJANA VIDERMAN

Bojana se je rodila 11. 9. 1977 v Slovenj Gradcu. Osnovno šolo je obiskovala na Ravnah na Koroškem, srednjo zdravstveno šolo v Slovenj Gradcu in zaključni izpit uspešno opravila leta 1996.

Po končani srednji zdravstveni šoli je Bojana opravila pripravništvo in se potem tudi zaposlila v zasebni ginekološki ambulanti Ineka, dr. Marije Božikov. Septembra 1999 se je zaposlila v ZD Ravne na Koroškem kot zdravstveni tehnik v ginekološki ambulanti.

Poleg dela zdravstvenega tehnika jo je zanimala tudi kozmetika, tako je leta 2000 končala kozmetično šolo v Ljubljani. Svoje kozmetično znanje je v popoldanskem času izkoristila in vrsto let pomagala v lokalnem kozmetičnem salonu.

Svoje znanje v zdravstveni negi je želela nadgraditi, zato se je vpisala na izredni študij Zdravstvene nege na Fakulteti za zdravstvene vede Maribor in 21. 1. 2011 uspešno diplomirala. Kot diplomirana medicinska sestra je nadaljevala delo v ginekološki ambulanti do 18. 5. 2015, nato pa se ji je ponudila priložnost, da poklicno pot nadaljuje v patronažnem varstvu v Mežici, kjer dela še danes.

Zaradi svojega znanja na področju ginekologije je do leta 2021 sodelovala pri predavanjih v šoli za starše s temo priprava na porod.

Delo v patronažnem varstvu je zahtevalo nov spekter znanj in leta 2020 je pridobila specialna znanja s področja zdravstvene nege pacienta z motnjami v uriniranju. Sledi strokovnim smernicam in sproti pridobiva tudi druga znanja za najnovejše in zahtevne posege pri hudo bolnih pacientih na terenu, saj je to v patronažni dejavnosti nujno potrebno.

V zdravstvenem domu Ravne se poleg svojega rednega dela vsa leta vključuje tudi v druge ambulante in ji nikoli ni težko podaljšati svojega delovnega časa. V času epidemije covid-19 je bila aktivno vključena v delo covidne ambulante in cepljenja proti covidu-19 v Mežici, kjer deluje.

Že osem let je članica koroškega društva za boj proti raku, kjer je prejela tudi bronasto priznanje.

Prav tako je aktivna članica Upravnega odbora SDMSBZT Koroške.

Bojana uspešno opravlja poklicno delo na področju zdravstvene in babiške nege in oskrbe, sodeluje pri aktivnem vključevanju pacientov in njihovih bližnjih v proces zdravstvene in babiške nege in oskrbe. Je odlična mentorica in strokovna sodelavka in znanje ter izkušnje prenaša na mlajše kolegice, dijake, pripravničke in študente. Ima zgleden odnos do dela in delovnih sredstev ter pri vsakodnevnem delu dosledno upošteva kodeks etike. V timu prispeva h krepitvi in ohranjanju dobrih medsebojnih odnosov. S svojim delom, pozitivizmom in energijo prispeva pomemben delež k prepoznavnosti poklica medicinske sestre in stroke patronažne zdravstvene nege, zato menimo, da si Bojana Viderman zasluži srebrni znak.

PREDLAGATELJ: sodelavci tima zdravstvene nege ZD Ravne, patronažno varstvo

TIM ZDRAVSTVENE NEGE ENOTE ZA INTENZIVNO INTERNO MEDICINO

Enota za intenzivno interno medicino ima v bolnišnici Slovenj Gradec več kot 50-letno tradicijo in sledi strokovnemu vrhu slovenske intenzivne medicine. Oddelek je organiziran kot samostojna bolnišnična enota znotraj skupine internih oddelkov z vodilnim zdravnikom in vodilno medicinsko sestro. S sodobno opremo in izurjenim osebjem zagotavljajo neprekinjeno diagnostiko in zdravljenje kritično bolnih.

Način dela in sestava negovalnega tima sta se nenehno spreminjala. Danes sestavlja tim ZN 18 diplomiranih medicinskih sester in 3 zdravstveni tehniki. Na področju zdravstvene nege se je v letih od ustanovitve dalje zgodilo ogromno sprememb, ki so jim zaposleni uspešno sledili in uvajali spremembe v zdravljenju in zdravstveni negi najtežjih pacientov. Skozi bogate delovne izkušnje jim je uspelo vzpostaviti zdravstveno nego, usmerjeno v človeka. S sledenjem novim smernicam v stroki zdravstvene nege, z nenehnim pridobivanjem novih znanj, z uporabo novih materialov in novih tehnik zdravljenja, upoštevajoč standarde, se trudijo doseči največjo možno korist za pacienta. Človekove pravice, pravice pacienta, spoštovanje dostojanstva, avtonomija in moralne vrednote so njihovo vsakodnevno vodilo. S strokovno odličnostjo, spoštovanjem, empatijo iz dneva v dan nudijo oporo posameznikom in njihovim bližnjim. S svojimi prizadevanji pomembno prispevajo k povrnitvi zdravja in sposobnosti posameznika ter tako posledično pomagajo tudi svojem. S svojim delom se trudijo zagotoviti kakovostno in varno zdravstveno nego vseh, za katere delajo.

Za tim zdravstvene nege v Enoti za intenzivno interno medicino so pomembne vrednote strokovnost, poštenost, odgovornost ter human in etičen odnos do pacientov in njihovih bližnjih. Člani tima so vedno pripravljene učiti se in sprejemati pozitivne spremembe. Odlikuje jih dobro medsebojno sodelovanje, prizadevnost in zavzetost pri delu in spoštljiv odnos do sodelavcev in pacientov. Zavedajo se pomena dobre komunikacije in sodelovanja z vsemi sodelavci na oddelku. Medicinske sestre in zdravstveni tehniki svoje delo tudi vestno dokumentirajo in viden je njihov prispevek pri razvoju in pripravi negovalne dokumentacije. So odlični mentorji dijakom in študentom zdravstvene nege, ki pri njih opravljajo delovno prakso, sodelujejo tudi pri izobraževanju zaposlenih pri temeljnih postopkih oživljanja na ravni ustanove. Aktivno se vključujejo s svojimi prispevki na strokovnih predavanjih in izobraževanjih ter v okviru skupine za kakovost in varnost delujejo kot notranji presojevalci.

Posebej pa je treba poudariti delovanje Enote za intenzivno interno medicino v času epidemije koronavirusne bolezni, saj se je enota v celoti spremenila v covid intenzivo in prevzela obravnavo in skrb za najtežje bolnike. Pokazale so se kvalitete, kot so dobro sodelovanje, sistematična organizacija, prilagajanje različnim situacijam in pogojem dela, ki odlikujejo tim ZN v Enoti za intenzivno interno medicino. Ti posebni pogoji so dokaz, da ne glede na to, v kakšnih pogojih delaš, šteje to, da imaš ob sebi tim sodelavcev, na katere se lahko zanesesh in poiščeš pomoč, zaupanje in oporo.

Zaradi vseh zgoraj naštetega in prispevka k strokovnemu razvoju Oddelka za interno medicino in naši poklicni rasti jih sodelavke in sodelavci predlagamo za srebrni znak.

Med nagrajenci
(Fotografije: arhiv društva)

ZDRAVSTVENA NEGA EIIM

IDA LUŽNIK, dipl. m. s.	MARCEL KURONJA, dipl. zn.	DARJA KOTNIK, dipl. m. s.
MATEJ REPAS, dipl. zn.	POLONA RAMŠAK, dipl. m. s.	SIMONA GRAH, dipl. m. s.
KATJA MERZDOVNIK, dipl. m. s.	NINA RAHTEN, ZT	PETRA DREU, dipl. m. s.
ŠPELA ŠTUMPF, dipl. m. s.	NINA KLANČNIK, dipl. m. s.	DAVID PEČOLER, dipl. zn.
IVAN TANDLER, dipl. zn.	MONIKA KVAR, dipl. m. s.	DANIJELA BABIC, dipl. m. s.
MARINKA DRUG, dipl. m. s.	EDVIN VEHABOVIČ, dipl. zn.	ADELAIDA MURATOVIĆ, ZT
SIMONA RAZBORNIK, ZT	MIRJAM PUSTOSLEMSEK, dipl. m. s.	KRISTINA MLINAR, dipl. m. s.

PREDLAGATELJ: sodelavci Oddelka za interno medicino v zdravstveni negi

Bronasti znak društva za leto 2021 so prejeli:

ANDREJA ROTAR

Andreja se je rodila 24. 11. 1968 v Slovenj Gradcu. Osnovno šolo je obiskovala na Ravnah na Koroškem, kjer je preživela mladostniška leta. Svojemu mestu je ostala zvesta vse do današnjih dni.

Srednjo zdravstveno šolo je obiskovala v Slovenj Gradcu. Uspešno jo je zaključila in si s tem pridobila naziv zdravstvena tehničarka. Po končanem šolanju je opravila pripravništvo v Zdravstvenem domu Ravne na Koroškem in bila krajši čas zaposlena v Koroškem domu starostnikov v Črnečah, nato pa v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec.

Leta 1993 se je kot zdravstvena tehničarka zaposlila v dežurni ambulanti v Zdravstvenem domu Slovenj Gradec, kjer si je pridobila bogate strokovne delovne izkušnje.

Zdravstveni dom Slovenj Gradec je kot prvi zdravstveni dom na Koroškem pridobil ambulanto za denzitometrijo. Andreja je v sodelovanju z zdravniki družinske medicine samostojno izvajala delo na tem delovnem področju, za kar je potrebovala veliko novega znanja.

Od leta 2016 opravlja delo zdravstvene tehničarke v patronažni službi za področje nege bolnika na domu v Slovenj Gradcu z okolico. Bila je zelo aktivna pri vzpostavljanju novega programa nege na domu v patronažni službi Zdravstvenega doma Slovenj Gradec.

Svojemu delu na terenu je zelo predana. V domove varovancev prinaša upanje, razumevajoč in skrben odnos zdravstvenega delavca in prijazno besedo.

V obdobju covid-19 aktivno in skrbno sodeluje pri nalogah, ki so potrebne za obvladovanje tega virusa.

Največja sreča so zanje trije vnuki, ki ji dajejo energijo. Vsak trenutek, ki ga preživi z njimi, je zanje dragocen in edinstven. V prostem času se rada poda v Kotlje na Prežihovino in na Uršljo goro. Poletja rada preživlja na obali v družbi svojih vnukov.

Andreja vedno najde čas za toplo besedo in prijazen stisk roke v težkih trenutkih posameznika. Z njo je prijetno sodelovati, ker je vedno pozitivna in optimistična. Sodelavke cenimo njen humor in vedrino. Prisluhne nam v veselih in tudi žalostnih trenutkih.

Draga Andreja, naj ti bo to priznanje spodbuda za nadaljnje delo. Ostani tako vedra sodelavka še naprej.

Predlagatelj: sodelavci tima zdravstvene nege Zdravstvenega doma Slovenj Gradec

STANISLAVA PRISLAN

Slavica, kot jo kličemo kolegice, se je s poklicem medicinske sestre spoznala že v otroštvu. Njen oče je bil zdravnik, mama pa je delala kot administratorica na Zdravstveni postaji Mislinja. Njena starša sta bila s sodelavci zelo povezana. Oba sta bila zelo predana svojemu delu, zato je tudi njuna hči Slavica hitro postala del njihovih zgodb na Zdravstveni postaji Mislinja. Že v četrtem razredu je začela obiskovati tečaje prve pomoči, ki so bili organizirani v osnovni šoli in hodila na tekmovanja s tega področja.

Leta 1978 se je Slavica vpisala na Srednjo medicinsko šolo Slovenj Gradec. Zaključila jo je leta 1982 in si s tem pridobila naziv srednja medicinska sestra. Še istega leta se je zaposlila v Zdravstvenem domu Slovenj Gradec. Po končanem pripravništvu je začela delati v splošni ambulanti na Zdravstveni postaji Mislinja. Delo je opravljala tudi v dispanzerju za žene v Mislinji in v Slovenj Gradcu. Leta 1985 je začela delati v obratni ambulanti, ki se danes imenuje ambulanta družinske medicine. Pri delu si prizadeva za pristne medosebne odnose. V vseh letih znanje prenaša na mlajše sodelavce, dijake in pripravnike. Pravi, da se od njih tudi kaj nauči. Že vrsto let je članica SDMSBZT Koroške. Nekaj let je bila tudi članica izvršnega odbora društva.

Da lahko svoje delo dobro opravljaš, moraš imeti dovolj strokovnega znanja, dobro komunikacijo z uporabniki v zdravstvu ter zaupanje in spoštovanje. Pomembna je povezanost v kolektivu, skrb za to, da se dobro razumeš in pomagaš drug drugemu. Vse te vrednote opisujejo Slavico, zato jo kolektiv zdravstvenega doma predlaga za dobitnico bronastega znaka.

Predlagatelj: sodelavci tima zdravstvene nege Zdravstvenega doma Slovenj Gradec

HERMINA KACIJAN

Hermína je rojena 29. 9. 1964 v Slovenj Gradcu. Osnovno in srednjo šolo je obiskovala v Slovenj Gradcu. Je poročena in mama dveh otrok.

Po končani osnovni šoli se je vpisala v Srednjo zdravstveno šolo Slovenj Gradec in jo končala z odliko.

Kot mlada srednja medicinska sestra se je avgusta 1982 zaposlila na ginekološko-porodniškem oddelku Splošne bolnišnice Slovenj Gradec.

Takrat sta jo pod svoje okrilje vzela Tatjana Debelak, vodilna med. sestra in primarij Mikuž, dr. med., takratni predstojnik. Nikakor se ne da pozabiti njene lepe, svetle, do pasu segajoče kitke, ki jo je imela.

Našega oddelka v poklicnem smislu ni nikoli več zapustila. Svoje strokovno delo opravlja že skoraj polnih 40 let.

Delo ji je in ji pomeni vse.

Rada pomaga pacientkam v njihovih težavah, stiskah ... jim daje vso pomoč in oskrbo.

Navezala je nešteto pristrčnih stikov, ki ji pomenijo največ.

Hermino odlikujejo delavnost, strokovnost, prijaznost, srčnost in predanost svojemu poklicu.

Njene vrline pa odtehtajo marsikatero stisko našega oddelka, tudi v vlogi prevajalke, saj tekoče govori angleški jezik.

Že od začetka službovanja je aktivna članica Strokovnega društva MSBZT Koroške.

Svoje znanje nesebično in strokovno predaja mlajšim generacijam.

Hermina je pravi leksikon ginekološko-porodniškega oddelka.

Svoje delo opravlja z enako vnemo kot takrat, ko je prvič stopila na oddelek za ginekologijo in porodništvo. Zadnje čase pa nam nežno naznanja, da nas bo počasi zapustila in se vsa posvetila svojim najdražjim.

PREDLAGATELJ: sodelavci tima zdravstvene nege ginekološko-porodnega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec

ALEKSANDRA ŠMIGOC

Aleksandra oz. naša Saška, kot jo ljubkovalno imenujemo sodelavke, se je rodila 17. 9. 1963. Po končani osnovni šoli se je vpisala na Srednjo zdravstveno šolo v Mariboru. Izbrala je ginekološko-porodniško smer in tako postala babica. Po končanem štiriletнем šolanju se je zaposlila v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec. Tako kot je bila v šoli odlična dijakinja, tudi svoje delo opravlja odlično.

V času svojega službovanja je na svet pomagala nekaj tisoč malčkom in njihovim mamicam.

S svojo empatijo, silnim občutkom, nežnim in pomirjajočim glasom pomaga ženskam v njihovih bolečinah, stiskah in jim daje občutek, da ob bolečinah niso same, ampak da so v varnih in strokovnih rokah.

Pri svojem delu se, čeprav ni nadaljevala šolanja, nenehno izpopolnjuje in spoznava nove metode lajšanja porodnih bolečin.

Vestno upošteva standarde zdravstvene nege, se zaveda pomena timskega dela in povezovanja s sodelavci.

Kot babica v porodni sobi upošteva aktivnejšo vlogo žensk med porodom, jih informira, izvaja različne položaje ter s tem porodicam omogoča lepšo porodno izkušnjo.

Vsa leta je tudi mentorica študentkam babištva in pripravnicam.

Saška se je s svojo dobrosrčnostjo in empatijo vtisnila v spomin mnogim ženskam.

Je babica, ki jo odlikujejo delavnost, strokovnost, prijaznost, srčnost ter predanost svojemu poklicu. Njene vrline pomagajo prebroditi marsikatero stisko med delavci ginekološko-porodniškega oddelka.

Svoje delo opravlja z enako vnemo kot takrat, ko je prvič stopila v porodno sobo.

Že od začetka službovanja je aktivna članica Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenj Gradec.

S predlogom za podelitev srebrnega znaka bi ji radi sporočili, da je čudovit vzor vsem bodočim babicam, hkrati pa se ji tudi zahvaljujemo za ves trud in prizadevanja.

PREDLAGATELJ: sodelavci tima zdravstvene nege ginekološko-porodnega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec

Obvestilo

Spoštovani,
naslednja številka Utripa
je dvojna (oktober/november)
in izide
v prvih dneh oktobra 2022.

Prispevke sprejemamo
do 20. septembra.

Uredništvo

Slovesna podelitev priznanj in volilni občni zbor Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Nova Gorica

Metka Plesničar

20. maj je bil za člane in članice Društva MSBZT Nova Gorica pomemben dan, saj smo na slavnostni prireditvi podelili 11 priznanj društva ter prvič v zgodovini delovanja podelili priznanje društva bolničarki-negovalki.

Dvorano Mladinskega centra Vrtojba so s svojo mladostno in energično energijo napolnili tudi plesalci športnega kluba PRO-DANCE COMPANY. S prav posebnim video nagovorom pa nas je prijetno presenetila predsednica Zbornice – Zveze Monika Ažman.

Posebno zahvalo ponovno izrekamo svoji članici Jasmini Komel za montažo predstavitvenih videoposnetkov prejemnic znaka priznanja Društva MSBZT Nova Gorica.

Prejemniki priznanj Društva MSBZT Nova Gorica
(Fotografije: arhiv društva)

Znak priznanja Društva MSBZT Nova Gorica so prejeli:

Anastazija Mikuž

Predlagatelj: Dom starejših občanov Ajdovščina

Anastazija Mikuž se je po zaključeni srednji šoli zaposlila v Splošni bolnišnici Nova Gorica, po enem letu je svojo poklicno pot nadaljevala v Domu starejših občanov Ajdovščina, kjer je zaposlena še danes. Delo je nastopila kot srednja medicinska sestra, kasneje je želela svoje znanje nadgraditi, zato se je vpisala na visoko šolo za zdravstvo, kjer je leta 2012 pridobila naziv diplomirana medicinska sestra.

2003 je začela opravljati delo medicinske sestre v splošni ambulanti in predstavlja steber ambulantne dejavnosti v naši ustanovi. Na tem delovnem se odlično izkazuje že vrsto let, noben medicinsko-tehnično postopek ji ni neznan, spozna se na vso zdravstveno nego in terapijo. Suvereno vodi proces zdravstvene nege v splošni ambulanti in vestno spremlja odstopanja zdravstvenega stanja stanovalcev.

Od 2013 je sodelovala pri vzpostavitvi sistema kakovosti in se 2021 usposobila za notranjo presojevalko kakovosti in tako pripomogla k dodatnim izboljšavam na področju zdravstvene nege.

Z željo po napredovanju je 2020 sprejela dodatno delo kot vodja tima in koordinira tudi delo zdravstveno-negovalnega osebja na oddelku.

S svojim znanjem in dolgoletnimi delovnimi izkušnjami je izobraževala dijake, študente in mlajše kolegice. Prepoznana je kot kritična, zahtevna mentorica številnim sodelavcem in sodelavkam, ki njeno delo ocenjujejo kot profesionalno in odgovorno. S skromnostjo, voljo, predanim delom si je v letih službovanja pridobila izjemno naklonjenost stanovalcev. Stanovalci se nanjo obračajo s tisočimi zdravstvenimi tegobami in kot velika zagovornica stanovalčevih potreb jih vedno poskuša rešiti.

Anastazija je naš gorski cvet, kot ji radi rečemo sodelavci, saj že od rosne mladosti živi v podeželskem okolju, kjer se je od malih nog srečevala s starejšo populacijo. Prav zaradi tega ji je delovno okolje, v katerem deluje, profesionalno tako izjemno domače.

Sodelavci jo radi poimenujemo »Stazi«, saj je izredno duhovita in zabavna in poskrbi za boljše počutje sodelavcev in stanovalcev. Poklic medicinske sestre opravlja vestno, srčno in odgovorno. S svojim poklicnim delom se je globoko zasidrala v srca stanovalcev, sodelavcev, ki jo izjemno cenimo. Njeno strokovno znanje je kos vsaki dodeljeni nalogi.

Jana Klančar

Predlagatelj: Dom starejših občanov Ajdovščina

Jana Klančar je svojo poklicno pot začela v Zdravstvenem domu Ajdovščina kot višja medicinska sestra in po šestih letih delovnih

izkušenj nadaljevala poklicno pot v zasebni ambulanti, kjer je bila zaposlena pet let. Nato se je zaposlila v otroškem vrtcu v Ajdovščini in si v tem času ustvarila tudi družino.

Leta 2004 se zaposlila v Domu starejših občanov Ajdovščina kot vodja tima, kjer je zaposlena še danes. 2005 je diplomirala na visoki šoli za zdravstvo in si pridobila strokovno izobrazbo diplomirane medicinske sestre. Pri svojem dolgoletnem delu vedno išče nove izzive in priložnosti za strokovno rast ter sledi visoko etičnim in moralnim vrednotam. Ima občutek za odgovornost, kar prepoznamo vsi v njeni delovni sredini.

2013 je sodelovala pri vzpostavitvi sistema kakovosti in se usposobila za notranjo presojevalko kakovosti ter tako pripomogla k dodatnim izboljšavam na področju zdravstvene nege.

Komunikacija s svojci v težavnih situacijah je njena vrlina, saj ob tem uporablja vsa pridobljena znanja in tako pripomore k bolj kakovostni obravnavi stanovalcev in njihovih svojcev. Z željo po dodatnem strokovnem znanju je leta 2016 zaključila izobraževanje s področja paliativne oskrbe.

Jana nam je vsem znana kot človek, ki mu ni nič težko storiti za sočloveka. Njeno delo je usmerjeno v spoštovanje bolnikovih vrednot in ciljev, krepitev dobrih medsebojnih odnosov v timu ter skrb za profesionalno delo s stanovalci in njihovimi svojci.

Svoje delo zelo rada opravlja, čeprav je včasih težko in naporno. Zaveda se pomembnosti sodelovanja med vsemi sodelavci. Veliko razmišlja in se potrudi, da je delo kakovostno in varno opravljeno in s tem prispeva za boljši danes in jutri ...

Jana je že vrsto let mentorica dijakom, študentom in novozaposlenim sodelavcem, saj verjame, da le dobro izobražena medicinska sestra lahko nudi strokovno pomoč bolniku, ko jo ta potrebuje.

Prepoznavna je po tem, da razume stisko, strah, negotovost tako pri stanovalcih kot pri svojcih, sodelavcih ... Vsem je pripravljena priskočiti na pomoč in pomaga rešiti ovire, se poglobiti in najti ustrezne rešitve in tako velikokrat nemogoče postane mogoče. Je medicinska sestra, ki ve, kaj hoče, sledi sodobnim smernicam v zdravstveni negi in oskrbi.

Zaradi njenega dolgoletnega, strokovnega, izjemno empatičnega dela na področju gerontološke zdravstvene nege in oskrbe jo predlagamo za dodelitev priznanja Društva MSBZT Nova Gorica.

Damjana Marc

Predlagatelj: Zdravstveni dom Ajdovščina

Damjana Marc je po končani gimnaziji v Ajdovščini nadaljevala študij na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani in leta 1986 diplomirala. Po zaključenem pripravništvu se je kot višja medicinska sestra zaposlila v ZD Ajdovščina kot patronažna medicinska sestra. Po nekaj letih jo je življenjska pot vodila v

Črnomelj, kjer je kot ena izmed prvih v Sloveniji preko centra za socialno delo izvajala pomoč na domu. Svoje delovne izkušnje je pridobivala v ZD Črnomelj, znotraj katerega se je vestno vključevala v več specialnosti. Svoje znanje je bogatila tudi z delom s starostniki, in sicer v Domu starejših občanov Črnomelj. Po več letih se je vrnila v ZD Črnomelj, kjer je opravljala delo patronažne medicinske sestre ter imela vlogo koordinatorke za zdravstvenovzgojne delavnice. Delo je opravljala z velikim veseljem ter imela s sodelavci odličan odnos, saj jih je znala poslušati in jih slišati, kot si tudi vzeti čas, čeprav se je njen delovnik velikokrat že končal. Med delom je nadaljevala študij na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani ter si leta 2003 pridobila naziv diplomirana medicinska sestra. Ob izgubi očeta se je leta 2007 z družino vrnila v Vipavsko dolino in se zaposlila v ZD Ajdovščina.

Damjana od leta 2007 deluje na področju zobozdravstvene vzgoje, kjer svoje delo dojema kot poslanstvo, v katerem ves čas išče nove izzive in poti. S svojimi dejanji pripomore k boljšemu življenju drugih, še zlasti tistih, ki potrebujejo pomoč. Svojemu delu je globoko in iskreno predana, saj svojo toplino in iskričo bližino deli z najmlajšimi, učenci, dijaki, starši in sodelavci. Posebej je lahko ponosna na knjižico Zdravi zobje ob zdravi prehrani, ki spremlja učence tekom celotnega osnovnošolskega izobraževanja. Njena vključenost v projekt Zdrav in reden zajtrk za zdravje ustne votline kot tudi večletno vodenje tekmovanja za čiste zobe, v katerem so sodelovale vse šole v občinah Ajdovščina in Vipava, je neprecenljiva v ohranjanju ustnega zdravja naših otrok. Pri svojem delu se posebej srčno posveča otrokom s posebnimi potrebami, za katere je izdala posebno zloženko. V delovni skupini Sekcije medicinskih sester v zobozdravstvu je sodelovala pri pripravi programa za izvajanje zobozdravstvene vzgoje in preventive. Ves čas je aktivna članica Društva MSB-ZT Nova Gorica. Svoje strokovno znanje predaja študentom zdravstvene nege. Je mentorica študentom stomatologije za diplomske naloge kot tudi predavateljica za specialna znanja za področje zobozdravstvene preventive.

Odlikuje jo pripadnost delovni ustanovi, strokovnost, ljubezen do poklica in sočloveka. S svojo dobro voljo, vztrajanjem in vlaganjem veliko truda je ogromno prispevala k razvoju zobozdravstvene preventive. Zaposleni smo ji hvaležni za vse pozitivno delo, saj s tem veliko stori za dobre medosebne odnose med zaposlenimi. Cenimo jo in imamo radi.

Milojka Trošt

Predlagatelj: Zdravstveni dom Ajdovščina

Milojka Trošt je po končani gimnaziji v Ajdovščini nadaljevala študij na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani, smer zdravstvena nega. Njena največja želja je bila delo z ljudmi. Po končanem študiju se je zaposlila kot instrumentarka v bolnišnici Šempeter. Delo instrumentarke ji je predstavljajo velik strokovni

izziv, ker pa je Milojka zelo komunikativna, je pogrešala pogovor z ljudmi. Po treh letih dela v bolnišnici se je zaposlila v ZD Ajdovščina v splošni ambulanti. Ko se je sprostilo delovno mesto v zdravstveni vzgoji, je tam našla nov izziv. Postavila je temelje za izvajanje zdravstvene vzgoje po šolah. Pri tem je prišel do izraza podedovani mamin pedagoški talent. Nato je nadomestila kolegico v šolskem dispanzerju. Leta 1998 je prišla v ZD Ajdovščina dr. Puc, s katero sta ustvarili nov tim. Pokazale so se Milojkine sposobnosti organizacije, komunikacije, hkrati voditeljice, pobudnice novih smernic. Šolski dispanzer je dobil novo podobo. Milojka je odlično skrbela za zdravstveno nego šolarjev, strokovno vodila preventivo in kurativo. Uveljavila je nov način motiviranja otrok za cepljenje s pihanjem žabice. Po cepljenju so otroci dobili štampiljko, pogumni osvojili diplomo in tako izgubili strah. Z empatičnim pristopom se je znala približati otrokom in staršem. Ob svojem delu je izvajala tudi zdravstveno vzgojo in z individualnim razgovorom otroke in starše motivirala za zdrav način življenja. Zaradi odlične komunikacije je odkrila marsikatero stisko in s strokovnim nasvetom pomagala rešiti marsikatero težavo.

Ob svojem rednem delu je končala tudi študij diplomirane medicinske sestre na Fakulteti za zdravstvene vede v Ljubljani. Njena diplomska naloga o astmi pri otroku je bila predstavljena na velikem dogodku, katerega organizator in pobudnica je bila prav Milojka. Na tem dogodku so sodelovali starši in otroci ter različni strokovnjaki s področja astme pri otroku.

Ko se je dr. Puc upokojila, se je začelo iskanje zdravnika za šolski dispanzer. Kljub trudu vodstva, da delovno mesto zapolni z rednim zdravnikom, so se le ti menjavali tudi nekajkrat na mesec. Milojka je ostala zvesta, odgovorna in skupaj z vodstvom iskala nove poti za šolski dispanzer. Potrebno je bilo veliko truda, veliko energije, prilagajanja. Nosila je vso odgovornost, da je delo kljub vsemu nemoteno teklo. Iskala je rešitve, najboljše za otroke in njihove starše.

Milojka je že od začetka svoje službene poti članica Društva MSB-ZT Nova Gorica. Redno se udeležuje srečanj in izobraževanj. Je že več mandatov članica izvršnega odbora sindikata zdravstvene nege v ZD Ajdovščina. Vedno se trudi za priznanje vloge medicinske sestre. Veliko ji pomenijo tudi družjenja ter izleti, kjer se sprostiš, poklepetaš in dobiš nov zalet.

Težko je opisati ogromen prispevek Milojke na področju zdravstvene nege. Hvaležni smo, da smo njeni sodelavci in njeni prijatelji. Milojka je močna, neodvisna, motivirana, strokovna, delovna, lojalna, predana, sočutna in empatična, torej medicinska sestra z veliko začetnico. Milojka, kot sodelavka si se nas dotaknila s svojo odprtostjo, pripravljenost, toplino, iskrenim nasmehom. Imamo te radi in te z velikim veseljem predlagamo za znak priznanja Društva MSBZT Nova Gorica.

Lea Černuta Pintar

Predlagatelj: Patronažna služba, Zdravstveni dom Nova Gorica

Leo Černuta Pintar je želja po znanju vodila v Srednjo zdravstveno šolo v Šempeter pri Gorici in nato v Ljubljano, kjer je na višji zdravstveni šoli diplomirala leta 1983.

Svojo poklicno pot je začela na ginekološkem oddelku Splošne bolnice Šempeter. Po 10 letih nabiranja strokovnih izkušenj v bolnišnici se je odločila za spremembo ter se zaposlila v Zdravstvenem domu Nova Gorica, najprej v ambulanti za medicino dela, kjer je delala kot višja medicinska sestra.

Njeno delo je zaznamovano z vztrajnostjo, kolegialnostjo ter močno voljo in trudom. Osebnostne lastnosti ji omogočajo, da vzpostavi pristen stik z bolniki različnih značajev in različnimi bolezenskimi in socialnimi težavami. Prepričana je o pomenu posameznikove odgovornosti za lastno zdravje. V želji po prenašanju tega prepričanja na bolnike se je leta 1999 zaposlila v patronažni službi.

Sredi delovne poti se je odločila za nadgradnjo v izobraževanju in 2004 pridobila naziv diplomirana medicinska sestra. Svoje znanje in izkušnje je vedno prenašala na mlajše kolegice in študente.

S svojo osebno dostopnostjo in človečnostjo se dotakne vsakogar, ki je sposoben in ima željo to čutiti. Redno se je udeleževala strokovnih izobraževanj in pridobljeno znanje prenašala v prakso. V prostem času se rada posveča svoji družini, še najraje svoji triletni vnukinji. Svojo lakoto po duhovni rasti nasiti z branjem knjig in slikanjem prečudovitih umetnin. Za dobro fizično aktivnost pa poskrbi z dolgimi sprehodi v naravi.

Po dolgih letih neutrudnega dela in odrekanja je še vedno polna energije, a se njena poklicna pot vseeno uspešno zaključuje. Pred njo je nova, še lepša in samo njena.

Leo imamo sodelavci radi, jo cenimo in smo ponosni, da smo lahko del njene življenjske poti. Na počitnicah za nedoločen čas ji želimo, da maksimalno uživa.

Alenka Bitežnik

Predlagatelj: tim zdravstvene nege Oddelka za dializo, Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca Nova Gorica

Alenka Bitežnik se je po uspešno zaključeni Srednji zdravstveni šoli v Novi Gorici kot pripravnica zaposlila v Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca. Po končanem pripravništvu se je najprej zaposlila na oddelku za dializo. Nekaj časa je bila zaposlena na oddelku za centralno intenzivno terapijo, vendar je bila kmalu premeščena na oddelek za dializo, kjer dela še danes. V vsej delovni dobi se izkazuje kot aktivna, motivirana, dosledna, nekonfliktna in zaupanja vredna medicinska sestra. Vedno je pripravljena pomagati tako bolniku kot sodelavcem. Prav tako je naklonjena kritično sprejemati in uvajati novosti v strokovno delo. Nobeno delo ji ni odveč ali v breme.

Leta 1992 se je v okviru nadomestnega zdravljenja z dializo začela ukvarjati z edukacijo bolnikov in njihovih svojcev na področju peritonealne dialize. Od leta 2003 sodeluje pri skupinskih in individualnih pred-dializnih edukacijah bolnikov s kronično ledvično boleznijo. V okviru oddelka za dializo je zadolžena za pripravo bolnikov, ki čakajo na poseg – konstrukcijo arteriovenske

Člani izvršnega odbora v mandatnem obdobju 2018–2022

fistule (v nadaljevanju AVF). V okviru priprave poučuje bolnike o varovanju ožilja, treningu ven in kooperativnem ravnanju z AVF, pripravlja dokumentacijo za operacijo AVF, dvakrat letno bolnikom kontrolira delovanje AVF (pretoki, anevrizme ...). Že vrsto let ureja dokumentacijo vseh dializnih bolnikov na področju žilnih pristopov. V navedene dejavnosti uvaja nove sodelavke. Je mentorica novozaposlenim sodelavcem in dijakom na praktičnem usposabljanju z delom.

Alenka je že več kot 30 let članica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Nova Gorica. V okviru Zbornice – Zveze je aktivna zlasti v Strokovni sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na področju nefrologije, dialize in transplantacije. Na strokovnih srečanjih širom Slovenije je večkrat sodelovala s prispevki o peritonealni dializi. 2003, 2006 in 2015 je aktivno sodelovala pri organizaciji in izvedbi strokovnih srečanj, ki smo jih v sodelovanju s Slovenskim nefrološkim društvom organizirali v našem dializnem centru. Na navedenih strokovnih srečanjih je sodelovala tudi s strokovnimi prispevki. Alenka v in zunaj bolnišnice aktivno sodeluje tudi pri pripravi standardov na področju peritonealne dialize. V strokovni sekciji je aktivna članica delovne skupine za nacionalne protokole. Bila je tudi članica (nadomestna) Izvršnega odbora sekcije. Leta 2014 je prejela priznanje Strokovne sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov za področje nefrologije, dialize in transplantacije za dosežke na ožjem delovnem področju. Je soavtorica strokovnega prispevka o nadomestnem zdravljenju s peritonealno dializo, ki je objavljen v monografiji Razvoj zdravstvene nege nadomestnega zdravljenja v Sloveniji skozi zgodovino do danes (1988–2018), izdani ob 30. obletnici delovanja strokovne sekcije.

Poleg dela na oddelku za dializo sodeluje z Društvom ledvičnih bolnikov severnoprimorske regije, katerega članica je od same ustanovitve, v njem vodi socialni program. V okviru programa Bolnik bolniku sodeluje pri skupinskih predializnih edukacijah, ki se izvajajo dvakrat letno. Od leta 2009 sodeluje v programu Otroci čuvajte svoje ledvice, katerega namen je zdravstvena vzgoja predšolskih in šolskih otrok v goriški regiji. Program je nastal na pobudo Društva ledvičnih bolnikov in letno zajame do šest predšolskih vzgojnih zavodov in do 30 osnovnih šol. Gre izključno za prostovoljno in neprofitno delo, namenjeno seznanitvi predšolskih in šolskih otrok z zdravimi navadami, ki ohranjajo delovanje ledvic. Alenka je soavtorica zloženka Otroci čuvajte svoje ledvice in Starši varujte ledvice svojih otrok. Preventivno delo je leta 2016 na nefrološkem kongresu v Portorožu predstavila s plakatom »Otroci čuvajte svoje ledvice«. Plakat je bil nagrajen kot najboljši na kongresu. Prav tako je plakat predstavila tudi na evropskem kongresu medicinskih sester na področju dialize in transplantacijske dejavnosti leta 2017 v Krakovem na Poljskem. Alenka redno sodeluje tudi pri dobrotelnih in preventivnih akcijah ob različnih svetovnih dnevih, povezanih z zdravjem – svetovnem dnevu ledvic, mednarodnem dnevu prostovoljstva,

dnevu zdravja, mednarodnem dnevu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov ... kjer na stojnicah v bolnišnici in na javnih prireditvah pomaga ozaveščati ljudi o skrbi za zdravje.

Prispevek Alenke Bitežnik k razvoju zdravstvene nege na področju dializne dejavnosti ter prepoznavnosti stroke in poklica v ožjem in širšem okolju je neprecenljiv. Sodelavci oddelka za dializo se ji zahvaljujemo za ves trud, vztrajnost in predanost delu z bolniki ter jo predlagamo za prejemnico znaka priznanja Društva MSBZT Nova Gorica.

Nataša Slejko

Predlagatelj: Člani IO Društva MSBZT Nova Gorica

Nataša Slejko se je za poklic medicinske sestre odločila že pri sedmih letih, ko sta skupaj z mamo brali zgodbo iz Cicibana o patronažni sestri Mojci. Ob branju je Nataša mami rekla, da želi postati medicinska sestra. Po končani osnovni šoli se vpisala na Srednjo zdravstveno šolo v Novi Gorici. Že po končanem prvem letniku se je kot dijakinja srednje šole poleti vključila v delo v Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca, kar je samo še dodatno potrdilo, da se je o izbiri poklica pravilno odločila. Po končani srednji šoli se je vpisala na Visoko šolo za zdravstvo v Ljubljani in po končanem študiju pridobila naziv višja medicinska sestra.

Njena prva zaposlitev je bila na dializnem oddelku Splošne bolnišnice dr. Franca Derganca v Šempetru pri Gorici. Kasneje je delala tudi na oddelkih internistične službe. Leta 2006 se je kot vodja tima zaposlila v posebnem socialnovarstvenem zavodu Dutovlje, kjer je bila vse do leta 2017. V zavodu je bila devet let namestnica direktorice za področje zdravstvene nege in oskrbe. Na to obdobje jo vežejo posebni spomini. Ob delu je nadaljevala šolanje na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani in si pridobila naziv diplomirana medicinska sestra. Leta 2017 jo je pot zanesla bližje, v Dom upokoencev Nova Gorica, kjer še danes opravlja dela in naloge vodje službe zdravstvene nege in oskrbe. Njen zadnji izziv je bil vpis na magisterij zdravstvene nege, kjer se trenutno pripravlja na pisanje zaključne naloge.

Od leta 2001 je članica DMSBZT Nova Gorica. V izvršnem odboru društva deluje že tri mandate. V zadnjem mandatu je prevzela vlogo tajnice društva. Ob pojavu koronavirusne bolezni jo je Ministrstvo za zdravje pozvalo, da se pridruži skupini koordinatorjev za preprečevanje in obvladovanje okužb z virusom SARS-CoV-2. Postala je članica delovne skupine koordinatorjev v javnih socialnovarstvenih in vzgojno-izobraževalnih zavodih ter pri koncesionarijih, ki izvajajo zdravstveno nego in zdravstveno rehabilitacijo v javni mreži. Še danes je aktivna na tem področju. Sama pravi, da je v času koordinacije spoznala veliko dobrih ljudi, ki delujejo na področju zdravstvene nege in oskrbe v socialnovarstvenih zavodih. Kot koordinatorica je bila strokovno in organizacijsko povezana z delovanjem domov upokoencev na Severno-primorskem in širše in na ta način s svojim prizadevanjem in vztrajnostjo

prispevala k obvladovanju koronavirusne bolezni. Aktivna je tudi pri Zbornici – Zvezi, kjer sodeluje pri izvedbi strokovnih nadzorov s svetovanjem v socialnovarstvenih zavodih.

Nataša je vestna, zanesljiva in vedno pripravljena pomagati. Člani izvršnega odbora se ji zahvaljujemo za njen prispevek k delovanju društva in jo predlagamo za prejemnico znaka priznanja Društva MSBZT Nova Gorica.

Jolanda Kerševan

Predlagatelj: Zdravstveni dom Nova Gorica

Jolanda Kerševan je po uspešno zaključeni srednji zdravstveni šoli študij nadaljevala na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani, kjer je junija 1981 diplomirala in pridobila naziv višja med. sestra. Že kot otrok je vedela, da bo nekoč postala medicinska sestra in šla po stopinjah svoje mame, ki je bila 30 let predana temu poklicu.

Februarja 1981 se je zaposlila v ZD Nova Gorica, najprej za potrebe opravljanja del v sterilizaciji, nato nadomeščanje v šolskem dispanzerju, kasneje pa kot nadomeščanje v splošni ambulanti Šempeter. Leta 1983 je začela delati v patronažni službi in delo vestno opravlja še danes.

V začetku delovne kariere je začela sodelovati z Rdečim križem, kjer je predavala osnove prve pomoči na različnih področjih: za voznike, sedmošolce, različna podjetja, ter pripravljala ekipe na različna tekmovanja iz prve pomoči v sodelovanju s CZ (civilna zaščita) ter sodelovala v komisiji pri ocenjevanju ekip na tekmovanjih v znanju osnov prve pomoči. Z začetkom delovne kariere je postala tudi članica društva medicinskih sester, skrbela je za strokovni in osebnostni razvoj na različnih strokovnih izobraževanjih, strokovnih ekskurzijah ter z udeležbo na kulturnih in športnih dejavnostih v sklopu društva.

Od 1980 do 1985 je sodelovala v ekipi na vseslovenski vaji iz prve pomoči Nič nas ne sme presenetiti, nekaj let kasneje pa je bila članica multidisciplinarnega tima v društvu Ozara v obdobju ustanavljanja stanovanjskih skupin v Novi Gorici.

V obdobju 2002/2003 je obiskovala Visoko šolo za zdravstvo v Ljubljani, kjer je leta 2004 uspešno diplomirala.

Aktivno je sodelovala tudi z društvom diabetikov Nova Gorica, vključena je bila v predavanja v materinski šoli v sklopu nege novorojenčka, sodelovala je v komisiji za pridobitev sodobnih oblog v ZD Nova Gorica, z zdravstvenovzgojnim delom sodelovala v lokalni skupnosti Kromberk, Loke, več let organizirala izlete za kolektiv ZD Nova Gorica, še vedno aktivno sodeluje kot mentorica študentom, v zadnjih dveh letih pa je tudi aktivno sodelovala na različnih covidnih deloviščih.

Svoj prosti čas rada izkoristi za potovanja z motorjem, ki ga bo po zaključku svoje delovne kariere zagotovo maksimalno izkoristila, dokler ji bo zdravje to dopuščalo.

Nives Živec

Predlagatelj: Zdravstveni dom Nova Gorica

»Zopet je ni. Zopet je neodzivna tako na stacionarni kot na mobilni telefon.« To so velikokrat slišane besede medicinskih sester bodisi iz splošnih ambulant bodisi iz dispanzerjev, kadar računalniški sistem zataji. Največkrat se to zgodi po namestitvi nove aplikacije. Ja, lahko rečemo, da je ta najbolj iskana in zaželeno oseba v ZD Nova Gorica.

Nives Živec je zaključila šolanje za zdravstvenega tehnika na Naravoslovni srednji šoli Nova Gorica. Iste leta decembra je nastopila pripravništvo volontersko v Splošni bolnišnici Šempeter pri Gorici, kar ji je omogočil zavod za zaposlovanje, saj v tem letu ni bilo povpraševanja za zaposlitev po srednjem zdravstvenem kadru. Želja po nekajmesečnem delu na intenzivnem oddelku in uspešno opravljenem strokovnem izpitu ostati tu, se ji ni uresničila. Zaposlitev je dobila na ortopedskem oddelku v Stari Gori. Zaradi takratne operativne dejavnosti in da bi operiranci dobili kar najbolj strokovno in kakovostno nego, se je dodatno mesec dni usposabljala v recoveryju v splošni bolnišnici v Šempetru pri Gorici.

Da bi več časa preživela in bolje poskrbela za mlado družinico, ki si jo je ustvarila, se je leta 1994 odločila zapustiti zdravstvo in se zaposlila v manjšem jasličnem oddelku vrtca Nova Gorica. Tu je delala kot pomočnica vzgojiteljice, kar je od nje zahtevalo, da je opravila diferencialni izpit iz pedagogike na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Zaradi premalo otrok so enoto, v kateri je delala, zaprli.

Pisalo se je leto 1997, ko je nastopila službo v specializirani trgovini z medicinskimi pripomočki. Zaposlena je bila kot svetovalka. Zato da je bila pri tem uspešna, je imela omogočena strokovna izobraževanja za delo s sodobnimi pripomočki kot na primer obloga ran, nega stom, uporaba aparatov za merjenje krvnega tlaka ... Za uspešno in srčno delo je bila nagrajena z obiskom Danske in ogledom tamkajšnje tovarne izdelkov za nego, predvsem za bolnike z inkontinenco.

Zaradi velike želje vrnitve na delo, kjer bi bila v tesnejšem stiku s pacienti, se je leta 2008 prijavila na razpis Zdravstvenega doma Nova Gorica in tudi bila sprejeta kot srednja sestra za nadomeščanje odsotnosti. Da je lahko nadomeščala v splošnih ambulantah, dispanzerjih in specialističnih ambulantah, se je morala znova dodatno izobraževati ter izpopolnjevati in tako je svoje delo lahko opravljala strokovno in profesionalno.

Tako kot v podjetjih, šolah se tudi v zdravstvu delo posodablja z napredno tehniko – tudi računalništvom. Zaradi bolezni in dolgotrajne odsotnosti kolegice, ki je na tem področju delala, in verjetno tudi male skrite žilice v Nives sami po računalniški smeri je ta izziv sprejela. V začetku ji je bilo zelo težko, saj ni imela osebe, ki bi jo v celoti naučila njenega dela.

V to delo je in še vedno vlaga ves svoj trud, da uspešno pelje delo naprej. V veliko pomoč pri tem delu ji je poznavanje dela enot (splošne amb., dispanzerji, specialistične amb. ...), za kar je neizmerno hvaležna kolegicam, ki so znanje delile in ga še vedno delijo z njo. Res živi z razvojem računalniškega sistema, posebno pa v zdravstvu, saj je vsak dan nekaj novega (on-line branje zdravstvene kartice, e-recept, e-napotnica še in še novosti). Poleg tega nove storitve, novo vrednotenje in beleženje pa odpiranje novih dejavnosti ...

Da delo poteka uspešno, se mora najprej sama izpopolniti, da lahko novosti posreduje vsem nam uporabnikom tako v pisni kot ustni obliki. Tako je pridobila še en naziv – informator zdravstveni tehnik. Še vedno, ko se pokaže potreba po nadomeščanju, se nesebično odzove, saj se zaveda pomena svojega poslanstva medicinske sestre.

Nives je ima širok nabor znanja, vendar kljub temu še vedno željna novega.

Tatjana Nanut

Predlagatelj: tim zdravstvene nege Službe za anesteziologijo Splošne bolnišnice dr. Franca Derganca Nova Gorica

Tatjana Nanut se je zaposlila v Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca leta 1984, takoj po zaključku šolanja na takratni Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani. Njena prva zaposlitev je bila v pediatrični službi, kjer se je hitro izkazala s svojo predanostjo delu in strokovnostjo, tako da je bila že po manj kot dveh letih dela imenovana za odgovorno medicinsko sestro Oddelka otroške kirurgije. Vedno je rada imela delovne izzive, tako je bila

kar štirinajst let nepogrešljiva članica neonatalnega tima, ki se lahko pohvali z zahtevno in kompleksno zdravstveno obravnavo nedonošenčkov. Najmlajši novorojenček je privekal na svet star komaj 27 tednov. Danes si česa takega skoraj ne moremo predstavljati, saj se vsi nedonošenčki take starosti obravnavajo na terciarni ravni. Ob delu s tako zahtevnimi malčki, si je pridobila številne izkušnje in znanje, ki ga je z veseljem predajala dijakom, pripravnikom in mlajšim sodelavcem. Leta 2001 je prevzela vlogo glavne medicinske sestre pediatrične službe.

Ker ima Tatjana rada nove izzive, se je leta 2004 odločila za pogumen korak in se pridružila timu zdravstvene nege službe za anesteziologijo, katere področje dela je še bolj kompleksno in razvejano. Novega delovnega mesta se ni ustrašila. Pridno in zagnano je poprijela za delo, iz dneva v dan je nadgrajevala že do takrat bogato zakladnico znanja in izkušenj z novimi znanji, prepotrebni za varno delo znotraj anesteziološke službe. Prvi dve leti je bila team leader v enoti intenzivne terapije, nato pa so jo kadrovske potrebe popeljale med anestezijske tehnike.

S Tatjano smo na oddelku pridobili dragocen vir znanja in izkušenj za področja dela, ki se ga vsi znotraj intenzivne in anestezijske najbolj bojimo, in to so otroci. Svoje znanje z veseljem prenaša na kolegice in kolege. Leta 2019 je prevzela vlogo odgovorne medicinske sestre za področje anestezijske. Poleg dela v operacijski dvorani je prevzela še dodatne zadolžitve, kot članica strokovnih komisij sodeluje v postopkih javnega naročanja za potrebe medicinsko-tehničnih pripomočkov na področju anesteziologije. V timu je nepogrešljiva, kadar je treba ublažiti napetosti, ki se, kot v vsaki družini, pripetijo tudi v družini anestezijskih tehnikov. Služba ji vzame velik del dneva, kanček prostega časa pa izkoristi

Metka Plesničar, predsednica Društva MSBZT Nova Gorica

za potovanja z motorjem in za svojo obširno zbirko kaktusov. Je tudi dolgoletna članica Društva MSBZT Nova Gorica.

Tatjana je neposredna, ko gre za zastopanje interesov bolnikov in kot taka posebej osnovno bistvo našega dela, na prvo mesto vedno postavi bolnika in njegovo korist. Sodelavci tima ZN se ji iskreno zahvaljujemo za njen prispevek k strokovnemu delu in vrednotam, ki jih širi med člani našega tima ter jo predlagamo za prejemnico znaka priznanja Društva MSBZT Nova Gorica.

Darja Černe Pišot

Predlagatelj: Dom upokojencev Nova Gorica

Darja Černe Pišot se je v Domu upokojencev Nova Gorica zaposlila leta 1983. V istem letu je kot dijakinja prve generacije usmerjenega izobraževanja zaključila šolanje za poklic bolničar-negovalca. Zaradi sprememb v šolskem sistemu je leta 2007 dodatno naredila še tretji letnik in leta 2008 opravila še strokovni izpit.

Začetek njene poklicne kariere v domu je bil »zelo težek«, saj se spominja, da se je pridobljeno praktično znanje v šoli zelo razlikovalo od dejanskega dela v domu. Spominja se, da ni bilo krpic za umivanje, da so stanovalci imeli nameščene tetra plenice, da so bile postelje v domu železne in težke, vzglavja so dvigovali na roke. Ni bilo dvigal, ki bi lahko zaposlenim v domu olajšala delo. Stanovalci in svojci so bili manj zahtevni in veliko stvari si se lahko naučil prav od njih. Pove, da tudi s plačevanjem doma ni bilo težav, saj je veliko takratnih stanovalcev imelo italijanske pokojnine. Tudi kadrovska struktura je bila drugačna od današnje, delo je potekalo z eno samo višjo medicinsko sestro, prav tako je bilo zaposlenih manj srednjih medicinskih sester. Kopanje stanovalcev je potekalo samo enkrat na mesec. Stvari so se z leti začele spreminjati in v dom so prišle prve izboljšave: električne postelje, dvigala za premeščanje stanovalcev, plenice za enkratno uporabo ... Vse to so bile izboljšave, ki so pomenile veliko razbremenitev zaposlenih v domu. Sočasno s tehničnimi izboljšavami pa so v dom začeli prihajati stanovalci s težjimi zdravstvenimi težavami in posledično večjimi zdravstvenimi zahtevami.

Naša Darja že vsa leta v domu daje velik poudarek na odnosih med sodelavci. Sama pravi, da če te ne obkrožajo dobri sodelavci, je težko biti dober človek in sodelavec oz. ne moreš narediti dela tako dobro, kot bi si želel. Ob odprtju Doma Podsabotin je tudi sama sodelovala pri vzpostavitvi dela bolničarjev-negovalcev in tako pustila svoj pečat in svojo toplino tudi v novem domu.

Darja je delavna, družabna, fleksibilna, iskrena, strpna, sočutna, timska, vztrajna in zagnana. Pa še bi lahko naštevali njene attribute, saj se v vsakem od njih odraža kot oseba, kot celota. V domu se večkrat sliši »Vprašajmo Darjo«. Prav ona je tista, ki vsem nam s svojo kilometrino in toplino na razumen in prijazen

način svetuje in jasno predstavi svoje videnje stvari. Zaposleni v domu ji močno zaupamo. Odraz tega je tudi dejstvo, da je Darja bila v lanskem letu izvoljena v svet zavoda kot njihova predstavica. Tudi vodstvo doma se zaveda njene zavzetosti pri delu in tankočutnosti do sočloveka, prav zato ji Dom upokojencev Nova Gorica izreka zahvalo za njeno dolgoletno delo. Darjo samo pogledaš in veš, da delo opravlja z zadovoljstvom in veseljem.

Poklic bolničar-negovalca je eden ključnih profilov v socialnovarstvenih zavodih, lahko bi dejali, da so prav bolničarji-negovalci tisti, ki držijo vse tri vogale naše in vsake druge zdravstvene in socialnovarstvene ustanove. Njihovo delo je psihično in predvsem fizično zelo naporno, saj so ključni deležniki v negi in oskrbi starostnikov.

Darja se zaveda pomena dobrega dela. Zgled je vsem svojim kolegicam in kolegom v domu. Sprejema nove generacije zaposlenih in jih s svojo umirjenostjo in strokovnostjo usmerja in vodi pri delu. Je tudi dolgoletna članica Društva MSBZT Nova Gorica. Rada se udeležuje aktivnosti, povezanih z društvom. Že več let je redna članica izletne skupine društva in v domu dela propagando za udeležbo tudi ostalih zaposlenih.

Zaposleni v domu upokojencev Nova Gorica smo Darji hvaležni, da smo lahko njeni sodelavci. Predvsem pa imajo veliko srečo naši stanovalci, da jih lahko Darja oskrbuje in neguje.

Za konec Darja pove: »V domu delam tako, kot bi si jaz želela, da bi drugi delali z mojimi starši oz. tako kot si jaz želim, da bodo delali z mano, ko bom sama potrebovala oskrbo v domu.«

Na slavnostni prireditvi smo izvolili tudi novo delovno predsedstvo društva za mandatno obdobje 2022/2026. Člani in članice društva so znova izkazali zaupanje Moniki Kalin Vodopivec kot podpredsednici društva in Metki Plesničar kot predsednici društva, ki se je prisotnim članicam in članom zahvalila z naslednjimi besedami:

»Hvala za zaupanje in ponovno izvolitev. Še naprej se bom z vso svojo energijo in zavzetostjo trudila, da bomo slišani in vidni ne le v lastnih strokovnih okoljih, ampak tudi širše v družbi. Vsi izvoljeni člani v organe društva bomo delovali v smeri strokovnega povezovanja in napredovanja. Poskrbeli pa bomo tudi za organizacijo tistih dogodkov, ki nas povežejo in napolnjeno z novim elanom za naprej. V ponos in veliko čast mi je, da sem lahko vaša predsednica. Hvala.«

Od Savinjske doline do Sotle – strokovna ekskurzija Društva MSBZT Nova Gorica

Rada Skočir

Konec epidemije covida-19, konec obveznega testiranja in nošnje zaščitnih mask, predvsem pa minimalno dnevno število na novo okuženih ter znova dovoljeni obiski svojcev v bolnišnicah in domovih za ostarele. Prav tega smo se v juniju udeleženci dvodnevne strokovne ekskurzije razveselili.

Povezovalna nit poti je bila zgodovina grofov Celjskih in Veronike Deseniške. Popotovanje smo začeli na starem Celjskem gradu, kjer se nam odpre pogled na celotno Celjsko kotlino, z ogledom bojevanja vitezov z različnimi meči in vodenim ogledom ob zanimivem pripovedovanju o življenju in delu skozi rodbino grofov Celjskih. Ogledali smo si tudi opremo vojnih vitezov, mučilne naprave in drugo zanimivo opremo.

Po ogledu smo se sprehodili ob Savinji in po starem mestnem – jedru lepih hišnih pročelij arhitekta Jožeta Plečnika. Ker nas je pot vodila tudi v znameniti park fontan piva v Žalcu,

Članice in člani Društva MSBZT Nova Gorica na strokovni ekskurziji (Fotografija: arhiv društva)

smo si v prijetni senci ob Savinji privoščili počitek in si vzeli čas za dobro malico.

Po pokušanju piva in po počitku smo popotovanje nadaljevali proti Šmarju pri Jelšah, kjer smo po že pred desetletjem izraženi želji obiskali dom starejših. Z veliko topline in odprtih rok nas je sprejela direktorica doma Gordana Drimel. Do tega položaja je prišla z osebnostno in poklicno rastjo od srednje medicinske sestre naprej, zato ni nič čudnega, da se razume z zaposlenimi in v težkih trenutkih skupaj iščejo rešitve. Po predstavitvi nas je popeljala še skozi prostore doma in na tej poti ogleda smo se spraševali »Je to dom starejših? Je možno, da so že v prejšnjem stoletju znali načrtovati in uresničiti prostore, polne topline in domačnosti, z dejavnostmi, kot so frizerski salon, pedikura ...?« Zgrajen je bil namreč v začetku 1970. Tako kot po vseh zavodih se tudi pri njih spopadajo s kadrovskimi težavami za skrb in nego svojih stanovalcev, saj so večinoma težje gibljivi ali nepokretni. Hvala še enkrat za tako topel sprejem direktorici Gordani Drimel, vsem zaposlenim in stanovalcem doma.

Polni lepih doživetij in zdaj že malce utrujeni so nam v hotelu Rogaška v Kristalni dvorani pripravili lep sprejem.

S kozarčkom pijače v roki smo poslušali na kratko in zanimivo povedano zgodovino razvoja samega zdravilišča.

Spočiti in pripravljeni na nov dan smo najprej v Zdraviliškem domu prisluhnili dejavnostim, ki jih nudijo uporabnikom, kot so rehabilitacija po operaciji, po težje preboleli boleznih in še in še. Vse to se je začelo razvijati v bližini vrelov z odkritjem zdravilne vode leta 1665 in po čudežni ozdravitvi barona Petra Zrinskega, v zdraviliški praksi pa se uveljavi leta 1680. Po pokušnji različno koncentrirane vode smo se sprehodili skozi klasično utrjen vrt – park, kjer stoji tudi tempelj iz leta 1819.

Prosti čas smo izkoristili s plavanjem v bazenih in sprehodom.

Da zaključimo del zgodbe grofov Celjskih in Veronike Deseniške, smo si ogledali še grad Veliki tabor, ki je lepo opremljen še iz časov grofovstva, tu je še veliko izvirnih predmetov, predvsem za gospodinjsko uporabo.

Muzej na prostem – Rogatec. Resnično lepo in dobro ohranjena domačija z vso notranjo opremo tako bivalnega prostora kot pripadajočimi gospodarskimi objekti ter orodjem, s katerim so delali, in velik, dišeč zeliščni vrt.

Veliko zanimivega in lepega je še videti v teh naših prelepih slovenskih krajih. Naslednjič!

Zaposlimo diplomirano medicinsko sestro z veljavno licenco.

Vabimo vas, da se pridružite ekipi na kliniki biološkega zobozdravstva in biološke medicine.

V oralni kirurgiji potrebujemo nekoga, ki bo opravljal intravenozne terapije ter odvzeme krvi za laboratorijske preiskave in bo asistiral pri operacijah.

V primeru, da se nam boste pridružili, boste z nami kot redno zaposlena oseba, na začetku za dobo enega leta in s poskusno dobo 3 mesecev.

Narava dela je pestra, vsak dan se učimo in rastemo. Potrebujemo delovno osebo z empatijo in obenem osebo, ki si želi novih znanj. Delo je neposredno s pacienti in potrebna je velika mera razumevanja. Terapevti s katerimi boste sodelovali, so zobozdravniki in zdravniki.

Za dodatne informacije ali prijavo na delovno mesto uporabite spletni naslov:

ajda.ambrozic@ustna-medicina.com

OBVESTILO

Če ne želite prejemati Utripa

v papirni obliki, ker ga

prebirate preko spletne strani

Zbornice – Zveze, nam to

sporočite na e-naslov:

clanarina@zbornica-zveza.si

Uredništvo

Društvo
medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov
PTUJ-ORMOŽ

Humanitarna akcija – pomoč socialno ogroženim družinam

Klemen Vidovič,
predstavniki študentov v DMSBZT
Ptuj-Ormož

V Društvu MSBZT Ptuj-Ormož smo na pobudo študentov v sodelovanju z zavodi v regiji Splošno bolnišnico dr. Jožeta Potrča Ptuj, Psihiatrično bolnišnico Ormož, ZUDV Dornava, ZD Ptuj, ZD Ormož, DU Ptuj, CSO Ormož in zasebniki izvedli humanitarno akcijo za socialno ogrožene družine.

Zbirali smo pripomočke za osebno higieno in prehranske izdelke z daljšim rokom trajanja. Po zavodih smo pripravili škatle s povabilom k sodelovanju.

Kot vse akcije doslej, je bil tudi tokrat odziv članstva dober. S finančnimi sredstvi je pomagalo tudi Društvo MSBZT Ptuj-Ormož in omogočilo dodaten nakup prehranskih izdelkov. Velik poudarek je bil na najmlajših in se je v naših paketih znašlo veliko igrac, šolskih pripomočkov in sladkarij. Vse zbrano smo predali Rdečemu križu Ptuj, Marjani Cafuta.

Hvala vsem, ki ste se odzvali v tako velikem številu.

Hvala študentom, ki so mi pomagali pri izvedbi akcije.

Predaja zbrane pomoči Rdečemu križu Ptuj:
Klemen Vidovič in Marjana Cafuta
(Fotografija: arhiv DMSBZT Ptuj-Ormož)

*KAR JE ZA
NEROGA MALO.
JE ZA DRUGE
VELIKO.
A TAM,
KJER JE VOLJA,
JE TUDI MOČ.
MOČ JE ENERGIJA.
JE ZADOVOLJSTVO.
ZATO VEDNO
POMAGAJMO
POMOČI
POTREBNIM!*

Društvo
medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov
PTUJ-ORMOŽ

Izlet DMSBZT Ptuj-Ormož po Dolenjski

Tanja Ribič Vidovič

Po turbulentnih letih covida-19 smo v DMSBZT Ptuj-Ormož 28. maja znova organizirali izlet, ki so se ga člani društva res razveselili. Letos smo se odpravili na Dolenjsko, da si ogledamo lepote Dolenjske in se razvajamo z dobrotami te pokrajine, ki jo večina izmed nas res premalo pozna.

Najprej smo se ustavili na Otočcu, kjer smo se sprehodili do slikovitega otočka in znamenitega gradu/hotela s čudovitim parkom. Sledila je vožnja do 150 let stare Matjaževe domačije, po dobrodošlici in sprejemu s pehtranovo potico nam je gospodinja razkazala hišo, gospodar pa povabil v klet na kozarček cvička ob cvičkovi napitnici. Sledil je ogled multivizije »Zgodba o cvičku«, v kateri smo izvedeli veliko zanimivega o zgodovini vina, vinskih zavetnikih, vinski posodi in pridelavi

cvička. Sledilo je okusno dolenjsko kosilo. Okrepčane nas je pot vodila mimo »Lutrove vasi« Šentjerneja do samostana Pleterje, ki velja za najstrožji moški samostan v rimskokatoliški cerkvi. Ogled stare gotske cerkve, multivizije o zgodovini kartuzijanov, ogled muzeja na prostem in možnost naku pa več vrst čajev, posode iz gline iz domače izdelave.

Po ogledu smo se podali do »slovenskih Benetk« Kostanjevice na Krki. V večernih urah smo se poslovili od gostoljubne Dolenjske ter se polni lepih vtisov odpeljali proti domu. Kljub vremenu, ki nam ni bilo naklonjeno, smo skupaj preživeli lep dan in se že pripravljamo, da raziščemo nov delček naše prelepe Slovenije.

Udeleženci izleta po Dolenjski
(Fotografija: arhiv DMSBZT Ptuj-Ormož)

Društvo
medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov
PTUJ-ORMOŽ

Planinski pohod po Veliki planini

Suzana Komperšak

Člani in članice DMSBZT Ptuj-Ormož smo se skupaj z otroki 11. junija odpravili na potep po Veliki planini.

Velika planina, le kdo je ne pozna? Pojavlja se na številnih razglednicah naše lepe Slovenije. Velika planina je največja visokogorska pašna planina v Sloveniji. Z nje je prelep razgled na Kamniško-Savinjske Alpe in je čudovita je v vseh letnih časih.

Letošnji pohod je bil zelo sproščujoč, saj smo se na planino pripeljali z nihalko in sedežnico. Lokalna vodnika sta nam podrobno predstavila življenje pastirjev na planini nekoč in danes. Prehodili smo krožno pot Po stopinjah pastirjev in si ogledali pastirsko naselje, cerkvico in muzej.

Ne samo otroci, tudi starejši smo uživali ob pripovedovanju zgodb iz pastirskega življenja. Imeli smo srečo, saj so ravno ob dnevu našega pohoda, pripeljali živino na planino. In spet smo imeli srečo, da nam je pastirica Fani prijazno pokazala mlade teličke ter notranjost pastirskega hleva. Seveda smo se povzpeli na najvišji vrh Gradišče s 1666 metri nadmorske višine.

Po lepem sprehodu smo si zaslužili pravo planinsko malico in njihovo specialiteto, štruklje z vročimi gozdnimi sadeži.

Medicinske sestre smo s svojimi otroki preživele čudovit dan. Bilo je prijetno hladno, bilo je veliko smeha in izvedeli smo veliko novega. Zadovoljni, polni lepih vtisov in krasnih slik za spomin smo se vrnili domov.

Udeleženci planinskega izleta po Veliki planini
(Fotografija: arhiv DMSBZT Ptuj-Ormož)

Društvo
medicinskih
sester, babic in
zdravstvenih
tehnikov
Gorenjske

Po obisku Doma sv. Jožefa v Celju še skok k celjskim grofom, Almi Karlin in belim menihom kartuzijanskega reda

Jana Ivanka Zupan

Smo upokojeni člani Društva MSBZT Gorenjske. V okviru letnega programa dela naše sekcije smo se 27. 5. 2022 odpravili na enodnevni izlet. Letos nas je pot vodila v Celje in okolico. V družbi upokojenih stanovskih kolegic se je izleta udeležilo 50 članic.

Najprej smo obiskali Dom sv. Jožefa na Jožefovem hribu v Celju. Po prijaznem sprejemu nam je Jože Planinšek na kratko opisal poslanstvo doma – zavoda, v katerem se prepleta več dejavnosti, ki se medsebojno podpirajo tako duhovno kot materialno. Po zgledu ustanovitelja lazaristov sv. Vincencija Pavelskega so aktivnosti v domu usmerjene v človeka in njegove telesne, duševne in duhovne potrebe. Najstarejša dejavnost doma je duhovno prosvetna dejavnost, ki se ji je leta 2003 pridružila Orglarska šola sv. Jožefa. Od 2008 pa imajo tudi varstvo starejših. Vsako prvo sredo v mesecu potekajo redna mesečna srečanja zaposlenih in vodstva doma, ki so namenjena vzdrževanju dobrih medsebojnih odnosov med sodelavci in njihovi odprti medsebojni komunikaciji, na kateri temelji njihovo delovanje. Dom se s številnimi prireditvami, ki jih je 600 do 700 na leto (kulturne prireditve, delavnice, koncerti glasbenih skupin, orkestrrov in pevskih zborov, seminarji,

Med izletom
(Fotografije: Jana Ivanka Zupan)

pogostitve ...) odpira tudi navzven. Vse te prireditve pa bogatijo tudi življenje stanovalcev Doma sv. Jožefa. V nadaljevanju obiska nam je Sara Črepinšek, delovna terapevtka, ki je prva v Sloveniji opravila izpit za certifikat Montessori, predstavila

metodo Montessori za starejše in osebe z demenco. Metoda v ospredje postavlja posameznika, njegove spretnosti – kar še zmore – in mu pomaga, da je lahko čim bolj samostojen. Gre za učenje od lažjega k težjemu. Zaradi težav s spominom pa učenje večkrat poteka preko rutine, s ponavljanjem postopka. Včasih je treba več pokazati kot govoriti. Stanovalci pa imajo s svojim delom, ki ga še zmorejo, pomembno

mesto v skupnosti, kar vpliva na njihovo dobro počutje in samozavest. Po zaključku predstavitve doma sta se prilegla jutranja kava in rogljiček v okviru njihove gostinske ponudbe. Za spomin smo naredili še skupinsko fotografijo in že je bil na vrsti vodeni ogled Celjskega gradu, sedeža grofov Celjskih, ki predstavljajo najbolj znano in najpomembnejšo plemiško in vladarsko rodbino, ki je imela svojo matično posest na območju današnje Slovenije.

Sledil je kratek sprehod ob reki Savinji, do Pokrajinskega muzeja Celje. Ob vodenem ogledu stalne razstave smo Almo Karlin spoznali kot svetovno popotnico, pisateljico, poligloto, ki je v letih od 1919 do 1927 prepotovala svet.

Po kratkem počitku ob Šmartinskem jezeru smo obiskali še mogočno Žičko kartuzijo, nekdanji samostan kartuzijskega verskega reda, ki leži ob vasi Žice v občini Slovenske Konjice. Že v zlati dobi bivališča »belih menihov« so bili okrog stavbe urejeni bogati zeliščni vrtovi. Zaradi toplega sončnega vremena se nam je prilegla naravna kulisa kartuzije, ki nam je ponudila prijetno senco, svojo naravno energijo in občutek miru. Prisluhnilo smo legendi o nastanku samostana, si ogledali muzejsko razstavo, obiskali lončarski atelje s prikazom domače obrti in zeliščno lekarno.

Klepnet med udeleženkami izleta, nekdanjimi sošolkami ali sodelavkami, se je začel že po vstopu na avtobus in se

nadaljeval tudi ob poznem kosilu, s katerim smo zaključili tokratni izlet. Tem za pogovor pa ni zmanjkalo niti na poti proti domu, kar kaže na močno povezanost naših članic in na to sem kot predsednica sekcije zelo ponosna.

V imenu sekcije upokojenih članov se zahvaljujem Društvu MSBZT Gorenjske za kritje stroškov izleta, vodstvu Doma sv. Jožef za odobritev obiska pri njih.

NAGRADNA KRIŽANKA TOSAMA d. o. o.

Nagrajenci nagradne križanke Tosame d. o. o. junijske in julijske številke Utripa so:

Aleksandra Žaucer, 2351 Kamnica

Branka Batič, 5270 Ajdovščina

Marija Marolt, 8000 Novo mesto

Dunja Vrhovšek Simon, 1000 Ljubljana

Amalija Šercer, 1330 Kočevje

Metka Kardoš, 9221 Martjanci

Geslo oz. pravilna rešitev nagradne križanke se glasi:

STERILNI OBLIŽI.

Nagrade bomo izžrebanim poslali po pošti.

Društvo
medicinskih
sester, babic in
zdravstvenih
tehnikov
Gorenjske

Planinski izlet na Schoberriegel (2208 m)

Sanda Šifkovič

(Fotografiji: Sanda Šifkovič)

Z Društvom MSBZT Gorenjske smo imeli na lepo pomladno soboto planinski izlet. Odločili smo se, da se povzpne na dva dvatisočaka nad smučiščem Turracher Höhe, ki leži v Krških Alpah.

To je gorstvo v osrednjih Alpah na avstrijskem Koroškem. Iz Kranja smo se skozi predor Karavanke zapeljali v Avstrijo. Peljali smo se mimo Osojskega jezera, do kraja Feldkirchen, kjer smo levo zavili proti Bad Kleinkirchheimu in smučišču Turracher Höhe (1800 m). Cesta je bila zelo strma (nagib 23 %). Vasica Turracher ima samo 100 prebivalcev, v njej pa je več kot 400 počitniških bivališč. Parkirali smo ob jezeru. Jezera so tri. Daleč največje je jezero Turracher See, na vzhodu je Črno jezero, na jugu pa Zeleno jezero. Kopanje v njih je

samo za zelo pogumne, saj temperatura vode redko preseže 18 stopinj C. Tukaj je eno največjih območij pinij v Avstriji. Vzpon smo začeli med turističnimi objekti, ki so prava paša za oči. Kljub višini je pot udobna, dobro označena in razgibana. Po uri in pol zložne hoje smo prišli na razgledni vrh Schoberriegel (2208 m). Na vrhu stoji križ. Razgled na okoliške vršace in jezera je bil čudovit. Pogled je segal do Triglava. Pot nas je nato vodila malo dol in malo gori, do našega naslednjega cilja. To je bil vrh Gruft (2230 m). Pot je bila ves čas zelo varna in razgledna. Videli in slišali smo svizce. Sestopili smo po isti poti. Ob jezeru smo si zasluženo privoščili kavico, ki smo jo zjutraj izpustili.

Izlet smo zaključili v Gostilni Trebushnik v Žirovnici, kjer so poskrbeli za naše lačne želodčke.

Upajmo, da se bomo v čudoviti svet gora podali še večkrat. Ker se imamo lepo in ker radi hodimo.

Sprostitutvena smejtalna delavnica z Rdečimi noski

Sanda Šifkovič

(Fotografija: Sanda Šifkovič)

Društvo MSBZT Gorenjske je 19. 5. 2022 organiziralo v ZD Radovljica sprostitutveno-smejtalno delavnico. Naša animatorja sta bila Eva Škofic Maurer in Gorazd Špegel, oba dolgoletna bolnišnična klovna in izvajalca ustvarjalnih delavnic.

Evo Škofic Maurer verjetno vsi dobro poznamo. Je prva diplomirana klovnesa v Sloveniji in ustanoviteljica Društva Rdeči noski. Njeno klovnovsko ime je Ifigenija Sfrčkljana. Gorazd Špegel je poklicni animator, zabavljač in televizijec. Predvsem pa človek z velikim srcem. Njegovo klovnovsko ime je Dodo.

Rdeči noski so neprofitno društvo, ki pomaga bolnim otrokom. Obiskujejo jih v bolnišnicah in jim tako krajšajo čas in spreminjajo bolnišnični vsakdan. Obiskujejo tudi hospice, domove starejših občanov, zavode za ljudi s posebnimi potrebami, v zadnjem času pa tudi begunce. Klovni sodelujejo z bolnišničnim osebjem, ki jim posreduje vse potrebne informacije o pacientih. Humor in dobra volja prineseta pozitivni pogled na življenje. Namen vsega je privabiti nasmeh na ob-

raze in ustvariti veselo vzdušje, ki krepi imunski sistem. Ne pravijo zaman, da je smeh pol zdravja. Pri smejanju se sprošča hormon sreče, ki dokazano deluje na razna obolenja in depresijo. Preprečuje stres, zmanjšuje krvni tlak, sprošča mišice. Sleherni dan, ko se ne nasmejemo, je izgubljen za vse večne čase.

Ob raznih vajah smo se zabavali in smejali. Slabi dve uri sta kar prehitro minili. Vsi smo se strinjali, da po službi in v vsakdanjem življenju potrebujemo sprostitve. Delavnica je bila sestavljena iz gibalno smejalnih vaj, ploskanja, plesa ...

Življenje je danes hitro, polno izzivov, sprememb in odgovornosti. Vse to lahko privede do stresa. Ena od močnejših tehnik za zmanjševanje stresa so različ-

ne sprostitutvene tehnike. Niso zahtevne, potrebujemo samo dobo voljo in nekaj časa. Je dobra naložba za boljše počutje v vsakdanjem življenju. Je tudi podpora zdravju.

V spomin na prijetno druženje smo dobili rdeč, penast nosek.

Tekaška delavnica

2022

Adrijana Ilievski

Med tekom
(Fotografija: Adrijana Ilievski)

13. maja smo se udeležili tekaške delavnice, ki jo je organiziralo Društvo MSBZT Gorenjske skupaj s tekaškim trenerjem Blažem Čadežem, prof. š. vz., trenerjem atletike na Atletskem stadionu v Kranju.

Za začetek smo se dobro ogreli, saj s tem lahko preprečimo marsikatero poškodbo. Trener nam je natančno predstavil ogrevalne vaje, ki so uvod v začetek teka. Prikazal je pravilno tehniko teka in prave tekaške vaje, ki pripomorejo k boljši tekaški vzdržljivosti. Tek s pravilno tehniko okrepi telo, mišice, kosti, vezi in sklepe, omogoča nam tudi sproščenost pri teku, brez napetosti lahko pridobivamo na hitrosti.

Kako se lotiti teka in kako se pripraviti na tekaško tekmo? Postopoma. Naše telo mora biti vzravnano, glava pokončno, gledamo naprej, roke ob telesu pokrčene. Začnemo s počasnim tempom, lahkotno, po principu prsti peta. Pomembna je tudi pravilna obutev, vsaki športni copati nam morajo nuditi udobje in dober doskok in odziv. Tudi tekaška oblačila so pomembna. Tekaški trenerji so usposobljeni, da ocenijo tehnike teka vsakega posameznika, zato je tudi pri nas ocenil tehniko teka z nadzornimi posnetki, ki smo jo prakticirali do zdaj. Tek ima številne pozitivne učinke na naše telo in duha in ni se treba veliko pripravljati, tečeš lahko kjerkoli.

V triurni delavnici smo dodobra spoznali in dobili koristne nasvete, kako teči, da nam je ob tem lepo.

O B V E S T I L O

*Če ne želite prejemati Utripa v
papirni obliki, ker ga prebirate preko
spletne strani Zbornice – Zveze, nam to
sporočite na e-naslov:
clanarina@zbornica-zveza.si*

Uredništvo

Društvo
medicinskih
sester, babic in
zdravstvenih
tehnikov
Gorenjske

Centrum za krepitev zdravja
Zdravstveni dom Kranj
CENTER
Za krepitev Zdravja

NIJZ
Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Vključenost očetov v obporodnem obdobju

Ria Jagodic, mag. Erika Povšnar

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) OE Kranj, Center za krepitev zdravja OZG OE Zdravstveni dom (ZD) Kranj in DMSBZT Gorenjske so 6. junija organizirali strokovno srečanje, katerega osrednja tema je bila posvečena očetom na prehodu v starševstvo; njihovi vlogi in doživljanju predporodnega, obporodnega in poporodnega obdobja.

Izobraževanja, ki je bilo organizirano na daljavo in ga je vodila Ria Jagodic, se je udeležilo 98 izvajalcev programa Priprave na porod in starševstvo (PPS), patronažnih medicinskih sester in drugih zdravstvenih delavcev, ki jih je tematika zanimala. V času, ki so ga zaznamovale epidemiološke razmere in smo bili primorani večino zdravstvenovzgojnih izobraževanj izvesti na daljavo, so se v različnih okoljih porajale nove potrebe po dodatnih vsebinah za starše, ki pričakujejo otroka. Na potrebe so se odzvali tudi v zdravstvenem domu Kranj. Za bodoče starše, očete in za starše enoletnikov so pripravili dodatne vsebine, ki niso vključene v obstoječi program tečaja priprave na porod in starševstvo.

Po uvodnem pozdravu in nagovoru Rie Jagodic iz NIJZ OE Kranj je sledilo predavanje dipl. m. s. Tine Fojkar (Klinika Golnik), ki je predstavila raziskavo »Kakšne so izobraževalne potrebe bodočih očetov na prehodu v starševstvo«. Raziskava je temelji-

la na pregledu znanstvene in strokovne literature in je bila izvedena v okviru diplomskega dela pod mentorstvom mag. Erike Povšnar. V zaključnem delu je avtorica poudarila, da so očetje velikokrat »odrinjeni« oziroma zapostavljeni, saj dobijo malo informacij, ki bi jim bile namenjene in bi jim koristile.

Predavanje dr. Zalke Drglin, doktorice znanosti na področju ženskih študij in feministične teorije iz NIJZ Ljubljana, je temeljilo na sodelovalnem starševstvu in je bilo obogateno z videoposnetkom o izkušnjah mladega očeta. Obdobje po rojstvu je čas, ko se vzpostavljajo družinska razmerja, ki zarisujejo nove vzorce za vse družinske člane in določajo kakovost družinskega življenja zdaj in v prihodnje.

V zadnjih treh predavanjih je bila pozornost usmerjena na primere iz prakse oz. so predavatelji prikazali, kako so se določene v prakso uvedene vsebine rojevale in razvijale na podlagi ugotavljanja izobraževalnih potreb in ugotovitev znanosti in stroke.

PRIMER: OZG ŠOLA ZA STARŠE – UČNA ENOTA „KOMUNIKACIJA MED STARŠEMA“ **ZAČETKI IN RAZVOJ**

- 1955 – začetek „sodobnih“ materinskih šol
psiho-profilaktična priprava na porod – Ginekološka klinika Ljubljana
- Gorenjska regija – Kranj 1958, Tržič 1969; Jesenice, Radovljica 1978; Škofja Loka 1979; 1980 Bled
- Naraščanje števila udeležencev (1984)
- Prisotnost bodočih očetov/pari (1989)

Prisluhnili smo informacijam, strokovnim in znanstvenim podlagam ter izkušnjam, ki so jih predstavili mag. Erika Povšnar, ena od ustanoviteljic sodobne materske šole oz. danes PPS, prof. dr. Jože Ramovš in psihologinja Staša Kušar, spec. klin. psih. Mag. Erika Povšnar je spregovorila o nastanku in uvedbi inovativne učne enote »Komunikacija med partnerjema« v ZD Kranj in vzporedno v vse druge zdravstvene domove v gorenjski regiji (v modificirani obliki je vsebina vključena tudi v nacionalni program PPS). Klinična psihologinja Staša Kušar, ZD Kranj, pa je s psihološkega vidika strokovno osvetlila in podala osebne izkušnje izvajalca ob uvedbi in poteku učne enote komunikacija med staršema kot edine in ključne vsebine za krepitev socialnega zdravja. O učinkovitih metodah poučevanja bodočih staršev je govoril prof. dr. Ramovš, Inštitut Antona Trstenjaka, Ljubljana. Ključno sporočilo predavanja je bilo, da je (določene) vsebine po najnovejših sodobnih spoznanjih možno »poučevati« le s socialnimi metodami učenja. Predavanja so praviloma manj oz. niso uspešna.

Samir Muminović, dipl. zn., Center za krepitev zdravja ZD Kranj, je kot avtor in izvajalec predstavil učno uro »Očetje na prehodu v starševstvo«, ki je priključena oz. predstavlja »nadgradnjo« programa Priprava na porod in starševstvo. Glede na dolgoletne izkušnje z izvajanjem programa, na podlagi pregleda in študija predvsem tujih izkušenj, spoznanj (domačih praktično nimamo) ter spremljanja dejanskih potreb udeležencev programa priprave na porod in starševstvo se je izkazalo kot strokovno utemeljeno, da je treba več pozornosti posvetiti bodočim očetom kot »enakovrednim« udeležencem programa. Pomembno je, da z očetmi o obdobju prehoda v starševstvo spregovori v vlogi izvajalca moška oseba in avtentično prikaže moški vidik doživljanja obdobja, ki je sicer tradicionalno v ženski domeni. V ZD Kranj redno organizirajo dodatno srečanje za očete v okviru podaljšane priprave na porod in starševstvo.

Vsebine, ki so obravnavale vprašanja telesnega zdravja kdaj z otrokom k zdravniku, kdaj je potrebna nujna medicinska pomoč so bile »nekoč«, pred približno petnajstimi leti v drugačni obliki že uvrščene v tematiko materske šole v ZD Kranj. Matjaž Livk, dipl. zn., Center za krepitev zdravja ZD Kranj, je vsebino posodobil in obudil v drugačni in povsem izvorni obliki. Med drugim je predstavil tudi razloge za (ponovno) uvedbo vsebine. Na podlagi izjemno dobrih izkušenj ZD Kranj bi bilo dobrodošlo vsebine širiti tudi v druga okolja po Sloveniji. Ker je izobraževanje organizirano na daljavo, je avtor ponudil možnost, da se lahko starši iz drugih, oddaljenih krajev povežejo na predavanje v ZD Kranj in dobijo informacije, ki utegnejo v skrajnem primeru tudi rešiti življenje njihovega otroka, vsekakor pa zmanjšati stisko in paniko ob nastalih nujnih stanjih. Kajti »trenutno znanje laikov o tej temi je po vseh raziskavah zelo slabo«, je med drugim povedal predavatelj.

Povzetek predavanj bo izdan tudi v elektronskem zborniku.

Spoštovane članice in člani DMSBZT Ljubljana, vabimo vas na delavnico Points of You z naslovom:

»PROSTI ČAS IN JAZ«

Delavnica bo v četrtek, 8. 9. 2022, od 17. do 20. ure v prostorih DMSBZT Ljubljana na Poljanski cesti 14.

Delavnico bosta vodili mag. **Maja Tuškej** in **Suzana Pibernik**.

Prosti čas je najbolj učinkovit polnilec naših 'baterij'. Gotovo smo zelo pogosto prepričani, da nam ga kronično primanjkuje. Lahko takšno prepričanje spremenimo?

Na delavnici si bomo prosti čas ogledali v drugačni perspektivi. Pogledali bomo, ali si ga sploh znamo vzeti in se soočili s tem, kje izgublamo tisti čas, ki bi lahko bil naš prosti čas. Posvetili se bomo temu, kar nas pri preživljanju prostega časa zadovolji in kar nam polni baterije.

Delali bomo na ustvarjalen način, in sicer s pomočjo intuitivnih kart Points of You. Karte so močan medij in iz naše podzavesti priključijo tiste odgovore, ki so globoko v nas in niso le plod našega uma.

Kaj potrebujete: računalnik, pametni telefon, pisalo, beležko in miren prostor.

Kaj več o vsebini in izvajalkah na spletni strani
www.drustvo-med-sester-lj.si

Prijave sprejemamo preko elektronske prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana na:

- www.drustvo-med-sester-lj.si do zapolnitve prostih mest (**20**)
- ali na telefonski številki 041 754 695 (Irma Kiprijanović).

Delavnica je za člane DMSBZT Ljubljana **brezplačna**.

Za člane ZZBN (člane drugih regijskih društev) in ostalih udeležencev je **prispevek 30 € z DDV**.

Za področje komplementarnega in naravnega zdravilstva pri DMSBZT Ljubljana
Nada Sirnik

Predsednica DMSBZT LJ:
Đurđa Sima

VADBA JOGE, TEKA, PILATESA IN RAZGIBALNIH VAJ V SEZONI 2022/2023

Vadba JOGE

Ljubljana

OČESNA KLINIKA

Zaloška 29a

Urnik: TOREK

1. skupina: 16.00–17.30

2. skupina: 17.45–19.15

Vadbo vodi **KARMEN HIRSCH**.

Prijave sprejema **Janja Filipovič**, od ponedeljka do petka (tel. 030 642 235) med 18.00 in 19.00 uro.

PORODNIŠNICA (nekdanja BABIŠKA ŠOLA)

Šlajmerjeva 3

Urnik: ČETRTEK

1. skupina: 18.00–19.30

2. skupina: 19.45–21.15

Vadbo vodi **KARMEN HIRSCH**.

Prijave sprejema **Majda Zore**, od ponedeljka do petka (tel. 040 697 610) med 19.00 in 20.00 uro.

PREK SPLETA

Urnik: SREDA

1. skupina: 18.00–19.10

Vadbo vodi **KARMEN HIRSCH**.

Prijave sprejema **Žana Mikloš**, od ponedeljka do petka (tel. 030 336 929) med 18.00 in 19.00 uro.

Idrija

Urnik bo objavljen naknadno na spletni strani društva.

Prijave sprejema **Sabina Vihtelič**, od ponedeljka do petka (tel. 041 427 962) med 19.00 in 20.00 uro.

Zasavje

OSNOVNA ŠOLA TRBOVLJE

Mestni trg 6

Urnik: SREDA

1. skupina: 17.00–18.30

2. skupina: 18.45–20.15

Vadbo vodi **VESNA KORBAR**.

Prijave sprejema **Katarina Kočnar**, od ponedeljka do petka (tel. 041 883 827) med 18.00 in 19.00 uro.

Vadba PILATESA

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA LJUBLJANA

Poljanska 69

Urnik: SREDA

1. skupina: 16.00–17.00

Vadbo vodi **ANDREJA ZAVRL**.

Prijave sprejema **Milena Skubic**, od ponedeljka do petka (tel. 041 628 589) med 19.00 in 20.00 uro.

Program razgibalnih vaj za hrbtenico, sklepe in pravilno držo

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA

Poljanska 69

Urnik: SREDA

1. skupina: 16.00–17.30

Vadbo vodi **APOLONIJA GRUM**.

Prijave sprejema **Ljubica Šavnik**, od ponedeljka do petka (tel. 031 789 567) med 19.00 in 20.00 uro.

Vadbo joge, pilatesa in program razgibalnih vaj bomo začeli 3. oktobra 2022 in vadili do začetka maja. Vadba teka bo v obliki dvomesečnega tečaja od 29. 8. do 20. 10. 2022.

Prispevek za članice in člane je 80 evrov. S seboj prinesite veljavno člansko izkaznico.

V primeru, da bo v skupinah ostalo še kaj prostih mest, se nam lahko pridružijo tudi nečlani. Prispevek za nečlane znaša 120 €.

V primeru ukrepov zaradi covid-19 se bomo prilagajali razmeram.

Za vadbo priporočamo lahko oblačilo (majico, športne hlače), podlogo, brisačo ter voljo za stalno in redno udeležbo.

Prijave bomo začeli sprejemati 1. septembra 2022, za vadbo teka pa od 1. 8. 2022.

Vadba TEKA

(dvomesečni tečaj od 29. 8. do 20. 10. 2022)

TIVOLI

Začetni tečaj (ponedeljek in sredo, 16.30 do 18.00)

SLOVAN

Nadaljevalni tečaj (torek in četrtek, 16.30 do 18.00)

Prijave sprejema **Katja Hribar**, tel. 031 317 263, med 18. in 19. uro od ponedeljka do petka. Po zaključenem tečaju bo organizirana celoletna vadba 2x tedensko.

Prisrčno vabljeni!

Za dejavnost joge
pri DMSBZT:
Katja Hribar

Podpredsednica
DMSBZT LJ za
interesne dejavnosti:
Nada Sirnik

Predsednica
DMSBZT LJ:
Đurđa Sima

Razstava čipk klekljarske skupine DMSBZT Ljubljana ob mednarodnem dnevu medicinskih sester

◇
Margerita Ilič Kačar,
Matejka Jakob Oven

(Fotografija: arhiv društva)

Že vse od leta 2009 se tudi članice klekljarske skupine skupaj s slikarsko skupino predstavimo ob mednarodnem dnevu medicinskih sester, 12. maju, v galeriji Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana pod okriljem Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana.

Ob kulturnem programu, popestrenem z božajočimi skladbami tamburaškega orkestra iz Vrhpolja, smo se to pot klekljarice pod budnim očesom mentorice Matejke Jakob Oven predstavile s svojimi deli v raznovrstnih tehnikah okvirjev, v katere smo vpletele modre misli oziroma pregovore tako slovenskih kot tudi tujih avtorjev. Tako je bil tokrat na več kot dvajsetih steklenih obešankah predstavljen zanimiv prikaz uporabe te stare klekljarske veščine. Sama razstava je tudi tokrat požela pozitivne kritike, marsikdo pa se je ob branju lepih misli malo zamislil in upamo, da smo komu od obiskovalcev polepšali dan.

Na sami prireditvi nam je v pozdravnem govoru mentorica Matejka malo opisala delo celotne skupine med koronskimi zaprtji. Zagotovo je bil največji projekt prenesti naša druženja ob sredah na splet. Temu smo se prilagodile in tako omogočile, da so naša srečanja potekala nemoteno. Zaradi razmer je bilo posledično tudi manj dogodkov, zato smo se še z večjim veseljem udeležile vseh, ki so vendarle bili. Tako smo se v začetku epidemije udeležile akcije #ostanidomainklekljaj. Povezale smo se tako klekljarice iz vse Slovenije in klekljale na svojih domovih, po vzorčkih, ki so nastali v času splošne karantene. Preko spleta smo se udeležile tudi projekta Čipkasti kolaž.

V spomin na znano klekljarico Marico Albreht smo naredile njej tako ljube cvetke in jih poklonile stalni razstavi v Žireh. Udeležile smo se tudi Čipkarskega festivala v Ljubljani 2020, kjer smo svoje izdelke razstavile v izložbah po starem mestnem jedru, v letošnjem juniju pa nas čaka že nov festival z novo razstavo.

Ne samo, da smo se še naprej učile klekljati, naučile smo se tudi novih veščin uporabe računalnika. Z veseljem in strahom smo se spopadale z novo tehnologijo in na koncu nam je zelo dobro uspelo. In še malce statistike: Matejka nam je posnela 105 posnetkov z navodili, ki smo jih pregledale 3000-krat, pred posnetki pa smo pridno preselele 133 ur.

Želimo in upamo, da se bomo v septembru lahko srečevale v živo in se z novim zagonom lotile novih projektov.

Vsa zahvala DMSBZT Ljubljana, da nam vseskozi stoji ob strani in nam pomaga pri razvijanju in varovanju slovenske kulturne dediščine.

Predavanje o glavkomu

Marija Filipič

V prijetni predavalnici bežigradske knjižnice smo se 9. maja ob predsednici Olgi Koblar zopet zbrale upokojene medicinske sestre. Po pozdravu gospe iz knjižnice, ki nas vedno lepo nagovori in prijazno sprejme, nam je Saša Mohar, dipl. m. s., mag. manag., predstavila nove vsebine o glavkomu.

Predavateljica Saša Mohar je zaposlena na Očesni kliniki Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani kot diplomirana medicinska sestra s specialnimi znanji in kot koordinatorica za področje kakovosti in varnosti. Glavkom je kronično obolenje oči, lahko tudi zelo dolgotrajno, pri katerem je zdravstvena nega s postopki in posegi zdravljenja zelo, zelo pomembna. Predvsem pa je pomembno dobro sodelovanje medicinske sestre z bolnikom in njihovimi svojci. Žal glavkom redko prepoznano na začetku bolezni. Spoznamo ga največkrat ob napredovanju, to je pri meglenem vidu, poslabšanju vida in manjkajočem delu v vidnem polju. Takrat je žal verjetno že poškodovan vidni živec in posledice so nepopravljive. V svetu je glavkom spoznan kot najpogostejši vzrok za slepoto. Znaki: poslabšanje vida, zamegljen vid, srbeče in rdeče oči, glavobol, pa tudi bruhanje so vzroki za nujen obisk pri zdravniku specialistu. Natančen okulistični pregled s preiskavo vidnega polja, meritvami vida in ugotavljanjem očesnega tlaka ter še številne specialne preiskave lahko potrdijo nastajajoče ali napredovano obolenje. Povišan očesni tlak je eden od najpogostejših bolezenskih znakov. Ni pa pri vseh obolelih prisoten. Pri zgodnjem odkritju povišanega očesnega tlaka je zdravljenje učinkovito z zniževanjem tlaka z uporabo očesnih kapljic, laserjem ali operacijo. Najpogostejši oboleli za glavkomom so starejši bolniki in potrebujejo posebno obravnavo. Medsebojni odnos in dobra komunikacija med medicinsko sestro in bolnikom sta bistvenega pomena. Povezani so v glavkomski ambulanti, kjer zdravstveno osebje z vzgojo in učenjem doseže aktivno sodelovanje bolnika. Redne kontrole pri zdravniku, sodelovanje bolnika v glavkomski ambulanti in dosledno upoštevanje navodil o dajanju očesnih zdravil velikokrat pomenijo uspešno zdravljenje in ohranjanje vida. V primeru stopnjevanja in napredovanja bolezni bolniki niso več samostojni. Velikokrat potrebujejo pomoč pri gibanju, hoji in drugih življenjskih opravilih. Slepe in slabovidne osebe so velikokrat primorane na samostojno življenje. Na Očesni kliniki v Ljubljani vodijo rehabilitacijo bolnikov, kjer se trudijo, da jih pripravijo in usposobijo na čim boljše življenje v domačem in drugem okolju. S praktičnim prikazom nege oči, aplikacije kapljic, očesnih krem in drugih postopkov varovanja oči smo predavanje zaključili. Seveda smo imele še veliko vprašanj in jih tudi uspešno razrešile. Omenile smo tudi samotestiranje vidnega polja. Pokrijemo eno oko, beremo vsebino plakata pred sabo, opazujemo širino in kakovost vida in isti postopek ponovimo na drugem očesu. Preprosta preiskava, vendar ima lahko velik pomen. Vsaka negativna sprememba ali odklon pomeni potrebo po obisku zdravnika in nadaljnji obravnavi. Tudi tokratna vsebina predavanja je bila zelo dobrodošla, saj se zagotovo vsaka od nas že sooča s težavami vida.

Ob bližajočem mednarodnem prazniku, dnevu medicinskih sester, nam je predsednica Olga Koblar v imenu vodstva društva čestitala in vesele smo bile podarjenega nageljna. Hvala!

Kolegica je s predavanjem ob obeležitvi mednarodnega dneva medicinskih sester še posebej počastila naše izobraževalno srečanje.

Obiskale smo islamski kulturni center Ljubljana

Ljuba Steblovnik

(Fotografiji: Irena Nakić)

Upokojene medicinske sestre DMSZBT Ljubljana pod vodstvom gospe Olge Koblar smo se v torek, na vroč junijski dan zbrale pred islamskim kulturnim centrom v Ljubljani. Z Dunajske vodi do tja nova ulica z novim imenom, in sicer Džamijska ulica.

Že od daleč se blešči v belini, s 40 m visokim, ošiljenim minaretom z značilno konico. Pred kulturnim centrom že od leta 1917 raste hrast ambrovec, drevo verskega sožitja.

Za ljubljanski arhitekturni biro je bila mošeja oz. džamija velik gradbeni izziv. Gradnjo so začeli leta 2015 in jo sodobno umestili v prostor, tako da se s trga pred mošejo odpira pogled proti mestu. Je med najodobnejšimi v Evropi. Zasnovana iz šestih ločenih enot, med sabo povezanih stavb. Glavna stavba, mošeja je enostavna betonska kocka, oblečena v jekleno konstrukcijo in stekleno fasado. Lepo! Veličastno! Značilna islamska kupola se dviga v notranjosti in je poudarjena z modrim tekstilom. Vhodna vrata so lesena, poleti omogočajo razširitev molilnice na dvorišče. Ob vhodu v džamijo imajo sodobno umivalnico, v kletni etaži pa parkirišča, telovadnico s plezalno steno in veliko restavracijo. Nasproti mošeje je izobraževalni center z osmimi predavalnicami, knjižnico, prostorom za varstvo otrok. V prvem in drugem nadstropju pa so sobe za goste in pet stanovanj za predstavnike skupnosti. Na severnem in južnem delu centra sta urejena parka. Severni se terasasto spušča proti zunanjemu delu restavracije. Na terasah rastejo drevesa, tudi sadna, vmes so plitki bazenčki vode, značilni za islamsko arhitekturo.

Vse to nam je nazorno predstavil in odgovoril na številna vprašanja prijazen predstavnik centra. Popeljal nas je v prijetno ohlajeno predavalnico in razložil, da je islam najmlajši med tremi verami. Vzpostavil jo je prerok Mohamed, ki je živel v letih med 572 in 632. Ta je islam utemljal na bibličnem liku Abrahama, ki ga v islamu imenujejo Ibrahim. Biblične zgodbe so zanimive, a čas je tekkel prehitro za vse odgovore na naša vprašanja o islamski veri, obnašanju, molitvah in primerjajah s krščansko vero.

Povabilo v restavracijo na skupno degustacijo smo z veseljem sprejele. Bosanski lonac in za sladico tufahija s pravo turško kavico je bila češnja na vrhu smetane ... Še dolgo smo čebljale, o vtisih, začudene nad vso drugačnostjo. Ob vhodu v džamijo smo si namreč morale ženske pokriti telo in glavo, sezule smo čevlje in v nogavicah vstopile v posvečeni prostor. Na razprostrto preprogo džamije. Spoštljivo in v tišini do drugače verujočih.

Center vodi mufti Grabus. Zbere se lahko do štiri tisoč islamskih vernikov. Hrast ambrovec, ki so ga pri gradnji ohranili, ima namen »graditi vezi med prijatelji«, to je cilj islamskega kulturnega centra ... in kot je zapisal in skiciral neko drevo pesnik O. Župančič v svoji štirivrstičnici ...

**Živeti - umreti je usoda naša,
a cilj nam je visoko posejan!
Glej to drevo: za usodo nič ne vpraša,
a večno se bori za svoj namen.**

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER,
BABIČ & ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV

Maribor

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJA SREBRNI ZNAK ZA LETO 2022

Društvo medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Maribor (v nadaljevanju društvo) podeljuje priznanje »srebrni znak« posameznici/posamezniku ali skupini za dosežke na področju zdravstvene in/ali babiške nege, za delovanje v društvu, za razvijanje in ohranjanje dobrih medsebojnih odnosov med sodelavci v negovalnem in zdravstvenem timu, skrbi za stanovsko delovanje svojih članov, razvijanje stikov med člani in med društvi ter krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov v regiji delovanja.

V skladu s pravilnikom o priznanju društva bomo letos podelili do pet priznanj. Priznanje srebrni znak bo svečano podeljeno dobitnicam in dobitnikom na regijski svečanosti društva ob zaključku leta.

Kandidatko/kandidata za priznanje lahko predlaga članica/član društva, ki dela na področju zdravstvene in/ali babiške nege, vodstvo službe/dejavnosti zdravstvene in/ali babiške nege v zavodu ali izobraževalni instituciji, v katerem je kandidat/kandidatka zaposlen(a), v skladu s pravilnikom o priznanjih društva.

Kriteriji za podelitev srebrnega znaka:

- prispevek k humanizaciji odnosov med uporabniki in člani negovalnega ter zdravstvenega tima;
- kakovostno, učinkovito in uspešno poklicno delo na področju zdravstvene in/ali babiške nege;
- izobraževalno delo na področju zdravstvene in/ali babiške nege;
- prispevek k promociji zdravja pacientov;
- delo v humanitarnih organizacijah in drugih društvih;
- najmanj 20-letno obdobje dela na področju zdravstvene in/ali babiške nege in
- obvezno članstvo v DMSBZT Maribor.

Predlagatelji morajo poslati pisne predloge **s podpisanim življenjepisom predlaganega kandidata/kandidatke in podrobno utemeljitvijo glede na kriterije** najkasneje do **28. 10. 2022** na naslov: Društvo medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Maribor, Predsednica Komisije za priznanja Milena Frankič, Ulica heroja Jevtiča 5, 2000 Maribor s prpisom »**NE ODPIRAJ – SREBRNI ZNAK 2022**«.

Vloge, ki bodo prispele po določenem terminu, ne bodo upoštewane. Dodatne informacije dobite pri predsednici komisije Mileni Frankič (051 394 396 ali milena.frankic1@gmail.com).

Predsednica komisije za priznanja:
Milena Frankič

Predsednica društva:
Ksenija Pirš

AKTIV UPOKOJENIH MEDICINSKIH SESTER
PRI DMSBZT MB

Revolucionarna terapija po možganski kapi RECOVERIX

Milena Frankič

Med predavanjem
(Fotografiji: arhiv društva)

V pričakovanju dopustniških dni smo imele upokojene članice Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor načrtovano redno mesečno srečanje, kjer smo ob druženju prisluhnile tudi predavanju zelo pomembne teme »Revolucionarna terapija po možganski kapi RECOVERIX«.

Predavanje sta pripravila Sergej Prosen in Rene Prosen, študentka 3. letnika fizioterapije. Zanimivo in poučno predavanje nam je dalo misliti, kako težka in zahtevna je pot rehabilitacije pacientov po možganski kapi. Statistika govori, da v Sloveniji možganska kap prizadene deset ljudi na dan ali 4000 primerov na leto. Možganska kap je med vodilnimi vzroki smrti in invalidnosti po vsem svetu in se v večini primerov pojavlja pri ljudeh, ki so starejši od 65 let. V prvih treh tednih po možganski kapi umre okoli 30 odstotkov pacientov, 30 odstotkov jih po kapi dobro okreva in nimajo večjih težav, okoli 40 odstotkov pa jih ostane bolj ali manj prizadetih. Okrevanje po možganski kapi je zelo dolgotrajno. V procesu zdravljenja je nevrološka terapija z individualnim, celostnim pristopom k posamezniku dragocenega pomena.

Strokovnjaki so o revolucionarni terapiji RECOVERIX povedali, da je sistem recoveriX inovativen možgansko-računalniški vmesnik, posebej razvit za rehabilitacijo gibanja rok in dlani ter nog in hoje po možganski kapi. Ob tem pa vpliva tudi na izboljšanje občutljivosti in govora. Meri možgansko aktivnost med zamišljanjem gibanja in sproži vizualne in taktilne (tipne) povratne informacije, ki pacientu pomagajo pri ponovni vzpostavitvi motoričnih funkcij. Ko se zdijo druge terapije izčrpane, lahko terapija recoveriX možganom pomaga povrniti izgubljene funkcije tudi 10, 20 ali 30 let po možganski kapi.

K mreži svetovnih bolnišnic in terapevtskih centrov od Japonske, preko Evrope do Amerike, kjer uporabljajo tehnologijo recoveriX za terapije po možganski kapi, se je pridružila tudi Slovenija (Recoverix Slovenija). Revolucionarno terapijo po možganski kapi RECOVERIX so strokovnjaki predstavili v UKC Maribor – na Oddelku za nevrološke bolezni in Oddelku za fizikalno in rehabilitacijsko medicino ter v Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca Maribor. Prav tako so s terapijo recoveriX seznanjeni zdravniki v ambulantah družinske medicine.

Upokojene medicinske sestre smo bile nagovorjene za pomoč pri izvajanju terapije, za kar pa se bo treba strokovno izobraževati.

Več na strani: www.recoverix.si

LIKOVNO USTVARJANJE ČLANIC DRUŠTVA

Likovna kolonija Strug 2022 in sodelovanje na 8. državni tematski razstavi Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti »Videz tipnega«

Irena Gajser, mentorica in umetniški vodja,
Boža Majcen, vodja likovne dejavnosti društva

Likovno polje kot prostor ustvarjanja je skozi tokove likovne umetnosti prisotno pri slehernem ustvarjalcu, ki si je za cilj izražanja izbral platno ali kakšno drugo podlago. Še posebej je ta izziv velik, kolikor večja je ta površina. Za abstraktni ekspresionizem, gibanje, ki se je začelo v 40. letih prejšnjega stoletja v New Yorku, so značilni prav veliki formati platna, vsi deli likovnega polja so enako zapolnjeni, gre za izražanje notranjega občutenja ustvarjalca, uči **Irena Gajser**, mag. likovne umetnosti.

Slikarska delavnica je potekala med 10. in 12. junijem 2022 v prelepem in mirnem okolju v naravi v Hostlu Strug pri Makolah. Za umiritev od vsakdanjega tempa in posledično iskanje navdiha v neokrnjeni naravi je kraj idealen. Dekleta so izbrala velika platna, kar je zanje predstavljalo svojevrsten izziv. Obvladati tako veliko slikarsko površino (120 x 80 cm, 120 x 100 cm) predstavlja svojevrsten izziv za vsakogar, tudi če je večš tovrstnih formatov. Dekleta so se spopadla z njimi pogumno in odgovorno.

Tema je bila prosta in s tem je bila odločitev prepuščena udeleženkam samim. Večinoma so se odločile za geometrijsko abstrakcijo, ki je svoj vzpon začela v 70. letih prejšnjega stoletja in ki daje velik diapazon dobrih in konstruktivnih rešitev. Zanje je značilna tudi natančna in metodična obravnava likovnih odnosov.

Tako se je **Nina Flašker** odločila za preplet barvnih ploskev – pravokotnikov in kvadratov. Pastelna barvna lestvica, skozi katero likovni elementi prehajajo eden v drugega ali eden preko drugega, hkrati pa so oblike jasno razmejene, je zapolnila celotno likovno polje.

Vertikalna središčna kompozicija **Nataše Ulamec** kaže poudarek na svetlo–temni kontrast. Likovne ploskve – pravokotniki pa so zloženi eden zraven drugega z jasno razmejenimi potezami.

Petra Žižek Lazar je svoji domišljiji dovolila, da se zraven prepleta trikotnikov, ki sestavljajo mrežo elementov na enem platnu in krožnih elementov na drugem, pojavi črta kot povezovalna likovna prvina, ki ustvarja dinamiko in s tem razbije morebitno monotonost okroglih oblik.

Boža Majcen se je likovnega prostora lotila na bolj mehak način, saj je sestavljanko barvnih ploskev, ki se dotikajo ali prehajajo druga v drugo, opremila s črtami in simbolnimi znaki. Barvne površine je povezala z detajli znotraj slike. Tako je nastala nekoliko drugačna likovna zgodba, ki z različnimi debelinami črt, zaporedjem nanosa in znaki pričuje o neskončnosti univerzuma in našega uma.

Članice likovne skupine so v okviru razvijanja abstraktnih prvin likovnega izražanja sodelovale tudi na likovnem natečaju »Videz tipnega« v organizaciji Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Razstava, ki so jo pripravile lani avgusta, ko so svoja dela razstavile na razstavišču Karlinia v Mariboru, je omogočila izbor likovnih del za 8. državno tematsko razstavo sklada, na katero se je z likovnim delom »Pod površjem« (mešana tehnika) uvrstila članica likovne skupine **Ksenija Pirš**.

Irena Gajser ob interpretaciji likovnega abstraktnega izražanja (Fotografija: Boža Majcen)

Ob koncu likovne kolonije (z leve proti desni) Nataša Ulapec, Petra Žižek Lazar, Irena Gajser, Nina Flašker, Boža Majcen (Fotografija: likovna skupina)

Izbor del je potekal pod vodstvom akademskega slikarja Roberta Lozarja. Dela so tokrat razstavljena v Galeriji Murska Sobota, kjer si jih lahko ogledate do 10. avgusta.

Ob poplavi nasičenosti z vizualnimi informacijami o likovnem dogajanju posameznikov na internetu, kjer vsak lahko dela vse (in si misli, da obvlada), je težava, kako ločiti zrnje od plevela, kako se lotiti ustvarjanja s sodobnimi prijemi, hkrati pa biti ob vsem videnem še vedno izviren, ni preprosto. Poleg tega je treba upoštevati še likovna pravila, ki so pravzaprav osnova, da gledalca naše delo nagovori, sočasno pa tudi poučuje o teh pravilih.

Čestitke vsem!

»Pod površjem«, likovno delo Ksenije Pirš, ki se je uvrstilo na 8. državno tematsko razstavo Javnega sklada za kulturne dejavnosti RS, Videz tipnega (Fotografija: Ksenija Pirš)

Fakulteta za zdravstvene in
socialne vede Slovenj Gradec
odpravlja tabuje s pomočjo
raziskovalne dejavnosti in EU
projekta z naslovom »EDUcation
for health SEXuality in old AGE –
EDUSEXAGE«

Prof. dr. Danica Železnik¹, Izr. prof. ddr. Helena Blažun Vošner^{1,2}

¹ Fakulteta za zdravstvene in socialne vede Slovenj Gradec

² Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor

The logo for 'edusexage' features the word in a rounded, lowercase font. The letters 'e', 'd', 'u', 's', 'e', and 'x' are red, while 'a', 'g', 'e' are blue. A white heart shape is integrated into the top of the 'e' following 'u'.

edusexage

Fakulteta za zdravstvene in socialne vede Slovenj Gradec (v nadaljevanju FZSV SG) je novembra 2021 kot partner pridobila evropski projekt z naslovom **»EDUcation for health SEXuality in old AGE – EDUSEXAGE«** ali v slovenskem jeziku **»Izobraževanje za zdravo spolnost v starosti«**. Projekt vodi in koordinira institucija E-senior: Initiation des Seniors Aux Ntic Association (Francija), poleg FZSV SG pa so partnerji v projektu še National University of Ireland Galway (Irska), Università delle LiberEtà del FVG – ETS (Italija), Instalofi Levante SL (Španija), The Rural Hub CLG (Irska) in Friedrich-Alexander – Universität Erlangen – Nürnberg (Nemčija).

Eden glavnih ciljev projekta je ozaveščanje in opolnomočenje starejših o pomembnosti aktivnega spolnega življenja za krepitev posameznikove samozavesti in povečanje socializacije. Starejši se namreč v tretjem življenjskem obdobju soočajo s številnimi izzivi na različnih področjih, tako tudi na področju spolnosti, ki pa je močno povezano z zmožnostjo vodenja aktivnega socialnega življenja. K temu seveda prispeva tudi splošno zdravstveno stanje posameznika, saj lahko samo zdrav in aktiven starostnik v polnosti uživa življenje. Pomanjkanje aktivnosti v življenju starejšega človeka poveča tveganje izolacije in depresije. Še več, fiziološke spremembe v telesu, na primer slabši oprijem ali zmanjšana mobilnost, in kognitivni dejavniki, kot je pomanjkanje samozavesti, lahko predstavljajo resne ovire v njihovem življenju, ki neposredno vplivajo na njihovo splošno dobro počutje.

V okviru projekta bo razvit in oblikovan specifični tečaj za starejše z namenom krepitev njihove samozavesti, promocije socializacije in razumevanja pomembnosti aktivnega spolnega življenja. Obstaja namreč velika verjetnost, da se bodo starejši v času staranja spopadali s težavami v svojem spolnem in socialnem življenju. Nedejavnost starejše osebe povečuje tveganje za izolacijo in pojavnost depresivnega stanja.

Projekt bo predlagal posebno usposabljanje za učitelje starejših in neformalne oskrbovalce, ki se srečujejo s pomanjkanjem znanja in nimajo prilagojenih in preizkušenih smernic o tem, kako razpravljati o vprašanih, povezanih z družbenim in intimnim življenjem starejših ljudi. Projekt jim bo omogočil znanje za nudenje ustrezne podpore starejšim pri krepitevi njihove samozavesti in pozitivnosti ter do izpolnjenega spolnega življenja.

Projekt EDUSEXAGE bo tudi ozaveščal javnost o pomembnosti izpolnjenega spolnega, socialnega in čustvenega življenja v vseh življenjskih obdobjih ter o pozitivnem vplivu aktivnega in zdravega staranja.

Za doseganje tega ambicioznega cilja bo projekt EDUSEXAGE razvil učne materiale za različne ciljne skupine.

V okviru projekta so definirani štirje ciljni rezultati, in sicer:

- Oblikovanje priporočil o potrebah starostnikov za skrbnike starejših, ki bodo nudili podporo partnerjem projekta pri definiranju učnih izidov, ki bodo obravnavani znotraj usposabljanj, razvitih kot cilj projektnih rezultatov 2 in 3. Poročilo bo osredotočeno na potrebe starejše populacije z implementacijo spletnega vprašalnika in fokusnih skupin.
- Oblikovanje tečaja EDUSEXAGE za opolnomočenje starostnikov, katerega cilj bo izboljšanje socializacije in aktivnega spolnega življenja z razvojem digitalnih orodij in nudenjem osnovnih informacij o zdravem staranju z izboljšanjem samopodobe in razumevanjem pomembnosti različnih vrst medosebnih odnosov. Spletne tehnologije imajo velik potencial pri nudenju mreže socialne podpore za starostnike in pri ustvarjanju občutka pripadnosti. Iz tega razloga bo ta program vseboval dva dela. Prvega v obliki spletnega učenja in drugega v obliki interaktivnega tečaja, ki bo potekal iz oči v oči z vključenimi skupinskimi srečanji in ob prisotnosti moderatorja. Na voljo bodo pisno in vizualno gradivo kot tudi evalvacijski vprašalniki ter interaktivni viri. Starejši se bodo srečevali na štirih do šestih delavnicah v živo, kjer bodo izvajali pogovore v skupini, prav tako pa bodo v okviru delavnic uporabljeni spletni učni viri. Srečanja v živo bodo vključevala moderirane vaje s specifičnimi učnimi moduli, posredovanje navodil za del, ki obsega e-učenje in interaktivne pogovore v obliki skupinskih sestankov, kar bo udeležencem omogočilo pridobivanje novega znanja o tematiki in jim omogočilo izražati svoja čustva, občutke, stališča ipd. brez zadržkov, v skupini. Cilj je združiti vse sodelujoče in jih pripraviti do

tega, da se odprto pogovorijo med seboj, kar jih bo spodbudilo k ponavljanju vsebin tečaja in večjemu premisleku o pridobljenem znanju.

- Oblikovanje spletnega usposabljanja EDUSEXAGE, ki bo namenjeno predavateljem, ostalim strokovnjakom in nepoklicnim skrbnikom starejših. Osredotočeno bo na spremljanje in izmenjavo podatkov o spolnem življenju starostnikov, tveganje osamljenosti, vprašanja, povezana s samopodobo, in na medosebne odnose, ki jih imajo s starostniki, za katere skrbijo. To usposabljanje bo skrbnikom starejših pomagalo pri razumevanju in naslavljanju spolnih praks in socialne vključenosti kot del procesa staranja. Usposabljanje bo potekalo preko spleta ter bo vključevalo osem do deset specifičnih srečanj, ki se bodo nanašala na zdravo staranje z ohranjanjem in vzpostavljanjem različnih vrst medosebnih odnosov, na samopodobi starejših in na način, kako nasloviti tozadevno tematiko in s tem povezana vprašanja na starostnike. Spletni format je prilagojen ciljni skupini uporabnikov, ki se pri delu srečujejo z natrpanimi urniki – z e-učenjem bodo lahko sledili programu po želji kjerkoli in kadarkoli.
- Oblikovanje spletne platforme EDUSEXAGE, ki bo interaktivna, na njej pa bodo zbrane in objavljene vsebine projektnih rezultatov. Prav tako bo platforma nudila prostor, kjer bodo uporabniki lahko izmenjavali mnenja o specifičnih vsebinah projekta.

V okviru aplikativnega projekta bomo izvajali tudi znanstveno raziskovalno delo, z jasno oblikovano in dodelano raziskovalno metodologijo. V prvi polovici izvajanja projekta smo razvili sodoben merilni instrument (raziskovalni vprašalnik), katerega cilj je prepoznavanje potreb starostnikov in njihovih skrbnikov. Prav tako je bil razvit merilni instrument za izvedbo fokusnih skupin, v okviru katerih bodo sodelovali starejši, strokovnjaki iz zdravstvenega in socialnega področja ter skrbniki starejših. Eden od rezultatov projekta je oblikovanje priročnika o potrebah starejših, pri katerem bodo viri informacij črpani prav iz podatkov, pridobljenih z vprašalnikom. Cilj raziskave je namreč razumeti, kakšne potrebe imajo starostniki za ohranjanje aktivnega spolnega življenja ter izboljšanje samozavesti v medosebnem odnosu. Vprašalniki se bodo uporabili za validacijo zaznane potrebe v zvezi z naslednjimi temami: izboljšanje znanja in odnosa do spolnosti v starosti, sposobnosti posameznika za ocenitev kakovosti spolne aktivnosti, samozavest in samoizražanje. Nadalje bodo na podlagi podatkov razviti učni materiali, namenjenih učnim delavnicam in tečajem za starejše z namenom ozaveščanja in opolnomočenja starostnikov o pomenu aktivnega spolnega življenja. Ker se projektni partnerji zavedamo, da starejši potrebujejo vsestransko podporo družine, prijateljev, oskrbovalcev, bodo prav tako razviti učni materiali tudi za tiste, ki s starostniki največ sodelujejo, zdravstvenimi delavci, njihovimi oskrbovalci ipd.

"The European Commission's support of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission can not be held responsible for any use which may be made of the information therein".

Project Number: 2021-1-FR01-KA220-ADU-000026431

Utrinki s petega literarnega večera Srednje zdravstvene šole Murska Sobota

Irena Šumak, Judita Kalamar

MEDGENERACIJSKO DRUŽENJE V BESEDAH, GLASBI IN DOBRIH MISLIH

Na Srednji zdravstveni šoli Murska Sobota vsak zadnji petek v maju odmeva umetniška beseda na aktualno tematiko.

Veseli smo vsakogar, ki se nam pridruži v branju izbranih oziroma lastnih besedil ali pa se le prepusti užitkom v prijetni družbi. Tako si mladost in modrost podajata roke. Zvenu lepih domačih besed smo se tokrat predajali v petek, 27. maja 2022.

Ker bo letos decembra minilo 100 let od rojstva našega pesnika Karla Destovnika Kajuha, smo dogodek naslovili z njegovim verzom **Samo en cvet, en češnjev cvet** in v uvodnem delu uživali ob utrinkih iz njegovega kratkega, a zanimivega življenja, ovitega v prečudovito tančico umetnosti. Dijakinjam so se pridružile gospe iz ljutomerskega doma starejših in nam s svojim nastopom in prisotnostjo vsebino obogatile.

V nadaljevanju smo slišali in videli utrinke naših 60 let. Pred dvema letoma smo dočakali **biserno obletnico naše zdravstvene šole**, ki je zaradi epidemije nismo mogli dostojno obeležiti. V razvoju zdravstva v Pomurju ne moremo prezreti vloge srednje zdravstvene šole, ki je bila ustanovljena 30. junija 1960. Prvo leto je delovala v prostorih ekonomske šole, naslednje leto pa v prostorih trgovske in poklicne šole v Murski Soboti. V šolskem letu 1960/61 je imela dva oddelka

s 73 učenkami. Leta 1963 je dobila šola prostore na Trstenjakovi ulici v Murski Soboti, deset let pozneje, leta 1973, pa novo zgradbo v bolnišničnem kompleksu v Rakičanu, kjer deluje še danes.

Šolo in življenje v njej namreč ustvarjamo ljudje, zato je bila osrednja pozornost namenjena vsem, ki so in so bili kakor koli povezani z delovanjem in življenjem naše šole. Šestdesetletij je dovolj dolga doba, da se da nanizati ogromno dragocenih spominov, zato se zavedamo, da je naš **zbornik**, ki je nastajal ob tej priložnosti, le delček v mozaiku biserne dobe življenja in ustvarjanja. Da so zapisani spomini dijakinj in učiteljev oživeli, so na svojstven način poskrbele dijakinje in ravnateljica, ki je druženje obogatila z dragocenimi utrinki iz teh desetletij. Predajali pa smo se tudi glasbenim in plesnim užitkom dijakov.

Ida Vinkovič, utrinki medicinske sestre, generacija 1966–1970

Pisalo se je davno leto 1966, ko sem kot 15-letno dekle zaključila OŠ Otona Župančiča Rogaševci, danes OŠ Sveti Jurij. Vse z Goričkega je hitelo v svet s hrepenenjem po čim lepšem življenju, ker je takrat gospodovala velika revščina. Opirale so se meje na zahod in kaj je lepšega – priti takoj do lastnega kruha in denarja. Ker mi je učenje blizu, sem se odločila, da bom nadaljevala šolanje na eni izmed srednjih šol v Murski Soboti. Ni bila lahka pot, vse šole, razen vajeniške, so imele sprejemne izpite iz slovenščine in matematike in obvezno je bilo priložiti še mnenje osnovne šole. Zame se je vse dobro izteklo in tako sem septembra 1966 prestopila prag šole kot šesta generacija.

V prvi letnik se nas je vpisalo 36. Takrat je veljalo pravilo, da če ima dijak ob konferenci tri negativne ocene, mora šolanje opustiti. Tako nas je ostalo v razredu 33. Dijaška leta na medicinski šoli so bila moja najlepša leta življenja. Zjutraj praksa, popoldne pouk. V poduk nam je ostala misel naše prve ravnateljice Helene Ravnič, ki je dejala: »Naj vas vonj opojnih rož ne dvigne previsoko in bodoče trnje ne rani pregloboko! In ublažitev bolečin je božansko delo.« Menim, da se je naša generacija tega zavedala in upam, da tako tudi živeva.

Daniela Mörec, utrinki dipl. medicinske sestre, generacija 1966–1970

Tisti, ki vedo, naredijo, tisti, ki razumejo, učijo (Aristotel).

Življenje je zbirka spominov, ki lahko popestrijo sedanost, na srečo večkrat v dobrem kot slabem. Trenutno živimo v norih časih, ujeti v kletko, ki so jo tesno zaprla izredno majhna živa bitja, virusi. Da nas v digitalnem obdobju ustrahuje, mori, uničuje svet in ljudi mikroskopsko majhno bitje, je skoraj nepojmljivo. Žal pa je resnično.

Ko sem leta 1966 prvič vstopila v srednjo zdravstveno šolo kot dijakinja, se mi še sanjalo ni, da bom slabo desetletje pozneje postala sodelavka svojim nekdanjim predavateljem. Zelo jasni so spomini na prvi razgovor, ko sem kolebala, ali bi službo sprejela, pa me ja profesorica slovenskega jezika zaprla v svoj kabinet in mi rekla, da me ne izpusti iz njega, dokler se ne odločim, da bom postala članica učiteljskega zbora. In se je zgodilo. Začetek ni bil preprost, saj sem kot višja medicinska sestra bila le dve leti starejša od maturantov in le z malo izkušenj iz prakse zdravstvene nege. Manjkala pa so mi tudi znanja iz pedagogike, didaktike, metodike, andragogike, ki sem si jih naknadno pridobila na pedagoški fakulteti. Spomnim se, da sem se za prve ure poučevanja včasih pripravljala tudi po več dni, šolska ura, ki ima le petinštirideset minut, pa je bila dolga kot večnost. Ker pa sta del mojih življenjskih načel tudi vztrajnost in trma, je delo z dijaki postajalo vedno privlačnejše. Z leti sem pridobivala tudi izkušnje in z dijaki sem znala navezati pristen odnos, kljub temu da so moje strokovne zahteve imele kar »visoko ceno«.

Irena Šumak, utrinki mag. zdravstvene nege, generacija 1977–1981

Slovo junija 1981 je bilo težko, težko predvsem zato, ker smo vedele, da se podajamo na nova življenjska pota. Večina sošolk je šla v službo: največ na pediatrično kliniko v Ljubljano in v različne klinike v Nemčijo. Nekaj srečnic je dobilo službo tudi v domači, soboški bolnišnici. Nekaj nas je študij nadaljevalo v Ljubljani. Sama sem se po študiju zaposlila v Urgentnem bloku UKC Ljubljana, kjer sem po treh letih dela dobila službo v soboški bolnišnici. Z leti se je tudi večina sošolk iz Nemčije vrnila domov in našla zaposlitev predvsem v domovih za starejše.

Po 13 letih službe z bolniki, po dveh letih vabilu vodstva šole sem se le odločila, da grem učiti mlade, bodoče izvajalce zdravstvene nege in oskrbe. Ob tem sem si zadala jasen cilj: približati poklic medicinske sestre dijakom kot nekaj lepega, dobrega, plemenitega in predvsem odgovornega. Vse naštetu pa vsekakor združuje veliko teoretičnega in praktičnega znanja, ki si ga pridobivamo tako v šoli kot pozneje pri delu. Tako dejansko opravljam ves čas kar dva poklica – poklic medicinske sestre in učiteljice. Rada hodim v šolo, ki je sicer moja služba in v njej najdem tako tistega, ki ga učim, in tistega, za katerega učim in se razdajam – bolnika.

Srednjo zdravstveno šolo Murska Sobota so do bisernih 60 let vodile medicinske sestre – ravnateljice, ki so prispevale velik delež k razvoju in kakovosti vizije šole:

Helena Ravnič, višja medicinska sestra, prva ravnateljica šole (1960–1964);

Katarina Vinčec, višja medicinska sestra (1964–1987);

Darinka Škrjanec, prof. psihologije in zdravstvene nege (1987–1994);

Marija Zdravec, VMS; dipl. organizator dela (1994–2002);

Zlatka Lebar, VMS, univ. dipl. ped. (od 2002 ...).

Marija Zdravec, ravnateljica:
»Prepričana sem, da se bo na šoli še naprej vzgajal in izobraževal mladi rod v poštene in marljive zdravstvene delavce.

(Fotografije: arhiv šole)

Zlati znak, najvišje priznanje Zbornice – Zveze so prejele medicinske sestre, učiteljice zdravstvene nege in oskrbe:

1. Helena Ravnič, VMS – prva ravnateljica Srednje zdravstvene šole Murska Sobota;
2. Genovefa Virag, dipl. m. s. – učiteljica ZN in praktičnega pouka;
3. Irena Šumak, mag. zdravstvene nege – učiteljica ZN in praktičnega pouka;
4. Zlatka Lebar, VMS, univ. dipl. ped., ravnateljica Srednje zdravstvene šole Murska Sobota.

Zlatka Lebar, utrinki ravnateljice Srednje zdravstvene šole Murska Sobota

Naši slavljenci je zagotovo ljubo in najlepše darilo ob njenem praznovanju, da je vstopila v prihodnost mladih rodov s spoštovanjem tradicije. Šola je spreminjala zunanjo in notranjo podobo, iz leta v leto pa se trudimo, da tudi njena vsebina modri.

Način izobraževanja se z razvojem družbe z leti vse bolj spreminja. Izobražujemo mlade, ki bodo po končanem šolanju delali z ljudmi, ki so izgubili svoje največje bogastvo – svoje zdravje. Zato je treba izobraziti in vzgojiti odgovorne zdravstvene delavce. Prenovljeni program zdravstvene nege z modularnim načinom izobraževanja nam omogoča, da upoštevamo potrebe delodajalcev in vključujemo vsebine,

ki jih trenutno v izobraževalnem programu pogrešamo. Vsako leto v določenem segmentu izobraževanja (odprti kurikulum) dodajamo nove vsebine, ki jih prilagodimo zahtevam delodajalcev in potrebam na trgu. Šola skupaj z delodajalci in okoljem ponudi strokovne/splošne vsebine, ki so pomembne za okolje, v katerem šola deluje.

Vsakokrat nam večer popestri tudi oseba, ki nam pove oz. predstavi kaj zanimivega. In tudi letos je bilo tako. Gostili smo nekdanjega dijaka naše šole Aleša Ropošo Alexia, mladega nadobudnega prekmurskega pisatelja. Predstavil nam je svoje prozno delo Novo upanje in pesniško zbirko Planet Goričko. Izvodi njegovih umetniških besed bogatijo tudi našo šolsko knjižnico.

Sreča je: se srečati, veseliti in družiti, učiti, ustvarjati, obujati spomine ... hvala vsem, ki ste ustvarjali prispevke za zbornik in sodelovali na literarnem večeru.

Srečanja, maj 2022

Podjetniški izziv za dijake Srednje šole Zagorje

Živa Kramar

Dijaki 2. letnika programa zdravstvene nege so se v letošnjem šolskem letu v okviru vsebinskega sklopa *Izvajanje del in nalog s področja zdravstvenega in socialnega varstva* v skladu z načeli podjetniškega procesa preskusili kot čisto pravi podjetniki. V skupinah so s svojimi idejami in kasneje z izdelavo čisto pravega poslovnega načrta želeli izboljšati počutje vseh dijakov na naši Srednji šoli Zagorje.

Na začetku vsebinskega sklopa smo se z dijaki s pomočjo krepitve različnih veščin spoznavali in se pripravljali na ta podjetniški projekt. Veliko smo se igrali, poslušali zgodbe in nasvete tako bolj kot tudi manj uspešnih podjetnikov ter se pogovarjali o raznoraznih temah, dilemah ... Med spoznavanjem strukture poslovnega načrta smo se v okviru vsebinskega dela poslovnega načrta naučili predvsem pripraviti analizo trga, analizo konkurence, SWOT analizo ter se pogovarjali o tem, kako načrtovati kadre in nadaljnji razvoj podjetja. V okviru finančnega dela poslovnega načrta pa so dijaki predvsem spoznali bilanco stanja ter izkaz uspeha.

Dijaki so v drugem delu vsebinskega sklopa pripravili zelo zanimive in ustvarjalne predloge, s katerimi

želijo izboljšati ponudbo dejavnosti naše šole: projekt jedilnice na strehi šole, šolski fitness, uvedba avtomatov in kavomatov v prostorih šole, soba oziroma kotiček za sproščanje ter čisto prava kavarna na strehi šole. Svoje podjetniške ideje so dijaki predstavili v obliki elevator pitcha, kar je kratka in jedrnata predstavitev poslovne ideje, s pomočjo katere pri poslušalcu vzbudimo zanimanje in pozornost na uradni predstavitvi svoje ideje pred skrbno izbranimi gosti.

Dijaki med kreativnimi delavnicami
(Fotografije: Živa Kramar)

Le-ti so po predstavitvah dijakom postavili različna vprašanja ter jim dali koristne nasvete, s katerimi bi dijaki lahko ideje še nekoliko izboljšali.

Vsi prisotni smo se ob koncu strinjali, da so se dijaki odlično izkazali in prepričljivo predstavili ter zagovarjali svoje ideje. Ravnateljica Srednje šole Zagorje Aljaša Urbanija pa je

poudarila, da bi bilo vsekakor smiselno tovrstne dejavnosti razvijati tudi v prihodnje. Idej in energije nam ne manjka, zato ne dvomimo o uresničitvi kakšnega izmed načrtov. Kako pa podjetniški izziv komentirajo naši dijaki? Seveda bi bili najbolj veseli, da bi katera izmed njihovih podjetniških idej zaživela tudi v praksi.

Poslovni načrti dijakov

TOSAMA

Bela štacunca

Kupon ugodnosti

10% popusta na celoten nakup

15% popusta na izdelke Vivamel

15% popusta na vse higienske vložke in tampone

Kupon ugodnosti velja do 31. 12. 2022 ob predložitvi ID kartice Zbornice - Zveze. Popusti se ne seštevajo in ne veljajo na izdelke na naročilnico, ki jo predpiše zdravnik, na izdelke v akciji, darilne bone in izdelke z zaklenjeno ceno.

Vir, Šaranovičeva cesta 35, Domžale, ob tovarni
Maribor, Jezdarska ulica 4, na Taboru
Koper, Pristaniška 19, nasproti tržnice
Izola, Ljubljanska ulica 1, na tržnici
Ljubljana, Šmartinska 152, BTC - Hala A
visoko pritličje
Ljubljana center, Trubarjeva cesta 38,
blizu Zmajskega mostu
Kranj, Cesta Jaka Platiše 18, v Planet Kranj
Celje, Ljubljanska cesta 10, vhod v center mesta

Pomoč po telefonu: 01 77 70 380
Spletna trgovina: www.tosamashop.si

www.tosamashop.si

SREČANJE UPOKOJENIH BABIC

v Mozirskem gaju

19. maj je bil zelo lep in prijeten sončen dan.

Po 55 letih smo se zbrale diplomantke ljubljanske babiške šole, ki smo jo zaključile 1967. leta.

Ker je bilo vmes covidno obdobje, je bilo snidenje težko pričakovano. Za srečanje smo izbrale Mozirje in si ogledale Mozirski gaj. Sprehod skozi lepo urejen park nas je ob občudovanju cvetja napolnil z energijo. Ob žvrgolenju ptic in posebnem pomirjujočem glasu vetrnih zvonov, največjih v Evropi, smo uživale. Sprehodile smo se do Delejevega jezca na Savinji. Vstopile smo tudi v prežitkarsko hišo in razmišljale o življenju nekoč. Tista, ki je imela težave s hojo, se je osvežila ob pijači v Kmečki hiši.

Druženje smo nadaljevale v Restavraciji Gaj Mozirje, kjer so nas odlično pogostili. Razveselila nas je tudi Zmaga, ki je vsaki podarila izvod svoje pesniške zbirke Častim življenje. Obujale smo spomine na internatsko življenje, šolanje, profesorje ... Od 26 diplomantk nas je bilo 19. Želja nas vseh je, da se naslednje leto spet srečamo. Na vrsti je Dolenjska. Čas je prehitro minil in morale smo se posloviti.

Ob zaključku druženja je sledilo presenečenje. Člani moje družine so zaigrali na pozavno, klarinet in harmoniko, me pa smo se ob prijetni glasbi zavrtele in ni bilo videti, da bi »katero kaj bolelo«.

Tudi tokrat se zahvaljujemo Barbari, da je sodelovala pri organizaciji.

Tilka Kramer, upokojena babica

»Je čas, ki da ... in je
čas, ki vzame ...
Pravijo, da je čas, ki
celi rane in je čas, ki
nikdar ne mine,
ko zasanjaš se v
spomine.«

Spoštovani sodelavki Anici Muhvić v spomin (1962–2022)

V zgodnjem nedeljskem jutru na pragu pomladi, 13. marca 2022, se je poslovila od nas naša draga sodelavka Anica. Po pogumnem boju jo je premagala bolezen in njen odhod je tudi nas, njene sodelavke in sodelavce, zelo prizadel.

Tekom let so se med nami spletle pristne kolegialne, z nekaterimi pa tudi čisto prave prijateljske vezi.

Bila je medicinska sestra z »veliko začetnico« vseh štirideset let do upokojitve pred nekaj meseci. Svoje delovno obdobje je z vsem srcem posvetila delu z bolniki. Njena profesionalnost, strokovnost, velik čut in empatija do bolnih ter pomoči potrebnih je tisto, po čemer se je bomo še dolgo spominjali. Kot sodelavka je bila zelo vestna, pa tudi družabna, delati skupaj z njo nikoli ni bilo dolgočasno. Predvsem v nočnih izmenah, kadar se je vse umirilo, je bilo več priložnosti za pogovor tako o službenih, kot tudi o povsem osebnih stvareh. Skupaj smo se veselili uspešnega zdravljenja, bili sočutni ob slabšem poteku ... veliko smo se smejali, včasih tudi jokali ...

Občudovanja vredna je bila njena predanost poklicu medicinske sestre ter ljubezen in skrb do njenih najdražjih – moža, hčerke, sina z družino, staršev, sestre.

Vedeli smo za njeno bolezen, upali, da se bo vendarle obrnilo na bolje, žal pa je prišlo prezgodnje slovo.

**DRAGA ANICA, HVALA TI ZA VSE. POGREŠAMO TE IN SE TE SPOMINJAMO
Z VELIKIM SPOŠTOVANJEM.**

Drage članice in člani!
Sodelujte v nagradni igri Zbornice - Zveze
s koronsko zgodbo, izkušnjo s cepilnega
mesta, izvirnim motom, sliko ali opisom
dogodka v vaši delovni sredini in dobili
boste majico **SKUPAJ ZMOREMO!**

Vaš prispevek pričakujemo na e – naslovu: splet@zbornica-zveza.si

V naslednji številki bomo objavili najbolj izvirne zgodbe.

Sestra

Tukaj je ob tebi,
ko si sam in ko te boli.
Ne bo odsla,
kar v miru zaspi.

Tisočerim je pomagala
in tisočerim še bo,
Samo ona zna,
kdaj telo boli in duša trpi.

Njene utrujene oči,
vidijo vse,
njene nežne roke
objamejo te.

In ko že misliš,
da ne zmore več,
poglej njen obraz
in na njem topel nasmeh.

Pesem posvečam sestram, ki iz dneva v dan in iz
noči v noč svoje telo in srce predajajo tistim, ki so
najbolj potrebni. To ni poklic, to je poslanstvo.

*Upokojena medicinska sestra - babica,
Josipa Burgič*

*Korona nas ni ustavila.
pa čeprav tokrat z masko
na obrazu!*

Anita Molek

UTRIP	ČRNSKA DUHOVNA PESEM	DROBILNA NAPRAVA ZA KAMNINE	MANJŠA OPOMBA	RADO ČASL	SIVA PAPIGA Z RDECIM REPOM	KRAJ OB ARALSKEM JEZERU									
ZUNANJA, TRŠA PLAST KILNA															
BRISTIČNI OHROVT (REKVO)					11										
IGRALKA RINA				FORDOV MESTNI MALČEK	UNESEK, UPADEK										
LOČITEV V STRANKI															
SMUCARKA ŠTUHEC					KOŠAR-KARSKO MOŠTVO V LIGI NBA	IGRALKA THOMPSON									
MANJŠA KLADA ZA SEKANJE DRV		1				15									
RAZLIČNA VOKALA GRILNI JAVORČ-FON				ENOTA ZA EL. UPOR. NOST	OST. KOPJE										
AVTOR: MARKO DREŠČEK	SKALNATI OTOKI V SREDINI JADRANA	ETERIČNA SNOV V GRENKIH MANDLIH	SHRAMBA ZA KMEČKO ORODJE	NEKDANJI FINANČNI MINISTER (DUŠAN)	ALENKA TERLEP	DIAPO-ZITIV	JUDOVSKI DUHOVNIK	ANG. PIS. (CHARLES) ENOTA ZA MERJENJE	2				IVAN MENATI	ODGOVOR NA KONTRO	
GLAVNO MESTO BALEAROV															
AVTOMO-BILSKI BLAŽILEC	7			3				9		MANJŠI FIATOV AVTO ZACETNIK ATOMIZMA			4	VELIK ZABOJ ZA PREVLAŽANJE BLAGA	
KOŠATO DREVO Z MEHKIM LESOM					PEVKA IN MODEL LIMA	DANSKO MESTO				8			GORAZD VAHEN	PARADIŽ	
KUSCAR V TROPSKI AZIJ		10					SL. PISEC (GVIDO) POSLOPJE ZA KON-CERTE				TEK ČEZ DRN IN STRN AM IGRAL-LEC (NICK)				
GASILSKO DRUŠTVO			LESENO PIHALO	GRSKI BOG NEBES				13		6		JAP. PI-SATELJ (KOBQ)	LIZA MINNELLI		
ŠOLSKA STOPNJA									PATRIOT						
NAŠ FILOZOF (ANDREJ)					STAR FILM BREZ ZVOKA	OLIVER HARDY								LILI NOVY	
ZMOŽNOST ŽIVALI, DA KOTE ŽIVE MLADICE	14		5										NOVINAR ŽERDIN	ALBERT EINSTEIN	
KITAJSKO MESTO V JUŽNI MAN-DŽURLI													REKA NA JUGU ŠKOTSKE	12	
OZNACE-NE ČRKE RAZPORE-DATE V LIK	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

avtor: Marko Drešček

Naravna kozmetika to.to

Tosamina znamka **to.to** je najboljša, kar lahko mamice izberejo za skrbno nego svoje in otrokove kože. Prepoznavno oranžno družino smo zasnovali iz skrbno izbranih sestavin naravnega izvora, ki kožo negujejo in ščitijo. Naravna olja, več vrst masla in izvlečki zelišč v kompletu naravne kozmetike so dragoceni pomočniki pri preprečevanju in reševanju zelo pogostih težav, ki jih mamicam prinašajo nosečnost, dojenje in skrb za nego otroka od rojstva dalje. Da slovenske mamice **naravno kozmetiko to.to** vzele za svojo, dokazuje tudi pečat »Izbran produkt leta«, ki so ga izdelki prejeli v letu 2021.

Pravilne rešitve - geslo nagradne križanke nam posredujte do 20. septembra na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30 A, 1000 Ljubljana ali po e-pošti na naslov clanarina@zbornica-zveza.si in izžrebali bomo 6 nagrajencev. Med pravilnimi rešitvami bomo izžrebali 6 nagrad, ki jih prispeva Tosama d. o. o. Vrednost dveh prvih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 30,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost dveh drugih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 20,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost tretje nagrade pa predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 10,00 evrov.

Crystal Vision 450D

Najbolj napreden prenosni sistem odstranjevanja kirurškega dima pri odprtih in laparoskopskih posegih

MADE IN USA

- Hidrofobni ULPA filter odstrani do 100% kirurškega dima
- Avtomatsko delovanje pri odprtih in laparoskopskih posegih – konstantno merjenje pritiska v trebuhu
- Elektronska kontrola učinkovitosti filtracije – vizualni in zvočni opozorilnik
- Avtomatska prepoznavna vira energije – monopolarna, bipolarna, laser, ultrazvočni skalpel ...
- Moderen brezkrtačni motor poganja črpalko za takojšnji vlek brez zamika

Na osnovi evropske direktive 2000/54/EC in priporočil mednarodnih združenj, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti priporoča uporabo prenosnega odstranjevalca kirurškega dima. Vir: <http://www.soms.si/assets/Odstranitev-kirurskega-dima.pdf>

Č A S T N I P O K R O V I T E L J

ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE -
ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

Univerza v Ljubljani
Zdravstvena fakulteta

I Z O B R A Ź E V A N J E M E N T O R J E V Š T U D E N T O M Z F U L : K A K O B I T I V R E D U K O T M E N T O R

Spoštovani mentorji, vabimo vas, da se nam znova pridružite na izobraževalnem dogodku na Zdravstveni fakulteti UL.

Prvi del izobraževanja bo namenjen novim mentorjem, kjer bodo le-ti pridobili bodo osnovna znanja, potrebna za uspešen učni proces.

Rdeča nit letošnjega dogodka bodo stres, izčrpanost, izgorelost na delovnem mestu.

Predviden je tudi čas za strokovno diskusijo in pogovor.

Osrednje predavanje na temo KAKO BITI V REDU bo letos za vas izvedel **Aljoša Bagola**.

V popoldanskem delu bodo mentorji razporejeni glede na izbrana tematska področja.

Izobraževanje je v pridobivanju licenčnih točk Zbornice - zveze (ZZBNS).

Kraj in termin: Zdravstvena fakulteta UL, četrtek, **15. 9. 2022**

Kotizacija in prijava

Izobraževanje je za mentorje študentom ZF UL brez kotizacije, **obvezna pa je PRIJAVA**.

Kotizacija za druge udeležence, ki niso mentorji študentom ZF UL, znaša 95 EUR z DDV.

Za več informacij nam pišite na: cvu@zf.uni-lj.si oz. nas pokličite na tel. 01 300 11 65.

Veselimo se ponovnega srečanja!

Profesorji ZF UL

Ekipe Centra za vseživljenjsko učenje ZF UL

Sekcija medicinskih sester v vzgoji in
izobraževanju

organizira konferenco z mednarodno
udeležbo

NA DIJAKA IN ŠTUDENTA OSREDINJENO POUČEVANJE – ODLIČNOST V IZOBRAŽEVANJU

Konferenca z mednarodno udeležbo bo
potekala **12. in 13. 4. 2023**.

Vljudno vas vabimo k aktivni udeležbi s
prispevki, ki bodo objavljeni v monografski
publikaciji.

Tematska področja:

- Povezovanje teorije in prakse za zagotavljanje kakovostne obravnave pacientov
- Na dijaka in študenta osredinjeno poučevanje
- Nove generacije, novi izzivi za edukatorje
- Digitalne kompetence učiteljev in mentorjev
- Razvoj izobraževanja na osnovi dokazov
- Kakovostno mentorstvo dijakom in študentom: primeri dobrih praks

Naslov prispevka v slovenskem jeziku, izvleček v obsegu 200 besed in podatke o avtorju/avtorjih je treba poslati po e-pošti na naslov: kaučic@siol.net **do 15. 9. 2022**. Priporočamo, da izvleček prijave pripravite po IMRaD strukturi (v primeru znanstvenega prispevka) ali v obliki nestrukturiranega izvlečka (v primeru strokovnega prispevka).

NASLOV PRISPEVKA

Podatki o avtorju/avtorjih (ime in priimek, zavod, e-pošta, mobilni telefon)
Izvleček prispevka v slovenskem jeziku s ključnimi besedami (do 200 besed)

Prijavitelji bodo o sprejemu prispevka v program konference obveščeni najkasneje **do 15. 10. 2022**. Prispevek za zbornik z recenzijo bo treba **pripraviti do 30. 11. 2022**. Datum oddaja končnega prispevka za zbornik prispevkov z recenzijo je **15. 1. 2023**.

Vljudno vabljeni.

Predsednik sekcije:
doc. dr. Boris Miha Kaučič

Organizator

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji

TEMA SREČANJA

PROGRAM IZOBRAŽEVANJA ZA PRIDOBITEV SPECIALNEGA ZNANJA IZ ZDRAVSTVENE NEGE NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA IN PSIHIATRIJE

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Začetek izobraževanja: jesen 2022 (hibridni model: na daljavo + v živo - predavalnica Z-Z)

Program izobraževanja

Splošni modul v obsegu 100 ur in 4 izbirni moduli v obsegu po 30 ur:
1. Zdravstvena nega na področju skupnostne psihiatrije, 2. Zdravstvena nega otroka in mladostnika s težavami na področju duševnega zdravlja, 3. Zdravstvena nega starejših s težavami v duševnem zdravlju, 4. Forenzična psihiatrija.

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Cena skupnega splošnega modula (100 ur) in 1 izbirnega modula (30 ur) je: 1200 € + DDV na udeleženca. Cena za vsak dodatni izbirni modul je: 200 € + DDV. Cena izobraževanja za udeležence z 10-letnimi delovnimi izkušnjami na področju duševnega zdravlja in / ali psihiatrije je: 500 € + DDV.

Licenčne in pedagoške točke

Program izobraževanja bo vpisan v Nacionalni register specialnih znanj v dejavnosti zdravstvene in babiške nege.

Dodatne informacije in prijava

Natančen program s termini in postopkom prijave bo objavljen v jeseni 2022 na spletni strani Zbornice - Zveze in na spletni strani Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji. Za dodatne informacije lahko pišete na: prijava.psihsekcija@gmail.com

Organizator

DMSBZT Maribor

TEMA SREČANJA

PROJEKT USMERJENA INTEGRIRANA OSKRBA DOMA
Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor kot konzorcijski partner v projektu, Aleksandra Jančič Ocena upravičenosti do storitev dolgotrajne oskrbe, Metka Levart
Vloga in naloge koordinatorja integrirane osebe, Maja Velkoska Šabič

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 15. 9. 2022 ob 16.00, prostori DMSBZT Maribor, Ul. Heroja Jevtiča 5, 2000 Maribor

Program izobraževanja

Program je v celoti objavljen na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Članom DMSBZT Maribor so stroški izobraževanja kriti iz naslova plačanih članarin.
Kotizacija znaša 50 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta.

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi in je vpisan v register strokovnih izpopolnjevanj pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si, pod: E - prijavnica.

Organizator

DMSBZT Maribor

TEMA SREČANJA

4. mednarodni znanstveni simpozij s področja zagotavljanja razvoja v zdravstveni negi z naslovom »IZZIVI IN PRILožNOSTI V ZDRAVSTVU: ZNANJE IN POVEZOVANJE ZA RAZVOJ IN PRIHODNOST«

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 23. september 2022 s pričetkom ob 8. uri, prostori mariborske Kadetnice na Studencih (Center vojaških šol, Engelsova ulica 15, Maribor)

Program izobraževanja

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi. Po končanem strokovnem srečanju sledi svečanost s podelitvijo najvišjih priznanj društva, srebrni znak in naziva častni član društva. Več o programu preberite na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Članom društva so stroški izobraževanja kriti iz naslova plačanih članarin.
Kotizacija znaša 120 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 60 EUR z vključenim DDV).

Licenčne in pedagoške točke

Program je v postopku vpisa v register strokovnih izobraževanj in vrednotenja za pedagoške ter licenčne točke pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si, pod: E PRIJAVNICA.

Organizator

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu

TEMA SREČANJA

30. strokovni seminar ZOBOZDRAVSTVO V PRIMEŽU PRETEKLOSTI IN SEDANJOSTI

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 23. 9. in sobota, 24. 9. 2022 ob 10. uri v Kongresnem centru Bernardin. Registracija udeležencev od 8.00 do 9.50.

Program izobraževanja

Program izobraževanja bo v celoti objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze, www.zbornica-zveza.si.

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija za dvodnevno udeležbo znaša 320 € z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50% popusta (plačajo 160 € z vključenim DDV).

Licenčne in pedagoške točke

Program je v postopku vpisa v register strokovnih izobraževanj in vrednotenja za licenčne in pedagoške točke pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Elektronske prijave bodo možne na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si, pod E-PRIJAVNICA.
Dodatne informacije: dajnana.grubar@gmail.com in cok.marina@gmail.com ali 051 396 296.

Organizator

Splošna bolnišnica Jesenice

TEMA SREČANJA

IZOBRAŽEVANJE ZA PRIDOBITEV SPECIALNIH ZNANJ KOORDINATOR ZDRAVSTVENE OBRAVNAVE (CASE MANAGER)

E037013 – diplomirana medicinska sestra s specialnimi znanji VII/1

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Začetek izobraževanja: 27. 9. 2022 (teoretični del) in 17. 10. 2022 (praktični del) v Splošni bolnišnici Jesenice

Program izobraževanja

Program izobraževanja bo v celoti objavljen na spletni strani Splošne bolnišnice Jesenice, www.sb-je.si.

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Stroški izobraževanja znašajo 1.500 € brez DDV na udeleženca.

Licenčne in pedagoške točke

Program je v postopku vpisa v register strokovnih izobraževanj in vrednotenja za licenčne točke pri Zbornici – Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Začetek izobraževanja: 27. 9. 2022 (teoretični del) in 17. 10. 2022 (praktični del)

Prijave udeležencev sprejemamo do 5. 9. 2022 preko spletne povezave: <https://forms.gle/CZYyPBL3AVqxnTLn8>.

Vse dodatne informacije boste dobili po najavi oz. na e-naslovu: izobrazevanje.zn@sb-je.si.

Organizator

DMSBZT Maribor
Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci

TEMA SREČANJA

OBVEZNE VSEBINE: TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA z vključenim AED

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 30. september 2022 s pričetkom ob 8. uri, prostori DMSBZT Maribor, Ulica heroja Jevtiča 5, Maribor

Program izobraževanja

Enodnevno strokovno izpopolnjevanje z učnimi delavnicami je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi.

Število udeležencev je omejeno na 35.

Več o programu preberite na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Članom društva so stroški izobraževanja kriti iz naslova plačanih članarin.

Kotizacija znaša 160 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 80 EUR z vključenim DDV).

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi in je usklajen z obveznimi vsebinami, ki jih mora vsebovati strokovno izpopolnjevanje za izpolnjen pogoj obveznih vsebin s področja »TPO z AED« v licenčnem obdobju.

Dodatne informacije in prijava

Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si, pod: E PRIJAVNICA.

Organizator

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji

TEMA SREČANJA

S STROKOVNIM ZNANJEM SKOZI ČAS in SLAVNOSTNA AKADEMIJA OB 40. OBLETNICI SEKCIJE MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V KIRURGIJI

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

1. 10. 2022
GRAND HOTEL BERNARDIN
PORTOROŽ, dvorana Emerald

Program izobraževanja

KIRURŠKA ZN V LUČI POKLICNE ETIKE, Darinka Klemenc
KOMUNIKACIJA V ZDRAVSTVENI USTANOVI, Ksenija Benedetti
DAROVATI ALI NE DAROVATI, TO JE ZDAJ VPRAŠANJE, Igor Robert Roj
ŽIVETI, POMENI SPREJEMATI
ODLOČITVE, Aleksander Zadel
SLAVNOSTNA AKADEMIJA

Program je objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija z vštetim DDV znaša 190€ (članom Zbornice – Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50% popust in znaša 95€).

Kotizacijo nakažite na transakcijski račun Zbornice – Zveze 02015-0258761480, sklic na številko, 00 0212-01102022, s pripisom za Sekcijo MS in ZT v kirurgiji.

Licenčne in pedagoške točke

Program strokovnega srečanja je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj in pridobitve licenčnih točk pri Zbornici – Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani Zbornice – Zveze: www.zbornica-zveza.si, pod e-prijavnica. Dodatne informacije: adrijana.debelak@gmail.com.

Organizator

Zbornica – Zveza
Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci

TEMA SREČANJA

URGENTNI PACIENT – PACIENT Z OTEŽENIM DIHANJEM

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 13. in petek, 14. oktober 2022
Terme Čatež, Topliška cesta 35, 8251 Čatež ob Savi
Registracija udeležencev od 8.00 do 8.50

Program izobraževanja

Obravnavajo različnih skupin pacientov z oteženim dihanjem na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene oskrbe, imobilizacija, učne delavnice. Vabljeni k sodelovanju v okviru prostih tem/prikazov primerov, prispevke pošljite do 5. 9. 2022. Program bo objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze.

Kotizacija, nakazilo, število udeležencev

Kotizacija z DDV znaša 320 € (članom ZZBNS s poravnanimi članskimi obveznostmi se prizna 50% popust in je 160 €). Kotizacijo nakažite na TR – NLB, posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana, Z - Z, št.: 02015 – 0258761480, sklic na strokovno mesto 00 0224-13102022, s pripisom Sekcija MS in ZT v urgenci.

Licenčne in pedagoške točke

Program strokovnega srečanja je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj in pridobivanja licenčnih ter pedagoških točk pri Zbornici – Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijave preko e-prijavnice na spletni strani Zbornice – Zveze. Dodatne informacije: tina.gros@gmail.com ali nada.macura@gmail.com, tel. št. 031 853 014.

Organizator

Zbornica – Zveza
Sekcija medicinskih sester v
enterostomalni terapiji

TEMA SREČANJA

**ENTEROSTOMALNA
TERAPIJA IN IZZIVI
NAPREDNE OBRAVNAVE
PACIENTOV Z RANO IN
IZLOČALNO STOMO**

**Datum, kraj, lokacija dogodka in
registracija**

Petek, 21. oktober 2022, HOTEL GROF,
Čeplje 12, 3305 Vransko

Program izobraževanja

Program zajema poglobljena znanja ZN
pacientov z izločalno stomo, kronično
rano in je namenjen enterostomalnim
terapevtkam.

**Kotizacija, nakazilo, število
udeležencev**

Srečanje je namenjeno enterostomalnim
terapevtkam in je brez kotizacije.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno srečanje je v fazi pridobivanja
licenčnih in pedagoških točk.

Dodatne informacije in prijava

Elektronska prijava je možna preko
e-prijavnice na spletni strani
www.zbornica-zveza.si. Informacije pri
Dragici Jošar, dipl. m. s., ET, e-naslov:
dragica.josar@gmail.com. Ob registraciji
na dan seminarja potrebujete člansko
izkaznico.

Organizator

Zbornica – Zveza
Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih
tehnikov v urgenci

TEMA SREČANJA

**11. seminar
PREPOZNAVA ŽIVLJENJSKO
OGROŽENEGA PACIENTA IN
REANIMACIJA**

**Datum, kraj, lokacija dogodka in
registracija**

Petek, 11. november 2022
Hotel Delfin, Tomažičeva ulica 10,
6310 Izola - Isola
Registracija udeležencev od 8.00 do 8.50

Program izobraževanja

Seminar je pripravljen za obvezne vsebine
iz temeljnih postopkov oživljanja odraslih
in otrok. Vsebuje teoretični del s predavanji
iz obveznih vsebin in praktičnih delavnic.
Celoten program bo objavljen na spletni
strani Zbornice – Zveze.

**Kotizacija, nakazilo, število
udeležencev**

Kotizacija z DDV znaša 190 € (članom
ZBNS, ki imajo poravnane članske
obveznosti, se prizna 50-% popust in znaša
95 €). Kotizacijo nakažite na TR – NLB,
posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana, Z - Z, št.:
02015 – 0258761480, sklic na stroškovno
mesto 00 0224 - 11112022, s pripisom
Sekcija MS in ZT v urgenci.

Licenčne in pedagoške točke

Program strokovnega srečanja je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj in pridobivanja licenčnih ter
pedagoških točk pri Zbornici – Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijave preko e-prijavnice na spletni strani
Zbornice – Zveze. Dodatne informacije:
tina.gros@gmail.com ali
nada.macura@gmail.com,
tel. št. 031 853 014.

Organizator

Sekcija medicinskih sester in
zdravstvenih tehnikov v operativni
dejavnosti

TEMA SREČANJA

**ZDRAVJE ZAPOSLENIH
V PERIOPERATIVNI
ZDRAVSTVENI NEGI –
2. DEL**

**Datum, kraj, lokacija dogodka in
registracija**

Petek, 25. 11. 2022
Radisson Blu Plaza Hotel, Ljubljana
Začetek ob 8.45
Registracija udeležencev
med 8.00 in 08.45

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen na
spletni strani Zbornice – Zveze na:
www.zbornica-zveza.si/izobrazevanja/.

**Kotizacija, nakazilo, število
udeležencev**

190 € člani Zbornice – Zveze, ki imajo
poravnane članske obveznosti, so
upravičeni do 50-% popusta, transakcijski
račun 02015-0258761480, sklic 00 0206-
25112022 s pripisom Sekcija medicinskih
sester in zdravstvenih tehnikov v
operativni dejavnosti .

Licenčne in pedagoške točke

V postopku dodelitve licenčnih točk.

Dodatne informacije in prijava

Elektronske prijave so možne na spletni
strani Zbornice – Zveze:
www.zbornica-zveza.si/sl (e-prijavnica).

Zakaj biti član / članica Zbornice - Zveze

U
G
O
D
N
O
S
T
I
Č
L
A
N
S
T
V
A

1. Svojim članom vodimo **pregledno, uporabniku prijazno** osebno mapo (portfolio) strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj.
2. Strokovna izobraževanja so v organizaciji Zbornice – Zveze ter regijskih društev in strokovnih sekcij za člane tudi do **50 % ugodnejša**.
3. Naši člani dobijo brezplačno glasilo **Utrip v tiskani ali elektronski obliki**.
4. Z e-novicami vas bomo sproti obveščali o **izobraževanjih in aktualnem dogajanju v zdravstveni in babiški negi**.
5. Člani lahko **enkrat letno zaprosijo za Sredstva iz sklada za izobraževanje**, in sicer tako za kotizacije za strokovna izobraževanja kot za šolnine na vseh ravneh.
6. Odvisno od trenutne ponudbe zunanjih partnerjev, ki jo nenehno dopolnjujemo, naši člani lahko izkoristijo številne zanimive ugodnosti.
7. Članom omogočamo aktivnejše vključevanje v raziskovalne mednarodne in domače projekte.
8. Svetujemo vam pri **strokovnih vprašanjih**, ki se vam porajajo na delovnem mestu. Kot člani ste upravičeni do brezplačnih strokovnih mnenj in odgovorov.
9. Regijska strokovna društva skrbijo za **strokovni in osebnostni razvoj** svojih članov z organizacijo različnih strokovnih izobraževanj, strokovnih ekskurzij ter organizacijo kulturnih, športnih in drugih zanimivih dejavnosti ...
10. Ob včlanitvi vsak član prejme knjižici Profesionalna podoba izvajalcev zdravstvene in babiške nege ter oskrbe ter Kodeks etike v zdravstveni negi in oskrbi Slovenije in Kodeks etike za babice Slovenije ter simbolično darilo.
11. Posebnih ugodnosti so deležni tudi **študenti**, člani Zbornice – Zveze, do 27. leta starosti.

POSEBNA PONUDBA ZA NAŠE ČLANE

TERME VIVAT

hotel & resorts

-15%

VEČ INFORMACIJ NAJDETE NA
WWW.TERMEVIVAT.COM

Članstvo v Zbornici - Zvezi
2024
2024
2024
2024

TERME VIVAT
WWW.TERMEVIVAT.COM

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

HALO, LUMPI BABICA?

Vsako sredo se na tak telefonski klic odzovejo prijazne Lumpi babice, ki s spodbudno besedo in svojimi bogatimi izkušnjami nudijo podporo nosečnicam in mladim staršem. V odgovor na njihova mnoga vprašanja je tu babiška podpora, ki je na voljo vsako sredo med 17. in 20. uro. Izvajajo jo izkušene babice, članice Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije ob podpori Kluba Lumpi.

Naj se glas Lumpi babic sliši!

 Brezplačna telefonska številka je članom kluba na voljo v aplikaciji Kluba Lumpi Moj M.

Kako se včlaniti v Klub Lumpi?

Skenirajte QR-kodo, naložite mobilno aplikacijo Moj M in kliknite ikono Klub Lumpi.

www.lumpi.si

Mercator
moj najboljši sosed

Mercator, Dunajska 107, 1000 Ljubljana